National Library
Bibliothèque Nationale
SEP 6 1974
News Section des
Sec Journaux

B103/A/40/3

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER

Published weekly by the

Latvija Amerika Publishing Limited.

Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9. Editor-in-Chief KRISS SIDARS, Phone 465-7902. United States Editorial Offices: New York, Editor V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466; Chicago—Editor Mrs. I. LAMBERTS, 5524 N. Lvna Ave., Chicago, Ill. 1063; California — Editor KARLIS KALEJS, 3622 Markridge, La Crescenta, Ca. 91214.

NR, 35 SESTDIENA, 1974. GADA 31. AUGUSTS 24. GADS

SATURDAY, AUGUST 31, 1974.

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centi

Prezidents ilgākam laikam

SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ NO VAŠINGTONAS

Laiks dziedējot brūces, un pēc dzejnieku apgalvojumiem tam piemītot arī spējas skriet vēja spārniem. Un tā vēja spārniem aizskrējušas jau pirmās trīs nedēļas kopš 8. augustā prezidents Niksons, paceļot balto karogu, atteicās no amata. Tā pavērās durvis uz atbildīgo ASV prezidenta amatu un reizē rietumu pasaules vadoņa amatu, līdz šim gauži maz preses slavinātam vai tautas apbrīnotam politiķim Džeraldam Fordam.

No visām brūcēm laikam visātrāk sadzīst politiskās brūces. Kā uz burvja mājienu amerikāņu prese, kas Niksona valdīšanas pēdējos mēnešos gandrīz histeriski un visiem līdzekļiem centās nolinčot Votergeites skaņu lentēs sapinušos valsts pirmo pilsoni, pārtrauca Niksona nonievāšanu un bērnišķīgā aizrautībā sacentās Niksona pēcteča slavināšanā.

Amerika bija tikusi pie prezidenta, kas ceļas agrā rīta stundā, pats uzvāra sev kafiju, uzcepj divas olas ar bēkonu, ātri izlasa rīta laikrakstu un tad ar milzu, vēl neparakstītu likumu un vēstuļu gubu, dodas uz Balto namu. Baltajā namā ovālās kancelejas durvis beidzot ir plaši atvērtas, un bez lielām ceremonijām pie prezidenta var doties aprunāties ikviens, kam būtu kāda vajadzība. 1974. gada augustam būtu jāieiet vēsturē kā jaunas ēras sākumam, ko iezīmē perfekta, apdomīga, piesardzīga, godīga, atklāta un tālredzīga vīra nostāšanās pie valsts kuģa stūres rata. Ir jābrīnās, kādēļ Džeraldam Fordam bija jāpavada gandrīz 25 gadi kongresā, kur viņu uzskatīja par lāga vīru, bet neviens neiedrošinājās spekulēt, ka viņš varētu kļūt par ASV prezidentu. Vienīgi Lindons Džonsons, kādreiz novērtējot Fordu, izteicis sarkastisku piezīmi: „Žēl, ka Fords savās futbolista gaitās nav paturējis galvā vienmēr aizsarga ķiveri . . .".

Ar amerikāņu žurnālistikai raksturīgu tendenci, informēt visu un visos sīkumos, tagad tautai ir zināmi pat tādi svarīgi fakti, ka Fords nesen, braucot spēlēt golfu, atstājis Baltajā namā bumbiņas un sitamos, bet īpašs prezidenta miesas sargs tos drīz vien atgādājis. Visos sīkumos presē tiek iztirzāta arī Forda vimenes dzīve. Neatlaidīgie reportieri jau krustām šķērsām intervējuši pat visus četrus Forda bērnus.

Trīs nedēļas nav ilgs laiks, lai pierādītu piemērotību atbildīgajam valsts vadītāja amatam. Vai tas ir Forda paša nopelns vai viņa padomdevēju, ka pirmās trīs nedēļas jau iezīmējušas pozitīvus vaibstus? Fords vēl šad un tad piezvana Ričardam Niksonam uz St. Klementu Kalifornijā, jo Baltā nama laikā viņš gandrīz bez izņēmuma lojāli atbalstīja katru Niksona politisko gājienu. Fordu uzskatīja par konservātīvāku nekā Niksonu, un liberāļi viņu dažkārt nodēvēja par galēji labā spārna reprezentantu. Var pieņemt, ka bijušais aizsardzības ministrs un Niksona padomdevējs Melvīns Lērds un ārlietu ministrs Henrijs Kisingers ir Forda tuvākie padomdevēji. Varbūt, ka aina mainīsies, kad amatā stāsies Kisingera ieteiktais un Forda labvēlību ieguvušais viceprezidents Nelsons Rokfellers, kas ir piedzīvojis un rūdīts politiķis. Varbūt, ka Rokfellers kā liberāls intellektuālis līdzsvaros Forda konservātīvo noslieci.

Mēdz apgalvot, ka augstā un atbildīgā amatā izaug un nobriest šī amata veicēja personība. Vismaz tā tas bija prezidenta Harija Trūmena gadījumā. Var pieņemt, ka arī Džeralds Fords neizrādīsies tikai par politisko brūču dziedinātāju un pārejas laika prezidentu, bet gan par prezidentu, kas ar drošu roku atkal nostāda uz abām kājām iekšpolitiskās masalās novājinātās ASV.

Divi nozīmīgi Forda gājieni aizvadītajās nedēļās liecina, ka jaunais prezidents, liekot uz spēles savu popularitāti, nebaidīsies ķerties „vērsim pie ragiem". Jau stājoties amatā, viņš amerikāņiem atgādināja, ka svarīgākā iekšpolitiskā problēma ir inflācija. To nevar izbeigt ar prezidenta parakstītu dekrētu. Ir tikai viens ceļš — visai tautai uz zināmu laiku jāuzņemas upuri. Universāla formula inflācijas pūķa nokaušanai vēl nekur nav atrasta. Prezidents Fords pieteicis budžeta deficita ierobežošanu, cerot pāris gadu laikā panākt izdevumu un ieņēmumu līdzsvarošanu, bet tanī pašā laikā atzīstot, ka nedrīkst ierobežot līdzekļus valsts drošībai un ka amerikāņu bruņotie spēki ir vienīgā miera garantija pasaulē. Tas nozīmē, ka budžets būs jāapcērp daudzos citos resoros. Pēc piedzīvojušu tautsaimnieku uzskatiem, inflāciju varētu aptu-

(Turpinājums 20. lp.)

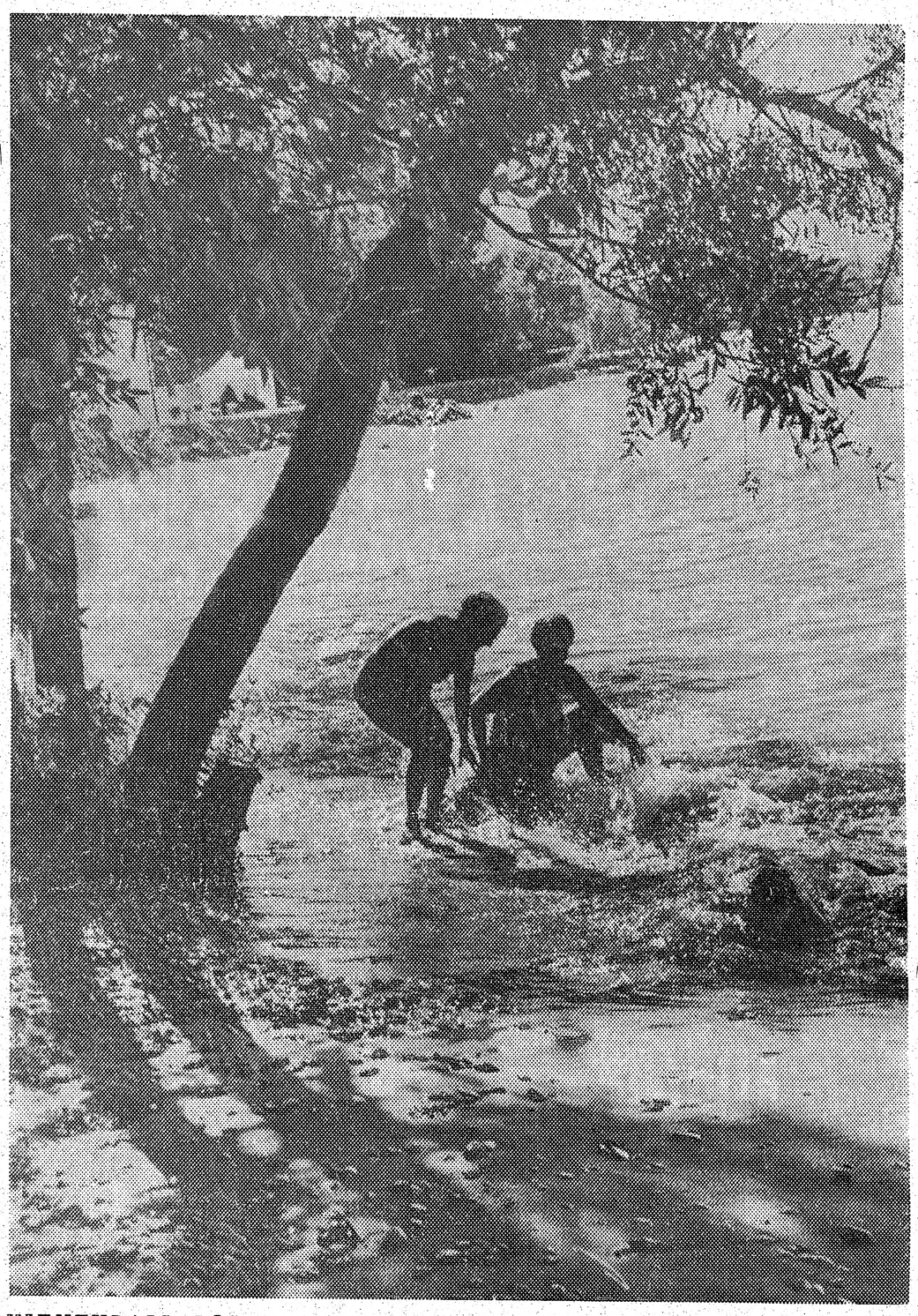

VIENTUĻAIS LĪCIS J. Liģera uzņēmums

Iespējama Austrālijas valdības lēmuma atcelšana

Pēc Austrālijas Latvieša ziņām, Austrālijas parlamentam sanākot budžeta sesijā 17. septembrī, federālā opozicijas vadītājs senātā senātors R. G. Vīters ierosinās debates un balsošanu par 13. augustā senātam iesniegto rezolūciju, kas pieprasa valdības lēmuma atcelšanu par Baltijas valstu inkorporācijas atzīšanu. Senātam 16. augustā aizejot 4 nedēļu brīvdienās, senātors Vīters teica: „Valdības lēmums Baltijas valstu lietā ir bezjēdzīgs. Tas nav panācis neko starptautisko attieksmju uzlabošanā, bet tieši pretēji, tas ir apgāzis visus strādnieku partijas apgalvojumus, it kā aizstāvētu mazo ņāciju intereses. Austrālijas rīcība nozīmē, ka tā apceptē brutālo līgumu Staļina un Hitlera starpā, ko nosoda pat daudzi mūslaiku krievi."

Senātora Vītersa 13. augustā senātā iesniegtā rezolūcijā teikts, ka ar Austrālijas valdības triju Baltijas valstu okupācijas atzīšanu un juridisko iekļaušanu Pad. savienībā, atzīstot krievu armijas iekarojumus šais zemēs un laužot ministru prezidenta solījumu šo ņāciju pārstāvjiem Austrālijā, ka Austrālija nemainīs savu politiku iepretī šīm valstīm, nav informējusi Austrālijas tautu un parlamentu par šo nozīmīgo lēmumu Austrālijas ārpolitikā un pilnīgi ignorējusi Lietuvas, Latvijas un Igaunijas valstu iedzīvotāju brīvību, taisnību un tiesības uz pašnoteikšanos. Rezolūcija prasa, lai Austrālijas valdība atsauc savu de jure atzīšanu Baltijas valstu Latvijas, Lietuvas un Igaunijas inkorporācijai Padomju savienībā.

Arī bez Baltijas valstu jautājuma, par ko nav mitējusies rakstīt visas Austrālijas prese, skarbi nosodot ministru prezidenta Vitlama rīcību, pēdējā nedēļa valdībai bijusi katastrofiska arī citādā ziņā. Visas Austrālijas lielpilsētās, pārraidītajā 9. televīzijas stacijas programmā (Federal File), kuŗā red. E. Dēliņš pārmeta ministru prezidentam Vitlamam baltiešiem dotā solījuma laušanu, runāja arī tautsaimniecības profesors Daunings, pareģojot inflācijas pieaugumu uz 25 vai 30 procentiem un „pilnīgu Austrālijas sabiedriskās struktūras sabrukumu", ja valdība beidzot neķersies pie stingriem soļiem saimniecības

(Turpinājums 20. lp.)

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1974. GADA 31. AUGUSTS, 35. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors Krišs SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4M 2E9; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vad.: I. Lamberte, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.50, tekstā $5.00, pirmajā vai pēdējā lappusē $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu katra datuma vienā numurā.

Sludinājumi nododami pa tālr. 466-1514.

Pēdējā laikā vecās un jaunās paaudzes sadarbība uzlabojusies. Dadža zīmējums

S. Lindiņš

DV CV iekšējās informācijas nozares vadītājs

Tautas nākotnei

Šai straujajā pasaules politisko notikumu maiņas laikā DV organizācijai ir jābūt ciešā un izprotošā saskarē ar visiem politiskajiem notikumiem — gan labvēlīgiem, gan nelabvēlīgiem. Politiskajā laukā DV organizācijā aktīvi un sekmīgi strādā DV organizācijas nacionāli politiskās daļas — ārējās un iekšējās informācijas.

DV ir mūsu trimdas tautas aktīva un ļoti nozīmīga daļa. Daugavas Vanagi nav tikai organizācija šā vārda šaurā nozīmē — tā ir daudz kas vairāk. Daudzi varbūt neizprot DV organizācijas nosaukumu, un pavirši skatoties, tas šķiet varbūt šaurs un nepiemērots organizācijai, kas vieno ap sevi tieši vai netieši visu nacionāli domājošo tautas daļu trimdā. Kā teikā Fēnikss cēlās no pelniem, tā no kaŗa un pēckaŗa drupām cēlās atkal lieliskais cīņas gars — latviskais vanags.

Daugavas Vanagi nav veterānu organizācija. Tā ir organizācija mūsu tautas nākotnei. Cīņā par latviešu tautas brīvību, gadiem aizslīdot, pagurst un mainās cīnītāji, mainās taktika, bet latviskā gara vanags nepagurst nekad. Un tāpēc ir tikai dabiski, ka cīņā par latviešu tautas brīvību un latvietības saglabāšanu patvēruma zemēs vadošā vietā ir Daugavas Vanagi.

Cīņā par mūsu tautas brīvību var piedalīties katrs latvietis, kam rūp sava tēvija un sava tauta. Daugavas Vanagu darbība un idejas izsaka mūsu tautas mērķus, tieksmes gantiskāka un plašāka nekā cīņa frontē ar ieročiem rokā, ir katram jāpiedalās, un katrs arī var piedalītiees. Ir tikai viena organizācija, kuŗa aicina mūs, jaunus un vecus, bez jebkādiem politiskiem vai ticības aizspriedumiem cīņā par latviešu tautas brīvību. Katra cīņa prasa uzupurēšanos, pagurušos, kritušos un zaudējumus. Mēs šodien nezaudējam asinis vai dzīvību, bet gan varbūt mazliet no personīgā komforta un personiskiem līdzekļiem. Tas nav daudz prasīts, ne arī daudz ziedots, jo katram cilvēkam, neatkarīgi no tā, pie kādas tautas viņš pieder, šūpulī ir liktas tiesības un arī pienākumi pret saviem senčiem un savu tautu.

Mums ir jācienī sava pagātne, pagātnes gaismā jādzīvo pilnvērtīga tagadne, plānojot un iedzīvinot tautas nākotni, jo bez pagātnes un tagadnes nav iespējama nākotne. Latviešu tauta var būt lepna uz savu pagātni, un mums ir jādzīvo tā, lai mūsu nākamās paaudzes varētu būt lepnas uz mūsu pašreizējo tagadni. Saslēgsimies visi ap mūsu organizāciju, jo tā, pateicoties savam īpatnējam stāvoklim, var būt tikai vienīgā, kas mūs visus var vienot.

Lasītāju vēstules

NO MILITĀRĀ VIEDOKĻA

A. Ķegumniekam ir paradums valstsvīrus slavēt vai pelt, reizēm pat nodarbojoties ar pareģošanu. Viņa Niksona un Kisingera slavināšanas laiks jau iegājis vēsturē. Rakstot par prezidentu Fordu (L. A. 24. augusta numurā), vērojams, ka autoram šinī gadījumā nav bijusi speciāla militāri politiska orientācija. Prezidents Fords neesot pavēlējis doties uz Kipras salu amerikāņu 6. flotei un izcelt tur flotes kājnieku spēkus ASV pilsoņu dzīvības un mantas glābšanai. Neaizmirsīsim, ka Kiprā ir Anglijas militārās bazes! Ja prezidents Fords to būtu pavēlējis, tas būtu bijis lielākais necienīgais notikums NATO dalībnieču valstu vidū, kad stiprākais palīdz sist vājākos. Netaktiski arī rakstīt, ka prezidents Fords neesot īsti skaidrībā, kas Kiprā notiek. Esmu pārliecināts, ka viņš zina vairāk nekā šī notikuma apgaismotājs secina. Autors arī izsakās, ka Kisingers brīdinājis prezidentu Fordu, ka Turcijas lojālitātes pazaudēšana būtu liels trieciens amerikāņu interesēm. Ķegumniekam būtu jāzina, ka Turcija ir antikomūnistiska valsts un atrodas ģeografiski stratēģiskā vietā, tāpēc pašas Turcijas interesēs ir uzturama sadarbība ar ASV.

K. Purenis Toronto

VALODAS KOPŠANA VAI KROPLOŠANA?

Rakstā kopsim savu dzimto valodu dāma E. Ezera (es nevaru teikt E. Ezera dāma) raksta par jautājumiem, kuŗi prasa lielāku iedziļināšanos un nopietnību. Nav pieklājīgi teikt „leišu" valoda. Jau neatkarīgās Latvijas un Lietuvas laikā nebija parasts teikt „leiši", bet — lietuvieši. Līdzīgi tad būtu jāsaka, ka „leiši" apdzīvo „Leitiju" . . . Rakstu valodā mēs runājam par lietuviešu valodu, kas ir vecāka par latviešu un saglabājusi daudzas senas formas.

Lietuviešu valodā ir brīvais akcents, ģimenes vārdos ir trīs apzīmējumi — vīriešiem, piem., Purvinas, sievai Purviene bet meitai Purvite. Latviešu valodā nav zināmi trīs apzīmējumi, bet tikai divi, vīriešiem un sievietēm. Tā ka vecos laikos latviešiem, tāpat kā daudzām citām tautām, nav bijis uzvārdu, tad viņi saukti pēc to māju vārdiem, kuŗās tie dzīvojuši. Ja mājas vārds bija Sietiņi, tad mājas saimnieks bija Sietiņš, bet saimniece bija Sietiņiene. Pārējie ļaudis, kas dzīvoja Sietiņu mājās, tika saukti kristāmā vārdā, pievienojot mājas vārdu, piem., Sietiņu Pēteris, Sietiņu Marija u. t. t.

Pēc senās latviešu valodas formas sieviešu kārtas personas apzīmēja ar galotni -iene vai -iete, bet ne kā to ieveda valodnieks J. Endzelīns, kas tomēr nespēja savus brāļus piespiest rakstīt uzvārdu Endzelīns, bet tie rakstīja Endzeliņš un Enzeliņš.

Visās Eiropas valodās pagodinājumu „kungs" vai „kundze" raksta vārda priekšā, un tas nav pārņemts no vāciešiem. Lietuviešu valodā vēl joprojām „kungs" (jeb „ponas", kas pārņemts no poļiem) tiek rakstīts uzvārda priekšā. Tikai somu ugru tautas: ungāri, somi, igauņi, kareļi, Volgas somi un mūsu lībieši lietoja un vēl tagad lieto kunga apzīmējumu aiz uzvārda.

Ilgajā, ļoti ciešajā un bieži jauktajā lībiešu un latviešu sadzīvē mēs esam pārņēmuši daudzus lībiešu vārdus, arī „kunga" lietošanu. Ar lībiešiem mēs esam savā valodā pazaudējuši brīvo akcentu, kas vēl joprojām ir lietuviešu valodā. Latviešu valodā pazudis arī palīgdarbības vārds „turēt". Latvietis saka „man ir nauda", bet lietuvietis — „aš turu peningu".

Uzvārdi ar latviskotām, patiesībā krieviskotām sieviešu kārtas formām, tika ieviesti neatkarīgās Latvijas laikā, un tur bija daudz personisku patvaļu un iedomību. Lai gan latviešu valodā nav „umlautu", bija dažas izredzētas personas, kas rakstīja „Mühlenbach" un „Grünberg", bet tanī pašā laikā mēs vāciešiem neatļāvām pasēs pat iekavās ierakstīt viņu uzvārda vācisko rakstību! Vai uzvārds sieviešu kārtā no vārda „Ezers" ir daiļskanīgs, rakstot „Ezera" vai „Ezere", tā ir gaumes lieta.

Svešumā dzīvojot, mums patvēruma zemju vietvārdi būtu jāraksta oriģinālvalodā jo mūsu izrunas rakstība ir tik variējoši smieklīga, ka būtu labāk atstāt vārdus oriģinālrakstībā.

Dr. Jānis Karols Toronto

KRIEVIJAS VAI MASKAVAS IMPERIJA?

ALAs valdes priekšsēdis Dr. I. Spilners kādā rakstā mūsu trimdas presē — Kas jādara pilngadīgai sabiedrībai — runā par Krievijas imperiju („Neviens nevar paredzēt, kad Krievijas imperija sabruks . . ."). Nav vajadzīgs būt vēsturniekam, lai zinātu, ka Krievijas imperija sabruka 1917. gadā, un tās vietā dzima un izauga Maskavas resp. Pad. savienības komūnistu partijas imperija. Pad. savienība ir daudzu tautu (republiku) savienība. Tanī bez lielkrieviem ir baltkrievi, ukraiņi un daudzi citi.

Politiski nebūtu pareizi tagad runāt par Krievijas imperiju, kuŗa jau pieder vēsturei, proti, aiz sekojošiem iemesliem: 1. tiesiski tādas Krievijas valsts nav; 2. krievu tauta nepārstāv Krievijas imperiju, jo tā pati paklauta Maskavas žņaugiem; 3. krievu trimdas sabiedrība, kopā ar citām apspiestajām tautām, cīnās pret komūnismu; 4. brīvās pasaules politiskā (aukstā kaŗa) cīņa nav vērsta pret Krieviju, bet gan pret Maskavas komūnismu.

Ka Maskava imperialisma tieksmēs pārspēj agrāko carisko Krieviju un ka Maskavas komūnistu imperija ir caru resp. Krievijas imperijas turpinājums, to mēs zinām. Tiesiski un politiski praktiski, atstājot vēsturi vēsturniekiem, pašlaik jārunā un jācīnās pret Pad. savienības komūnisma imperiju pasaulē. Nesarežģīsim mūsu cīņu ar nepareizām frazēm un apzīmējumiem. Ticēsim, ka Maskavas komūnisma imperijā, komūnistu partijas žņaugos cieš visas tai paklautās tautas.

Jāzeps Grodnis Toronto

4.

Pēc 15. maija, kad notika biedrību likvidēšanas un apvienošanas laiks, vajadzēja apvienoties arī rakstnieku un žurnālistu un preses biedrībām. Dažos trimdas izdevumos esmu lasījis, ka rakstnieku un žurnālistu biedrību vispirms sašķēlis un tad to ar visiem īpašumiem pievienojis preses biedrībai Ulmanis. Tā ir nezinātāju un tālumnieku valoda. Tas par apvienošanu ir pareizi. Bet sašķelšanu, kā redzējām, izdarīja „Mērkaķu istabas" klubs. 1934. gadā šis klubs redzēja, ka turpmāk vairs nevarēs biedrības vadību noteikt un tāpēc par „likvidācijas priekšnieku" iecēla J. Porieti (Kārkliņš). Bet tam klubs tik ātri nedeva pievienošanās rīkojumu. Gribēja izdabūt labākus noteikumus.

1934. gada maija beigās vai jūnija sākumā operas apstādījumos satiku J. Druvu. Gājām un runājāmies. Tad Druva Aspazijas bulvārī ieraudzīja lēni ejam J. Porieti un man teica: „Nāciet labi ātri! Es to vīru gribu satikt!" Kad Porieti panācām, Druva tam sāka stāstīt par biedrības apvienošanās nepieciešamību. Porietis principā piekrita, bet teica, ka apvienotajai biedrībai esot jāpatur vecās biedrības vārds. Tā esot nodibināta pirmā, tai lielākas profesionālās tradicijas un arī vairāki īpašumi. Druva tam nepiekrita un teica, ka šai lietā abu biedrību priekšniekiem būšot jāiet runāt pie vadoņa (ministru prezidenta).

Pēc dažām dienām satiku Porieti. Viņi ar Druvu pie Ulmaņa bija bijuši. Protams, Porietis nebija pretspēlētājs ne Ulmanim, ne Druvam. Nu Porietis runāja pavisam citu valodu. Slavēja Ulmani. Tas tikai esot vīrs ar vērienu. Viņu neinteresējot sīkumi, bet lietas un notikumi lielās un nākotnes dimensijās. Biedrības apvienot.

Biedrības apvienoja tā, ka reģistrēja jaunu biedrību ar to pašu Latvijas preses biedrības nosaukumu un tajā iekļāva arī visus Rakstnieku un žurnālistu arodbiedrības biedrus un visus biedrības īpašumus.

Drīz pēc tam Latvijā sākās liels jaunuzbūves drudzis. Būvēja jaunas ēkas iestādēm, pārbūvēja arī vecās. Aiz šī viļņa negribēja palikt arī J. Druva kā Latvijas preses biedrības priekšnieks. Lai gan no 1922. līdz 1932. gadam Siguldas pilī bija izdarīti daudzi un labi remonti, Druva gribēja pili par jaunu pārbūvēt, lai tā būtu laba reprezentācijas vieta arī ārzemnieku un diplomātu uzņemšanai. (Skat. viņeti šī raksta sākumā.) Šī iemesla dēļ valsts kreditiestādēm bija dots norādījums preses biedrībai piešķirt prāvu aizdevumu. Toreiz vēl Ulmaņa personīgā rīcībā nebija vēlākā miljonu miljoniem lielā ziedojumu fonda. Aizdevumus dabūja un pārbūvi un izdaiļošanas darbu izdarīja no 1936. gada 1. augusta līdz 1937. gada 6. maijam. Bet tie izmaksāja daudz vairāk, nekā sākumā bija paredzēts.

Pils pārbūve izmaksāja 155.431 latu, saimniecības ēkām — 260.000 un pilnīgi jauna inventāra iegādei 131.298 latu. Kopā tātad 746.729 latu. Tik liels aizdevums nebija piešķirts. Tai vietā, lai parūpētos par jaunu aizdevumu, vai lai valsts reprezentācijas vajadzībām trūkstošos līdzekļus pārņemtu kreditbanka, kā to darīja ar daudzu valsts un kultūras darbinieku privātiem parādiem, Druva šo iztrūkumu, bez biedru sapulces piekrišanas, bet ar „vienbalsīgu" valdes resp. priekšnieka lēmumu piespieda samaksāt visiem biedrības biedriem.

J. Druva ar to sarūgtināja daudzus rakstniekus un žurnālistus. Katram uzlika par obligātu pienākumu samaksāt 500 latu (dažiem šo summu laikam samazināja uz 300 latiem). Kam naudas nebija, bija jāaizraksta vekselis. Druva to iekīlāja bankā un vekseļa izrakstītājam tas no bankas bija jāizpērk vai nu uz reizi, vai arī ar pagarinājumiem un katrreiz nepieciešamajiem rēgulāriem deldējumiem. Normālos apstākļos sasauktu biedrības kopsapulci, jo visi biedri bija pils īpašnieki, jautājumu pārrunātu un izlemtu ko darīt, ja pili moderni grib pārbūvēt: aizņemties naudu no bankas pret hipotēku, vai daļēji aplikt ar nodokli biedrus. Bet Druva to nedarīja. Juridiski valdes lēmums bija nelikumīgs un biedriem, bez kopsapulces piekrišanas, nesaistošs. Tomēr no latviešu rakstniekiem un žurnālistiem, kas nekad nav bijuši turīgi, izspieda apm. 120.000 latu. Maksājums daļēji atkrita tikai nedaudziem „spices" vīriem ,kam bija prāvi vekseļu parādi un kuŗus vispārējā parādu dzēšanas akcijā pārņēma Latvijas kreditbanka.

Viss vairums literātu šo summu ar sakostiem zobiem samaksāja. Es nezinu neviena, kas par to nebūtu klusībā vīstījis dūri kabatā. Es labu laiku maksāšanas „pavēli" ignorēju. Gribēju arī novērot, ko darīs citi. Kad redzēju, ka vairāk par pusi biedru ir „nodokli" samaksājuši, vekseli preses biedrībai iesūtīju arī es. Pēc tam, mani satiekot, Druva smīnēdams teica: „Nu, arī Unāms ir beidzot samaksājis. Ja nebūtu to darījis, būtu no biedrības izslēgts." Tātad represijas. Un ar tādām bija draudēts daudziem. 500 latu tolaik bija apm. departamenta direktora mēnešalga ministrijās. Grūti šo summu nācās maksāt tiem, kam nebija algas, bet kas iztika tikai no honorāriem.

Pašiem rakstniekiem un žurnālistiem no Siguldas pils lepnās izbūves un no prāvās naudas samaksas par to nebija nekāda labuma. Otrādi. Kad pils izbūve bija nobeigta un uz tās atklāšanas svinībām saaicināja viesus un preses biedrības biedrus, O. Nonācs, pēc J. Druvas ierosinājuma, uzrakstīja ziedojumu listi un, uzmanību palūdzis, teica: „Tagad Latvijā ir sācies izbūves un jauna darba laiks. Arī vadonis pats daudz strādā. Viņam patiks, ja mēs viņa darbu veicināsim. Tāpēc atzīmēsim uz šīs listes zināmu ziedojumu vadoņa nodomu un darbu veicināšanai." Listi laida apkārt ziedojumu atzīmei. Pirmās atzīmētās summas bija diezgan prāvas — pamudinājums pārējiem. Tā Siguldas pilī rakstniekiem un žurnālistiem bija jāpiedalās otrā ziedojumu akcijā.

Kaŗa pēdējos gados Siguldu es atguvu sava departamenta rīcībā, bet tikai blakus un daļu saimniecības ēku ar dārziem. Pilī bija vācu ziemeļu frontes stābs. Siguldā dzīvoja departamenta pārvaldnieks un dārznieks.

Trimdā preses biedrība savu darbību ir atjaunojusi visos kontinentos, ar centrālo valdi Amerikā.

(Turpinājums sekos)

Ella Andersone

ATMIŅAS

Līst.
Mirdz ārs un lauks,
mirdz plašā pasaule
un liekas,
debesis un zeme
zeltu piebirušas.
Izeju laukā,
izstiepju plaukstas,
tas nava lietus.
Tās pagātnes atmiņu zvaigznes,
kas tumšajāi ikdienai
zelta sagšu pāri
sedz.

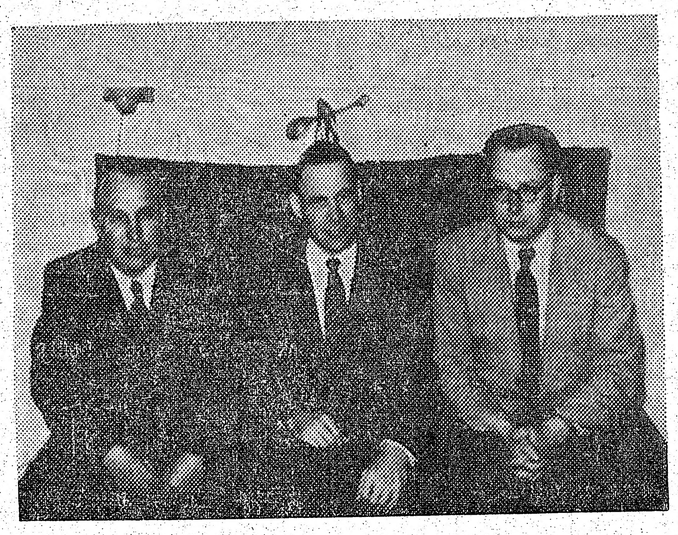

Kādreizējā Latviešu preses biedrības Vācijas kopas valde, no kreisās: Ž. Unams (šī rakstaautors), J. Sudrabiņš un J. Daģis.

Gaŗezerā atkal skanēs dziesmas

Gaŗezerā 17. augustā notika visu koŗu kopmēģinājums Dziesmu dienām, kas sāksies 1. septembrī Dziesmu lejā, kur koŗi sapulcējās arī mēģinājumā. Kopkoŗu koncerts notiks 1. sept. pl. 6 vak. un to ar lūgšanu ievadīs archibīskaps A. Lūsis. Uzrunu teiks rīcības komitejas priekšsēdis N. Riekstiņš, bet atklāšanas vārdus ALAs priekšsēdis Dr. I. Spilners. Tautas deju uzveduma organizēšanas darbu veica L. Zariņa no Annarboras, bet deju uzvedumu vadīs V. Dzelme no Čikagas. Deju administrātore L. Zariņa izteicās, ka dejotāju un koklētāju skaits pārsniegs 200.

Dziesmu dienas sākās jau 30. augusta vakarā ar mākslas un daiļamatniecības izstādes atklāšanu un tērpu demonstrējumu. 31. augustā jauno mākslinieku koncertaā piedalīsies D. Borgile, D. Langena, I. Stāmure, L. Alļe, A. Rubene un G. Plostniece.

Dziesmu dienu rīcības komiteja noorganizējusi īpašu paneli 1. sept. pēcpusdienā, kas LNAK kultūras nozares vadītājas I. Purvas vadībā iztirzās tematu: Preses loma atklātā sabiedrībā. Panelī piedalīsies red. K. Rabācs, Amerikas balss darbinieks Dz. Bērziņš, latviešu sabiedriskie vadītāji I. Spilners un V. Upeslācis un rakstnieks K. Ķezbers. Paredzētas arī debates.

Informācija par svētku norises gaitu u.c. iegūstama nometnes birojā pie vadītājas A. Priedniekas, vai pa tālr. (116) 244-5441. V. B.

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

Ceļa Biedrs, 5./6. (185./6.) n-rs, Latviešu ev. lut. draudžu apvienības Amerikā izdevums, redaktors J. V. Strautnieks, 14 lp.

Technikas Apskats, 71. n-rs, Latviešu inženieŗu apvienības ārzemēs izdevums; vāku un titullapu zīmējis A. Langmanis, galv. redaktors A. Spūrmanis, 28 lp.

AUSTRĀLIJAS LATVIEŠU TEĀTRIS

Gustava Grauda režijā

M. ZĪVERTA
TOTEMS
Sestdien,
14. septembrī,
8.00 vakarā

M. AŠĀRA
TUPENIS
Svētdien,
15. septembrī,
4.00 pēc pusdienas

BROCKTON HIGH SCHOOL, AWDE STREET, TORONTO
(pie Dufferin pazemja)

Biļetes DV grāmatnīcā, 491 College St., tel. 921-7121 un pie kases izrāžu dienās.

J. Zemgalietis

Sapņu kamanās

SENU DIENU ATMIŅU STĀSTS NO LATVIJAS BRĪVĪBAS GADIEM

Dosimies ceļojumā pa Zemgali — visvairāk izstiepto (rietumu un austrumu virzienā) Latvijas apgabalu. Pēc ģeogrāfiskiem datiem šis attālums ir 330 km, aptuveni 206 jūdzes. Latgale ir visbiezāk apdzīvotais, Kurzeme — vismazākais Latvijas apgabals. Paliek Vidzeme, ko platības ziņā varēsim nosaukt par vislielāko Latvijas apgabalu.

Ja gribam ar Zemgali iepazīties, dosimies ceļojumā no rietumiem uz austrumiem. Šajā ceļojumā šķērsosim visu Zemgali un atmiņas stāstīsim citiem.

Automašīnā 200 jūdzes viegli nobrauksim dažās stundās, bet mēs ceļosim ar daudz lētāku „satiksmes līdzekli" — kājām, tad ceļojumā mantosim vairāk nekā joņojot Zemgalei cauri automašīnā. Ceļojot kājām, varēsim ilgāk vienā otrā vietā apstāties, iebrist upē vai ezerā. Ja radīsies vēlēšanās, varēsim pārlēkt grāvim, pašķirt zarus un palūkoties, ko slēpj meža biezokņi. Rakstnieks Rūdolfs Blaumanis kādā vietā saka: „Kas godīgi pa ceļu ies, tas maldīt neapmaldīsies, bet kas gan tādam ziņu dos, par brīnumiem, kas mežā biezokņos."

Nekavēsimies pārlēkt grāvim un palūkoties, ko slēpj meža biezokņi. Vai nu tās būtu zemenes, avenes, mellenes, zilenes, kazenes, brūklenes, dzērvenes, vai rieksti, kaut kas mums būs allaž pieietams un sasniedzams. Tādēļ dosimies ceļā kājām.

Jau ap Jāņiem gar visām ceļmalām mirdzēja sarkanās zemenes. Plūdoņa dzejolī — Bērni zemenēs — lasījām: „Saulgozī pie mežmalītes, dzirkst jau zemenītes, Iesim, skriesim lasīt viņas, zēni, meitenītes. Prāvākās — kārbiņās, sīkākās — guziņās, bālās lai paliekas, kamēr ietekas . . ." Un kad zemenes apkusa savu devumu dot, tad vietā nāca mellenes. Kur mežos nebija melleņu, tur gadījās aveņu puduri. Uu kur tad vēl zilenes, kazenes, brūklenes, visbeidzot dzērvenes — sarkanās gotiņas, kas zīda valdziņā piesietas, ganījās zemākās vietās vai uz ik ciņa!

Tas lai būtu ievadījums mūsu ceļojumam pa Zemgali. Sāksim savu ceļojumu no Sabiles. Iesim pa ceļu uz Kandavu un dosimies tālāk uz Daigoni, Pūri. Pūrē jau esam Zemgales tiesā, jo tā atrodas Tukuma apriņķī. Šeit jāpakavējas, jo Pūrē atrodas augļu koku audzētava, izmēģinājumu stacija, kas pārbaudīja, kādas šķirnes kādos apstākļos vislabāk padodas. Tāpat šī audzētava apgādāja ar labu stādāmo materiālu Latvijas lauksaimniekus.

Pakavējušies brīdi pie viesmīlīgajiem pūriešiem, dosimies tālāk. No Pūres līdz Zvārei, abpus ceļam sastādīti augļu koki. Tie domāti ceļa gājējiem; tā mums pastāstīja koku skolā. Gar Vecmokām nonākam Tukumā. Pa lielo ielu aizejam līdz pašam pilsētas centram. Tirgus laukuma malā ir luterāņu baznīca. Lielā iela Tukumā ir pati galvenā. Tā sākas no Tukums II dzelzceļstacijas, iet cauri visai pilsētai un izbeidzas pie Tukums I. Ja izstaigājam pa Lielo ielu no viena gala līdz otram, tad varam teikt, ka Tukumu esam redzējuši.

Tukumnieki ir lepni uz savu ezeru. Kāpēc gan ne, ja viņi paši to radījuši! Tas patiesībā nav nekāds ezers, bet aizsprostotā Slocenes upe. Vasarās tas mudž no peldētājiem, bet ziemā to izmanto slēpotāji.

Pārejot pāri dzirnavu dambim, gaŗām koppienotavai, nonākam Durbes parkā. Dosimies uz Durbi, kur savā laikā bija ierīkots Raiņa mūzejs, tāpat atpūtas nams skolu darbiniekiem. Durbes pili Latvijas valdība piešķīra rakstniekam Jānim Rainim, kas to savukārt atdāvināja Latviešu skolotāju savienībai. Tad šeit ierīkoja Raiņa mūzeju, arī atpūtas namu skolotājiem. Pils celta pakalnes augstākā vietā. No šejienes paveŗas jauks skats uz piekrasti. Ziemā šeit laba slēpēšana.

Apskatījuši Raiņa mūzeju, dosimies uz Milžu kalnu. Šī ir augstākā vieta apkaimē, 113 m. virs jūŗas līmeņa. Tikai Smiltiņu kalns pie Zantes pārsniedz tā augstumu (157 m). No Milzu kalna atveŗas skats uz plašu apkārtni. Līdz pat jūrmalai stiepjas meži. Brīdi papriecājušies par apkārtnes ainavām, dosimies atpakaļ uz pilsētu. Poļu kalnā ierīkots trigonometriskais tornis, bet mēs tajā nepakavēsimies.

Atgriezušies pilsētā, iepazīsimies ar tās ievērojamākām vietām. Vispirms tā ir pilsētas 6 klasīgā pamatskola, kuŗā mācās 700 līdz 800 skolēnu. Jāapskata arī Tukuma ģimnazija un komercskola. Neatteiksimies iegriezties arī Tukuma pilsētas kapsētā. Tā esot jaunākā visā apriņķī. No kapu kalna var pārredzēt visu pilsētu.

Tā nu mazliet esam iepazinušies ar Tukuma pilsētu. Apmeklēsim vēl dažas vietas Tukuma apriņķī. Irlavā kādreiz darbojies pirmais skolotāju seminārs Kurzemē. Arī mūsu sirmais dziesminieks nelaikis Ludis Bērziņš ir šī semināra audzēknis. Latvijas neatkarības laikā Irlavā bija ierīkota audzināšanas iestāde tiem zēniem, kas nespēja sekot mācības parastās skolās.

Ap Irlavu — Struteli — Lesteni notika sīvas kaujas 1944./45. gada ziemā. Šajās kaujās krita arī daudz latviešu zēnu. Neaizmirsīsim iegriezties arī Dzirciemā. Še dzimis un uzaudzis rakstnieks Ernests Birznieks-Upītis, daudzu bērnu grāmatu autors. Ļoti plašas ir viņa bērnības atmiņas Pastariņa dienas grāmata un Pastariņš skolā. Trešā daļā Pastariņš pastāsta, kā viņam klājies vēlāk. Visvairāk tajā stāstīts par Kaukāzu, kur Birznieks-Upītis ilgus gadus nostrādāja Bakū pilsētā. Vienkārši, bet izjusti viņš tēlo dzīvi savos Pelēkā akmeņa stāstos.

Mazliet iepazinušies ar Tukuma apriņķi, dosimies tālāk uz Jelgavas apriņķi un Jelgavu. Pa lielceļu, gaŗām Durbei, Ozoliem, Slampei, mēs nonākam Džūkstes centrā. Šeit jau gadsimta sākumā uzcelts stalts biedrības nams. Tur lieli nopelni rakstniekam Ansim Lercham Puškaitim. Viņš ilgāku laiku bijis skolotājs Džūkstes Lancinieku skolā. Šeit strādādams, Puškaitis daudz pūlējies iesildīt gan savus audzēkņus, gan arī pieaugušos uz cildenākiem darbiem un pasākumiem. Ap Džūkstes biedrības namu sastādīts glīts parks. Tas Puškaiša nopelns. Arī savā ilggadējā skolā viņš iekopis kuplu augļu dārzu. Puškaitis veicis arī ievērojamu darbu kultūrvēsturiskā laukā. Viņš bijis viens no cītīgākajiem latviešu tautas teiku un pasaku vācējiem un sakopotājiem. Kad vēlāk, Latvijas patstāvības laikā, prof. Pēteris Šmits sāka vākt un kārtot latviešu tautas teikas un pasakas, viņam liels krājums bija jau priekšā. Puškaitis sarakstījis arī dažas oriģinālpasakas un stāstus. Pazīstamākie no tiem ir par Ojāru un Ģirtu.

(Turpinājums sekos)

Marta Landmane

DZĪROTĀJU DZIESMA

Aizmetīsim airus!
Nakts lai aizšūpo
Pāri vīna jūŗai
Laivu nedrošo.
Gan jau vilnis vēlīgs
Malā izmetīs,
Tur kur zilā krēslā
Baltas kāpas viz.
Kur, zem laivas slēpies,
Elles lielskungs smej;
Lepni pāvi smiltīs
Zelta olas dēj.
Naudas zīmes kokos
Aug un plivinās,
Pieliec zaru — noplūc!
Nerūp vairs nekas.
Pirms mēs tubrālības
Visi sadzeŗam,
Sūrā vīna jūŗā
Dziedot ienirstam,
Lai mēs atceramies,
Dzīres beigsies reiz.
Rīts pie durvīm gaidīs
Novārdzis un greizs.

Septembŗa beigās DV CV izdevumā iznāks

LAIKS, TELPA, ĻAUDIS

Vēsturisks apraksts

DV organizācija 25 gados

Redaktors Vilis Hāzners

Grāmatai ap 500 lp., 100 fotoattēli un dokumenti. Grāmatā plašāk aplūkoti līdz šim maz iztirzāti jautājumi, kā: Latvijas neatkarības aizstāvēšanas iespējas Otra pasaules kaŗa laikā, Latviešu leģiona dibināšana, dzīve Cēdelgemas nometnē, DV organizācijas pirmsākums, cīņa par kaŗavīru tiesībām u.t.t.

Grāmatas cena 14 dolari.

Grāmata pasūtināma pie K. Bencona

223 High Park Ave.,
Toronto, Ontario, Canada
M6P 2S5.

Grāmatu pasūtinot un iemaksājot naudu līdz 1974. g. 1. oktobrim vismaz par 3 eks., 20% atlaide.

DIVI APBŪVES GABALI

latviešu ciemā pie Mičigana ezera, Nr. 14. un Nr. 15. blakus, kopplatība apm. 20,600 kv. pēdas, apaug. ar lielām priedēm un lapu kokiem, augstā vietā, 40 jūdzes no Milvokiem un 125 jūdzes no Čikagas. Par vienu gab. $4200.-, par abiem $8,000.-. Iemaksa vismaz $1,000.- par katru gab. Ofertes šī laikraksta kantorī: MIČIGĀNS vai zvanīt vakaros (704) 633-4952.

PAVASARA **LE 1-7353**

delikatešu veikals un konditoreja

Veikals slēgts no 18. augusta — 8. septembrim.

361 RONCESVALLES AVE. **Īpašnieks St. ČUKULS**

Sievietes - satiksmes regulētājas Rīgā

Okupētajā Latvijā sievietes ne tikai vāra ēdienu, auklē bērnus, rok kūdru un mūrē mājas, bet veicot vēl dažādus citus vīriešu darbus, rēgulē arī satiksmi ielās. The London Free Press, kas iznāk šinī Ontario pilsētā, sniegusi gaŗāku aprakstu no Rīgas līdz ar foto attēlu, kuŗā redzama uniformēta sieviete rēgulējam satiksmi Rīgas ielās. Kanadiešu laikraksts zina vēstīt, ka sievietes šajā darbā iesaistītas jau pirms trim gadiem, iepriekš apmācot īpašās milicijas skolās un valkājot arī miliča formas tērpu.

Sieviešu milicijas komandieris 50 gadus vecais Andrejs Kazākovs nopriecājies, ka sievietes šajos pienākumos esot vēl stingrākas nekā vīrieši. Ielās, kur satiksmi rēgulējot sievietes, braucēji vairāk uzmanoties. Tajās notiekot arī mazāk satiksmes nelaimes. Viena no jaunajām milicēm, 26 g. vecā Vēsma Jansona paskaidrojusi: „Iekšrīgā satiksmes sastrēgumi ir sevišķi bīstami. Šaurajās ielās tikko viena smagā mašīna var izspraukties cauri. Satiksmes rēgulētājai dažās sekundēs jāizšķiras, kā novadīt satiksmes līdzekļu plūsmu."

Uz jautājumu, kāpēc iestāju sies milicijā, blondā Vēsma Jansone atbildējusi: „Es ilgojos pēc neparastā, uztraucošā. Domāju, ka sievietes spējīgas ne tikai pakļauties, bet arī komandēt. Es daudz mācījos, lai sasniegtu seržanta dienesta pakāpi." Vēsma vēl paskaidrojusi, ka pierakstījusies Rīgas universitātes tieslietu fakultātes lekcijām un ka viņas satiksmes rēgulēšanas vienība strādājot no pl. 9 rītā līdz 2 pēcpusdienā.

Kanadiešu laikraksts vēl piezīmē, ka sievietes milicijas dienestā saņemot to pašu algu kā vīrieši tajā pašā dienesta pakāpē.

Vēsma Jansona rēgulē satiksmi Rīgā

Kosiģinam patīk Baltijas jūŗa

KUR EIROPAS VALSTSVĪRI PAVADA SAVU VARARAS ATVAĻINĀJUMU

Kamēr diplomāti cīnās ar Kipras krīzi un ASV prezidents Džeralds Fords aizņemts ar jaunas lappuses pāršķiršanu vēsturē, vairums valstu vadītāju otrpus Atlantijas okeanam sauļojas un mēģina nedomāt par valsts rūpēm. Eiropā augusts parasti ir atvaļinājumu mēnesis, kad turienes valstu vadītāji bauda atvaļinājumu, kā to paraduši katru vasaru, par spīti nepatikšanām Vidusjūŗas apgabalā un Vašingtonā. Taču rodas arī daži negaidīti „izlases jautājumi" atvaļinājuma laikā, kad jātver telefona klausulis un jāsarunājas ar galvaspilsētā atstātiem ministriem, vai uz laiku tur jāatgriežas premjēram pašam.

Tā Anglijas ministru prezidents Vilsons atrodas atvaļinājumā savā vasarnīcā Atlantijas okeana Scili salā. Viņš gan atgriezās Londonā, bet pēc ziņojumu noklausīšanās un sarunas ar ASV prezidentu Fordu, atgriezās salā. Francijas prezidents Žiskārs Deestēns nesen pievienojās valdības ierēdņu masveidīgai Parīzes atstāšanai un pozēja fotografam peldbikšēs kūrvietas pussalā starp Nicu un Montekarlo, desmit akru apmežotā apvidū, savā greznajā rozā krāsas vasarnīcā. Rietumvācijas parlamenta darbība apstājusies ar kanclera Helmūta Šmita aizbraukšanu atvaļinājumā Vācijas ziemeļos pie Brāmsē ezera, kur viņš nododas savam buŗāšanas sportam. Italijā oficiālā vasaras sezona iesākusies vēlu, galvenokārt tāpēc, ka parlamentam bija jāstrādā virsstundas, lai nokārtotu saimnieciskos un financiālos jautājumus; arī senāts strādājis pat svētdienās, lai pieņemtu stingrākas mēraukļas.

Līdzīgi pārējām galvaspilsētām, arī Maskavā galvenie valsts vadītāji plāno vasaras izbraukumus. Lai gan Kremlis neziņo par saviem vasaras plāniem, ir zināms, ka komūnistu partijas vadītājs Brežņevs atrodas savā luksa vasarnīcā Krimā, Jaltas tuvumā, kur Čerčils un Rūzvelts 2. pasaules kaŗa laikā uzdāvināja pus Austrumeiropas Staļinam. Prezidents Podgornijs aizbraucis uz dienvidiem, bet premjērs Kosīgins iemīļojis Lietuvu un izvēlējies atpūsties Palangā, pie Baltijas jūŗas, mūsu dzimtenes tuvumā. Milzīgais padomju birokratu aparāts strādā palēninātā tempā, galvenajiem vadītājiem baudot atvaļinājumu Sočos.

Arī vairāku Austrumeiropas komūnistisko valstu vadītāji pārgājuši uz „pastaigāšanos". Čechoslovakijas Husaks, Polijas Gireks, Ungārijas Kadars un citi mēģina apvienot atvaļinājumu ar valsts darīšanām, apmeklējot padomju partijas līderus viņu atpūtas vietās. Prezidents Tito atrodas Adrijas jūŗas salā Brioni, savā lepni iekārtotā atpūtas mājā. 82 gadus vecais Dienvidslavijas vadītājs, lai atspēkotu baumas par viņa veselības stāvokli, uzaicinājis televīzijas raidītāja personālu medību izbraukumā, kur Tito nošāvis lāci.

Kipras krize atturējusi Turcijas un Grieķijas vadītājus doties atvaļinājumā, bet Spānijas un Portugales problēmas nav atturējušas to vadītājus atvēlēties sev dažas brīvdienas. Ģenerālis Franko, kas vēl ir slims, aizbraucis veseļoties, bet Franko ieceltais valsts galvas

(Turpinājums 12. lp.)

Par Rasmas Aizupes grāmatu

Rasma Aizupe

Deviņpadsmit Gadi Sibirijā

apgādam un autorei ienākušas visai cildenas atsauksmes.

Ed. Salenieks (Laikā) uzskata šo grāmatu par piemineklī tiem 100.000 latvjiem, kas aizgājuši bojā varmācībā, un arī — par apsūdzību.

A. Melliņš (Austrālijas Latvietī 26. jūl.) saka, ka tas nav vienas personas ciešanu stāsts, bet visas tautas moku ceļa vēsture. Bez tam te parādās arī latviešu baltā dvēsele un tās uzupurēšanās gars visdziļākajā ciešanu tumsā.

P. Jelgavietis (Priedītis), kas nesen aizgāja mūžībā, Londonas Avīzē 5. jūl. ieteica, ka šī grāmata jāizlasa ikvienam latvietim. To pašu saka arī **R. Apemītis** Latvija Amerikā, izsaucoties arī: „Necietīsim klusu!"

Lidija Maršalka (Vācijā) saka, ka šī grāmata ir vienreizēja vērtība mums - latviešiem, ne mazāk kā Solžeņicina vēstījums visai brīvajai pasaulei.

Rasma Grīna (Zviedrijā): „Jauki, ka grāmatai ir piekrišana. Tas nozīmē, ka trimda vēl nav gluži apmirusi, kaut reizēm gandrīz tā var likties . . ."

I. N. (Vācijā): „Tā ir labākā grāmata par izsūtītiem un to likteni, un pārāka arī par visām sveštautiešu sarakstītām."

Cildenu atsauksmi tieši autorei ir atsūtījusi arī kāda draudzene ar vārdiem: „Tu esi lauva!"

Grāmatu var iegādāties — greznā sējumā par 13 dol. un cietos vākos par 12 dol., pasūtinājumus adresējot:

A. Kalniņš, 43 Woodside Ave., Toronto, Canada.

Tāpat var pasūtināt arī pie atkalpārdevējiem un galvenajiem pārstāvjiem, kas ir: ASV— L. Rumaks, Hempstead, N. Y. 11550; Kanadā — Lotus veikals, 792 Bathurst Str., Toronto un Vācijā — Verlag Latvija, 242 Eutin/Holst.

Alisei Stundai-Osei 80 mūža gadi

Gavilniecei tie piepildījās 21. augustā Kalamazū. Grūti būs atrast vēl otru tik dedzīgu latviešu sievieti ar tik plašu dzīves apjomu politisku vērienu un patriotismu, no mājturības mākas līdz Latvijas pirmā valsts prezidenta Jāņa Čakstes kancelejas sekretārei, no lugu autores līdz karavīru „audžu mātei". Lieliskie priekšlasījumi, runas dzimtenē un svešumā savējiem un cittautiešiem, un mazie atzinības ziedi ir tie meti uz kuriem Kalamazū lielā dzīvokļu namā klusībā atskatās, pa daļai piemirstā, Alise Ose.

Alise Stunda-Ose

Jau agrā jaunībā jubilāre Jelgavā iemīlas latviešu teātrī, jo viņas māte — Anna Sārtone tur spēlē. Arī jauniņā Alise reiz dabū savu lomu. Būdama pēc dzimšanas baldoniete, viņa aug Jelgavas latviešu vidē un iepazīstas ar to jauniešu grupu, kam gara radniecība ar dzejnieku Eduardu Vulfu. Tad, kad rozes dārzos zied viskrāšņāk un jaunatnei nekas neliekas par grūtu, sākas Pirmais pasaules karš, kas Alisi Osi aizdzen svešumā — uz Plūdoņa Atraitnes dēla sapņu pilsētu Pēterpili. Idilliskie Zemgales pārdzīvojumi uzliesmo viņas vēstulēs rakstniekam Ed. Vulfam, kas toreiz vadīja laikraksta Baltija literāro daļu. Tie tur parādas ar nosaukumu Kādas bēgles dienas grāmata, vērtīgs vēsturisks materiāls mūsdienām. Rakstnieka Vulfa iedrošināta, viņa turpina vēl vairāk pievērsties literāram darbam.

Revolūcijas laikā Ose strādā Latviešu nacionālā padomē Pēterpilī, kur īstenoja savu ieceri dibināt Sieviešu nacionālo līgu. Šinī posmā viņa iepazinās ar toreizējiem latviešu politiskiem darbiniekiem, nākamajiem Latvijas vadītājiem J. Čaksti, Z. Meierovicu, Kreicbergu u.c. Atgriezusies Latvijā, strādāja Latvijas valsts pirmā prezidenta J. Čakstes kancelejā. Viņa tuvāk iepazinās ar dzejnieci Aspaziju un devusi mums daudz vērtīgu atmiņu par ievērojamāko latviešu dzejnieku pāri. Sveša viņai nebija arī Anna Brigadere, tomēr ciešāks kontakts nav nodibinājies.

Ievirzīta no jaunības teātŗa pasaulē, A. Stunda-Ose iecerēja vairākas lugas, kā, piem., Sods, izrādīta uz 8 provinces skatuvēm. Tai seko lugas Varavīksnes loks, Pavasaŗa vēji, gaŗāks stāsts Pīlādzes, daudzi raksti mājturības žurnāliem, radiofonam, pat Berlīnes raidītājam. Viņu aicināja uzņemties žurnāla Mana māja redaktrises pienākumus. 1959. g. DV stāstu sacensībā par dokumentāru aprakstu Dachava Osē saņem godalgu. Amerikas dzīves posmā izdeva savu ludziņu Pateicības diena un 1973. DV Kanādas valde izdeva viņas vērtīgo atmiņu grāmatu par Ed. Vulfu Dzejnieks un nepazīstamā.

Bez literārā talanta Ose savu mūžu ziedojusi arī sabiedriskam darbam, kas jau bija aizsākts Pēterpilī. Viņas dzīvesbiedrs agranoms Ōsis toreiz vadīja Tukuma apr. agranomisko un vēlāk Lauksaimniecības centrālās savienības lauku biroju. Otrā pasaules kaŗa laikā pieminams viņas darbs Tautas palīdzībā kopā ar Elzu Klaustiņu un slimnīcas ierīkošanā ievainotiem leģionāriem Rīgā. Valkas nometnē Vācijā viņas ierosmē nodibinājās Baltijas sieviešu padome ar Teklu Erdmani priekšgalā. Daudz darījusi arī latviešu leģionāru labā gūsta laikā. Viens no viņas „audžu dēliem" bija arī pāragri mirušais Guntis Zariņš. A. Ose bijusi tā, kas viņam ieteikusi nodoties rakstniecībai

Tagad gavilniece ir sagurusi, viņu moca jauna slimība, un tā dienas pavada stumjamos ratiņos. **Osvalds Akmentiņš**

Kanadā vasaras atvaļinājumu pavada daudz amerikāņu. Pie ezeriem un parkos redzamas daudzas automašīnas ar dažādu ASV pavalstu numuriem. Augšējā attēlā redzams kāda amerikāņa spēkratu piekabes numurs, ko ar savu kameru uztvēris mūsu laikraksta fotografs. Tam piestiprināta vēl īpaša plāksne, pazobojoties par degvielas trūkumu pašu zemē.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

GRAND RAPIDI

● Atrazdamies pasaules apceļojumā, Grand Rapidos šajās dienās bija iegriezies prāv. P. Bečs, kas dzīvo Sidnejā, Austrālijā. Viņš teica spredīķi vietējās latviešu katoļu draudzes dievkalpojumā Aglonas Dievmātes baznīcā, piedaloties arī draudzes mācītājam prāv. St. Matīsam. Pēc dievkalpojuma prāv. P. Bečs baznīcas sarīkojumu telpās stāstīja par latviešu dzīvi un centieniem Austrālijā, it sevišķi Sidnejā, Adelaidē un Melburnā. Ar tālo viesi klausītājus iepazīstināja V. Tarbunas. Viesis piedalījās arī dzintariešu sanāksmē V. Visocka mājā, apmeklēja latviešu biedrības namu, Vienības draudzes baznīcu un Gaŗezeru.

● Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. lut. draudzes bērnu vasaras nometnes laikā Mežvidos, tāpat kā iepriekšējos gados, iznāca bērnu žurnālītis Daugavas Nometne Mežvidos. Tā saturu ievada nometnes vadītājas teoloģijas kandidātes V. Fricsones raksts, kam seko divu grupu vadītāju raksti un pašu bērnu vingrinājumi par dzīvi, piedzīvojumiem un izjūtām nometnē. Nav kautrējušies rakstīt arī paši mazākie, kaut tikai pāris rindiņas. Savā ziņā interesants ir 9 g. v. Vitas Foldi raksts, kas to „adresējusi" aizgājušam prezidentam Niksonam. Viņa raksta: „Mīļo Amerikas prezident, es zinu, ka Tev ir daudz problēmu. Kad visi vēlēja prezidentu, es gribēju, ka Tu uzvarētu. Ja Tev ir kāda problēma, ko Tu nevari atrisināt, tad raksti Mežvidu Martai, viņa zina atbildes visiem jautājumiem. Es dzīvoju Mežvidos, un te ir ļoti smuki. Man ir suņi mājās, viņu vārdi ir Husārs un Topass."

● Laikraksts Grand Rapids Press 10. augusta numurā ziņoja par kādu personu ar latvisku uzvārdu. Ziņojumā teikts, ka tā izdarījusi sešas bruņotas ielaušanās. Tiesnesis noteicis drošības naudu 50.000 dol.

● Pēc viena gada nostrādāšanas Fergusona-Droste-Fergusona slimnīcas aptiekā, praktiskos pārbaudījumus Annarborā izturējusi un saņēmusi dokumentus farmaceite Maruta Rozenberga. Viņa turpinās tajā pašā aptiekā augstākā kapacitātē. Māra Rozenberga ir korporācijas Daugaviete locekle.

● Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. lut. draudzes kapu svētkos 11 augustā. Vūdlavna kapsētā spredīķoja māc. Kr. Hermanis. Viņš arī iesvētīja piemiņas zīmes Valijai Zirnei, Elfrīdai Jaunkalnei, Mildai Markusai, Robertam Freibergam, Alīdai Grāvelei, Apolonijai Ēversonei un Kārlim Tālbergam. Dziedāja divas K. Tālberga dziesmas. **V. Z.**

KLĪVLANDE

● No Klīvlandes tautiešu saimes 15. augustā pēkšņi šķīrās Pēteris Blūms, dzimis 1887. g. 7. maijā Vidzemes maliena, Jaunrozes pagasta Cikužos. Jaunībā strādāja Rīgā Šēnfelda grāmatu un rakstāmlietu tirgotavā, kur piesavinājās arī labu vācu valodu. Vēlāk veica kolportiera pienākumus; ar grāmatu saiņiem apmeklēja pilsētas un laukus un rudens tirgus nākdams sakaros ne tikai ar grāmatu apgādiem, bet arī rakstītājiem. Kādu laiku strādāja arī Mindela tabakas fabrikā par ekspedītoru. Pie vecajiem meistariem apguva arī foto mākslu, kuŗu piekopa visu mūžu. Arī Latvija Amerikā slejas kuplināja viņa foto uzņēmumi. Rīgā un sezonas laikā Rīgas Jūrmalā viņam bijusi sava foto studija. Nelaikis Klīvlandē cītīgi apmeklēja latviešu sarīkojumus, dievkalpojumus un daudz uzupurējās tautiešu pasākumiem. Aizgājēju pēdējā gaitā izvadīja māc. L. Grendze, piedaloties mācītājiem K. Briedim, U. Ukstiņam un L. Krūmiņam. Izvadīšanu dziesmām kuplināja dziedoņi Antoņina Vaivode, Dr. Valdis Ūsis un Torilds Barbīns. Aizgājējs atstāj dzīvesbiedri Annu, bērnus un mazbērnus svešumā un dzimtenē. **J. E.**

Gaŗezera vidusskolu beidza 28 jaunieši

Šogad Gaŗezera vidusskolā skolēnu skaits bija vislielākais; absolventu vien — 28. Ka jaunieši Gaŗezeru iemīlējuši un visi kopā saraduši, liecināja skolas gaitenī atstātās zīmīgas rakstu rindas: „Kāpēc visi saka, ka man ir jābrauc mājās? Vai viņi nezina, ka šeit ir manas mājas?" Rakstītājs savu vārdu nebija parakstījis. Arī otrs pantiņš bija anonims: „Es braukšu vienalga, kur man ir jābrauc. Bet mana dvēsele Nekad nevarēs atstāt šo vietu, Jo mana dvēsele ir šī vieta."

Nelabvēlīgā laika dēļ, brīvdabas baznīcā paredzētais skolas nobeiguma un izlaiduma akts risinājās 11. augustā vidusskolas lielajā auditorijā. Ja rīta dievkalpojumā, kuŗu vadīja māc. L. Grendze no Klīvlandes, bet ar dziesmām kuplināja vidusskolas ansamblis G. Skujiņas vadībā, bija pulcinājis pāri par 500 baznīcēnu, tad mazāks dalībnieku skaits nebija arī vidusskolas aktā. To ievadīja skolotājs O. Jēgens, kavēdamies pie Gaŗezera nozīmes. Pirms skolas direktora A. Bolšteina runas un visu kopīgi dziedātās latviešu tautas lūgšanas, ievaddaļā dziedāja vidusskolas meiteņu ansamblis diriģentes Gunas Skujiņas vadībā. A. Bolšteins vēlreiz pieskārās Gaŗezeram kā idejai un aicināja skolēnus un absolventus apzināties, kas mēs esam un kas ir mūsu mantojums.

Skolas beidzējiem liecības un Gaŗezera padomes un izdevniecības Aka grāmatu veltes pasniedza direktors un Gaŗezera padomes priekšsēdis J. Meija.

Sekmīgākās absolventes Iveta Asone no Indianapoles un Irēne Elksne no Kalamazū saņēma arī F. Rituma un LELDAA dāvinātās pūra lādītes. Skolas sekmīgāko skolēnu skaitam vēl pievienojas: Zinta Aistare (Kalamazū), Kristīne Spilnere (Pitsburga), Rita Ramane (Filadelfija), Īrisa Meņģele (Čikaga) un Sandra Grase (Čikaga). Skolu beiguši šādi audzēkņi: Rolands Abermanis (Detroita), Modra Amatniece (Dimoina), Zenta Apine (Klīvlande), Nils Brošs (Filadelfija), Ulla Butkus (Milvoki), Sandra Cēbere (Pidmonta, Kalif.), Modris Ejubs (Detroita), Valdis Elevans (Sakramento, Kalif.), Rasma Gudrā (Saginava), Valdis Inde (Mineapole), Guna Krūmiņa (Klīvlande), Aelita Ozoliņa (Kalamazū), Ēriks Pētersons (Čikaga), Baiba Skraučeva (Milvoki), Arnolds Spārniņš (Mineapole), Karina Šamile (Milvoki), Saulvija Šļaukstiņa (Milvoki), Zane Treize (Bostona), Uldis Vītiņš (Detroita), Līga Zemesarāja (Klīvlande) un Dace Zepe (Medisona).

Skolas beidzēju klases audzinātāja bija skolotāja M. Paudrupe vēlāk viņa no saviem skolēniem saņēma pateicību un piemiņai albūmu. Godinot centīgākos skolēnus, skolas direktors kā izcilu paraugu pieminēja Sabīni Strazdiņu (Pitsburga), pasniedzot viņai grāmatu. Grāmatu saņēma arī Līga Zemesarāja (Klīvlande), kas visā skolas laikā veikusi klavieŗu pavadījumus.

Pārējo klašu sekmīgākos skolēnus paziņoja, izsaucot pēc vārda. No sagatavošanas klases 9 skolēniem izsauca: Edīti Ozoliņu un Brigitu Barbaru; no 1. kl. 41 skol. — Irisu Elbertu, Margaretu Aluti, Kristīni Austrati, Valdi Zušmani un Lailu Robiņu; no 2. kl. 34 skol. — Antru Šmidcheni, Ingridu Cāzeri, Mētru Ozoliņu, Lauru Stumbri, Daci Osi un Lorī Vūdu; no 3. kl. 39 skol. — Lailu Medni, Marutu Kajaku Sandru Kļaviņu, Juri Boceku un Agri Zeidaku.

Absolventus apsveica Gaŗezera padomes priekšsēdis J. Meija un ALAs izglītības biroja vadītājs U. Inveiss. Vidusskola ar skolas nozīmēm apbalvoja visus Gaŗezera padomes locekļus. Absolventu klases vecākais Rolands Abermanis beidzēju vārdā pateicās skolas vadībai, klases audzinātājai un visiem, vairāk nekā 30 skolotājiem, kuŗi 4 gadus Gaŗezerā viņus mācījuši. Rakstveidā bija sveicinājuši Beverīnas skolas saime, bij. Gaŗezera pad. priekšsēdis R. Zemjānis no Nīgerijas, skolotājs H. Kreicers, Tēvijas fonda priekšsēdis A. Vatvars un vēl citi.

V. Boķis

Melburnas latviešu biedrības bibliotēka

Latviešu bibliotēka ar mērķi savākt visu, ko latvieši brīvajā pasaulē publicē vai kas par Latviju un latviešiem publicēts — vienalga, kādā valodā — darbojas jau gandrīz 25 gadus. Bibliotēkā tagad pāri par 9600 sējumu. Jau darbu sākot, iekārtots autoru un sistēmatiskais katalogs, vēlāk sākta arī periodiskos izdevumos nozīmīgāko rakstu katalogizēšana. Vairums grāmatu un periodisko izdevumu gada komplektu ir iesieti.

Bibliotēka lūdz organizācijas un draudzes piesūtīt savus biļetenus, sarīkojumu programmas un citus pavairotus izdevumus. Tāpat bibliotēka lūdz mūsu zinātniekus piesūtīt savu publikāciju atsevišķos novilkumus. Komerciālie apgādi lūgti informēt bibliotēku par jauniznākušajiem izdevumiem. Bibliotēkas adrese: Latvian Library, 3 Dickens Street, Elwood, Vic. 3184, Australia.

Toronto latviešu kreditsabiedrība

491 College St., Toronto, Ont.
M6G 1A5

T.L. Kred. sab.
HAMILTONAS NODAĻA
16 Queen Street North,
Hamilton, Ont.,
L8R 2T8

MAKSĀ

6% par noguldījumiem
7% par 1 gada ilgtermiņa noguldījumiem
8% par 3 gadu ilgtermiņa noguldījumiem
9% par 3 gadu ilgtermiņa noguldījumiem (% saņemot termiņa beigās).

Minimālais ilgtermiņa noguldījums ir $2000.00. Visi naudas noguldījumi apdrošināti. Dzīvības apdrošinājums līdz $2,000.00 procentuāli atkarībā no biedru vecuma iemaksāšanas brīdī.

IZSNIEDZ

apdrošinātus personiskus aizdevumus līdz $10,000.00,
māju obligācijas līdz $50.000.-.

Toronto birojs pirmdienās slēgts.

Tas atvērts: otrd. — ceturtd. no 10 rītā — 7.30 vakarā, piektdienās no 10 rītā — 8.00 vak. Sestdienās no pl. 9 — 1 pēcp.

TĀLRUNIS
924-2551
924-2552

Hamiltonas birojs

atvērts otrd. un ceturtdien no 6.30 vak. — 9 vakarā.

Tālrunis 529-7939

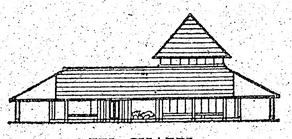

PEEL CHAPEL
2180 Hurontario St., 279-7663

RONCESVALLES CHAPEL
436 Roncesvalles Ave. 533-7954

YORKE CHAPEL
2357 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter

APBEDĪŠANAS BIROJI

R. S. KANE Ltd.
apbedīšanas birojs
4812 YONGE STREET
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale
221-1159

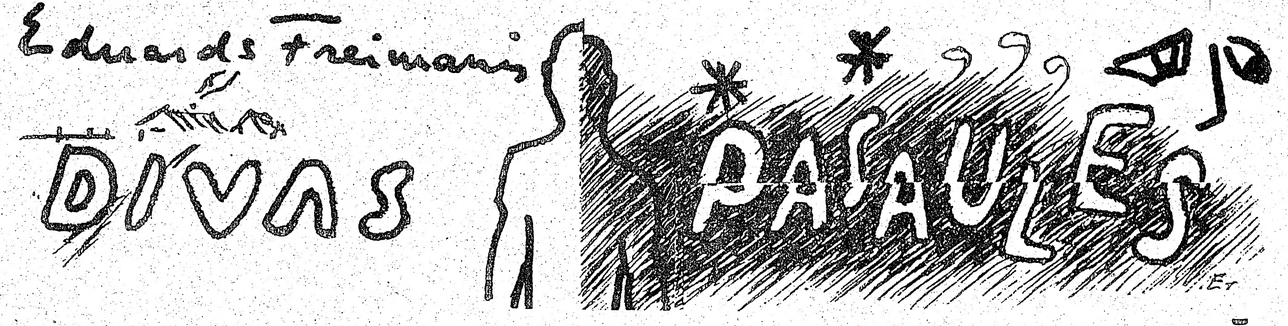

romāns

(49. turpinājums)

Kādreiz pagāni nolādēja kristiešus — vēlāk katoļi luterāņus. Vai tas bija vajadzīgs? Vai tāda bija kalpošana Dievam? Ideoloģija nevienu nenokauj; kāvēji ir cilvēki — tie vājprātīgie, kas neapjēdz, ka ideoloģijai jābūt cilvēka kalponei, nevis cilvēkam jāvergo paša radītai ideoloģijai.

Demokratija nobankrotēja, kad rietumi atstāja Baltiju krieviem. Nevienam nav tiesības pārmest jaunajam Rīgas latvietim nesapņošanu par demokratisku Latviju, ko viņš nav piedzīvojis, kas viņam kā neiespējama pasaka. Jaunajam rīdziniekam ir jāstudē, jāstrādā, jācīnās, lai tauta spētu dzīvot. Malā stāvētājam viegli piespriest sodu.

Sagraužu katru avīzes raksta teikumu, bet jēga aizvien vairāk aptumšojas. Beidzot zinu teikt: esam kļuvuši nīgri, ķīvīgi ļaudis. Ikviens savu cinismu izlolojis — vairs netiek ar to galā. Jo vairāk kāds apstulbis, jo vairāk uztraucas un jo vairāk citus grib mācīt.

„Gluži kā tu, Gunti —" mans cinisms sāk smieties, zoboties — skaļi, nekaunīgi kā izlaidīgs pusaudzis.

Pametu avīzi. Rikšoju pa gaiteni, bet vai savam velnēnam izbēgsi? Tas teic sprediķi — laikam mēdī mācītājus un prātvēderus — tāpēc mēļo izstieptās vārdu vērpetēs:

„Jo pamatīgāk tevi iegrožo kādā politikas pajūgā un jo demagoģiskāks ir kučieris, jo vairāk tu samierināsies ar pavēli. Zviegsi, kad tev āboliņa ganības rādīs, un spersi, kad tev svešā kūtī vedīs — bet tu nedomāsi nemaz — tu klusēsi un šļupstēsi jā, jā, jā — kā partijas biedrs — tu trakosi kā čekists, kad tev trakot pavēlēs un grūdīs šaujamo rokā — kā SS gailis tu plātīsies un kausies uz visām pusēm —"

„Vai jums atkal migrēnas?" vaicā māsa tuvodamās.

Neatbildu. Aizskrienu tālāk. Cinismam par mani pilnīga vara:

„Politikas kalps samierinās ar noteikumu, ka viņš turēsies par partiju, nevis par taisnību — Ulmaņa partiju — Ļeņina partiju — Hitlera partiju — Mao partiju — Niksona partiju. Ar dogmām izberzīs kritizēšanas blēņas no smadzenēm — ar fetišu dogmām — ar Mozus baušļie — ar kristiešu sprediķiem — ar demokratiju — ar karaļu nemaldību — ar Marksa Kapitālu — ar Ļeņina saukļiem. Dogma nav analitiķe; dogmatiķis ir uzklausītājs — un runātājs — runātājs — runātājs — kā mācītājs, — kā skolotājs — kā aizsargu komandieris — kā kolchoza brigādieris — kā vēlēšanu kampaņas vadītājs — kā pinkains jaunā sociālisma pravietis."

„Priekšpusdienas azaids atvests," ziņo kāds gaŗāmgājējs, bet man ir prātā nenāk iet tēju dzert.

„Ja dogmatiķis veļ domu, tad tā ir pusdzīva, jo to žņaudz aizspriedumi — ienaidnieks jāiznīcina — ja viņš nav tavā partijā — tad tavs ienaidnieks — ienaidnieks uz dzīvību un nāvi. Cilvēku jāj viņa izraudzītā mācība, kas nobriedusi, pāraugusi, sacietējusi par dogmu — ja tu to nenesi pacietīgi, esi nodevējs, lai pie kādas partijas piederētu.

„Bija sviestmaizes kā kāzās — kāpēc nenāci?" manu paviršību nožēlo kāds labvēlis, atgriezdamies no tējošanas, bet cinisma bikts nav beigusies

„Ideāli uzkurina reformācijas — patiesība ir tilta gala nocietinājums, kas stiprina revolūcionārus — kad reformācija kļūst uzvarētāja, tā kļūst dogma — kad revolūcija ierāpjas valdnieka krēslā, tā kļūst despotiss, kas sev par kalponēm algo ir patiesību, ir nepatiesību — pārmaiņus vai abas reizē — kā kuŗo brīdi izdevīgāk. Pa tiltu, kas uzcelts no ideāliem, cīnītāji sasniedz brīvības pili, bet tad, noreibumā līdzsvaru zaudējuši, viņi no augstākā torņa nogāžas demagoģijas mūklī — varoņi kļūst slepkavas — vadoņi aptraipās ar bērnu asinīm — brīvības dievinātāji pavēļ celt cietumus — cietumus — cietumus."

„Jums galva deg," saka māsa un aizsprosto man ceļu. „Ieņemiet šo tableti," viņa sniedz ripiņu un ūdens glāzi.

„Nevajag — esmu vesels —" murminu kā murgos, bet saņemu pasniegto. Māsa uzkavējas, līdz aizskaloju tableti.

☆

Cik daudz varas tādai ripiņai! Dažās minūtēs tā apklusina cinismu un piekūpina galvu ar vienaldzību.

Pēcpusdienā vienaldzība sapāŗojas ar gaŗlaicības drudzi un piedzimst īgnums. Tas ir bīstams pušelnieks, jo uztrauc un pavedina uz ķīvēšanos. Atgādinu sev, ka ap mani ir likteņa biedri. Ne viņiem, ne man nav iemesla nedraudzībai. Ikviens būtu priecīgs ar mani pļāpāt, ja vien es pats salabotu savu biedriskumu.

Esmu neveikls, kad jāuzrunā svešinieks, bet šoreiz saņemos. „Bez draudzības nosmakšu vai eksplodēšu," sevi pamācu un pasveicinu izvalkājušos, drebelīgu večuku, kas gadās tuvumā.

„Tu mani pazīsti?" viņš brīnās.

„Saprotams! Vai neatminies? Reiz dzīvojām blakus mājās deviņdesmit ceturtajā ielā."

„Vai esmu kādreiz tai ielā dzīvojis?"

„Kā tad! Pirms pieciem gadiem."

„Nevar būt — Astorijas namā dzīvoju jau desmit gadu."

„Vai tik ilgi būs?"

Večuks mani nopētī. „Tev tāda redzēta seja. Var būt, ka gadi man sajukuši. Ar atmiņu nav vairs lāgi."

„Manējā arī klibo," turos līdzīgs.

„Tu vēl jauns! Tavos gados no galvas zināju visu draudzeņu telefonu numurus."

„Cik tu vecs tagad?"

„Viņi saka — man esot piecdesmit trīs, bet vajag būt piecdesmit pieciem."

„Skaidri nezini?"

„Nē. Dzimšanas apliecības nav klāt — varētu pārrēķināt."

„Savu vārdu atminies?" vaicāju, ievērojis, ka draugam ap roku stīpiņa ar vārdu.

„Tāds kā joks —" viņš grasās apvainoties. „Pat lops sava vārda neaizmirst — Džeks Berijs!"

Nu pasaku savējo. Sarokojamies. Viņa delna ir izdēdējusi, sausa un vēsa. Tādu varu iedomāties mūmijas roku.

Džeks liekas lādzīgs; iztapīgs stāstīt visu, ko zina.

„Kāpēc tu te?" vaicāju tieši.

„Laikam par dzeršanu — Policija atveda."

„Cik ilgi šeit?"

„Pāris mēnešu — noteikti nezinu — būs jāpaprasa ārstam."

Vēl runājam par šo un to. Džeks atzīstas, ka ēdienu reizēs viņam grūti atrast savu vietu; vakaros viņš dažreiz apguļoties svešā gultā. Nevarot pareizo krēslu un gultu atmināties. Viņš stāsta un smejas, jo drīz viņš tikšot mājās — atpakaļ uz savu Astorijas istabu. Zāles viņam vairs nedodot; tā esot laba vēsts — viņš vairs neesot slims. Pieprasīšot, lai laiž laukā.

Pēkšņi Džeks apklust un aiziet biljardu spēlēt, gan drusku neapmierināts ar savu ārstu, bet visumā cilvēks bez bēdu.

☆

„Spoža diena ārā, bet nav arī slikti iekšā," uzrunāju citu biedru. Tas ir strups, aunam līdzīgs italietis, manuprāt piecdesmitajos, bet par ļaužu vecumu dažkārt var traki kļūdīties.

„Logā neskatos! Labāk blenžu grīdā vai griestos."

„Liesa skatīšanās. Nav gaŗlaicīgi?"

„Ir gan, bet ko vājprātīgs kustonis no dabas krāšņumiem sajēdz? Vājprātīgais ir tikai dzīvs — tas viss!

(Turpinājums sekos)

TORONTO ZIŅAS

● Toronto latviešu biedrības zinātņu kopas ierosinātā latviešu draudžu un organizāciju kopējā apspriedē 22. augustā Latviešu namā bija pulcējušies pāri par 20 pārstāvju — visu trīju latviešu ev. lut. draudžu mācītāji, I. Gaide, J. Cālītis un A. Briedis, katoļu draudzes pārstāvis A. Vuciņš, no Latviešu katoļu studentu apvienības Dzintars — S. Gabrāns, LPB Kanadas kopas priekšsēdis O. Liepa, LNAK viceprieksšēdis J. Mežaks, TLB priekšsēdis I. Alksnis, Studentu korporāciju kopas seniore K. Zariņa, no Konkordijas Zelmenis sen. E. Ozols, skolotāji bērnu vecāki u. c Sanāksmē skolotāja I. Epnere referēja par veiktajiem priekšdarbiem bērnu dārza noorganizēšanā, sastādīto nodarbību un mācību programmu un pārējiem organizēšanas jautājumiem. Sanāksmes dalībnieki pateicās TLB zinātņu kopai par darbu un interesi pilna laika latviešu bērnu dārza projekta ierosināšanā un līdza darbu turpināt. Telpu jautājumā nolēma griezties pie Sv. Jāņa draudzes padomes ar lūgumu atļaut baznīcas sabiedriskās telpas bērnu dārzam, kas darbotos 5 dienas nedēļā no rīta līdz vēlai pēcpusdienai. Pēc telpu jautājuma labvēlīgas nokārtošanas un attiecīgo oficiālo atļauju saņemšanas, bērnu dārza darbību varētu uzsākt janvārī. Tajā par mācībspēkiem paredzētas diplomētas bērnu dārza skolotājas. Skolotāja I. Epnere ar palīgiem pašlaik kārto attiecīgās formalitātes apzinot bērnu dārzam jau 20 latviešu ģimeņu bērnus. Skolotājas I. Malējas vadībā tiek sagādāti mācības līdzekļi, saskaņojot tos ar kanadiešu bērnu dārza programmu.

● Sidrabenes bērnu vasaras nometne darbību izbeidza 24. augustā. Sestdienas vakarā nometnes kalnā notika pēdējā karoga nolaišanas ceremonijā un svecīšu dievkalpojums, ko vadīja paši jaunieši, Mirdzai Avenai lasot dievvārdus. Ugunskuru atklāja draudzes priekšnieks K. Pētersons, bet bērnu priekšnesumu programmu vadīja Māra Pētersone, kas bija arī galvenā vadītāja latviešu valodas nepratēju grupā pēdējā nometnes nedēļā. Sidrabenes vasaras nometnes dalībnieku skaits šogad bijis caurmērā 70 bērnu nedēļā, bet nometnotāju kopskaits 7 nedēļās bijis 145.

● Toronto viesosies Austrālijas latviešu teātris no Melburnas ar septiņiem dalībniekiem divām izrādēm, kuras notiks Brockton Hig School telpās (Awde St. pie Daferina pazemja). Mārtiņa Zīverta lugas Totems izrāde notiks 14. septembrī pl. 8 vak. bet Marsella Ašāra komēdija Tupenis — 15. sept. pl. 4 pēcp. Abas turnejas lugas iestudējis režisors Gustavs Grauds. M. Zīverta Totems rakstīts speciāli Austrālijas latviešu teātrim, un Ziemeļamerikā šī luga vēl nekur nav izrādīta. Ansambļa turneja Ziemeļamerikā ilgs turpat veselu mēnesi, sniedzot latviešu centros pavisam 17 izrādes.

● Toronto latviešu tautas augstskolas ģimnazija jauno mācības gadu uzsāks 6. septembrī pl. 5.30 vak. Latviešu namā, bet Toronto latviešu biedrības pamatskola 7. sept. pl. 10 rītā Jesse Ketchum pamatskolas telpās (61 Davenport Road).

● Toronto pasta kantoŗi pirmdien 2. septembrī, Strādnieku dienā, būs slēgti, tāpat šinī dienā nepiegādās pasta sūtījumus mājās. Ierobežota būs arī speciālsūtījumu (Special Delivery) piegāde. Kārtējos pasta pakalpojumus atsāks 3. septembrī. Kā zināms, pastu nepiegādā arī sestdienās, tātad šajā garajā nedēļas nogalē iedzīvotāji pasta sūtījumus nesaņems 3 dienas no vietas.

● Latviešu fonda gadskārtējā dalībnieku sanāksme, Nedēļas nogale nākotnei, notiks Valhalla telpās Islingtonā 14. un 15. septembrī, ar padomes un valdes locekļu vēlēšanām.

● LNJAK 20. kongress risināsies no 11.—14. oktobrim Toronto. Kongresa pirmā diena būs veltīta Toronto apskatei, bet vakarā paredzēti priekšnesumi. Nākošā dienā paneldiskusijas, bet vakarā balle. Sekojošā dienā (svētdien) no rīta paredzēta filmas izrāde, bet pēcpusdienā priekšlasījums par Eiropas drošības konferenci, vakarā — „Dīpīšu balle". Kongresa pēdējā diena (pirmdien) paredzēta pārsteigumiem.

● Starp šā gada izcilākiem vidusskolu atlētiem bija minēts arī Boltonā dzīvojošā Granta Šteina vārds. Pērngad savu brīvo laiku Grants dalīja starp vieglatlētiku un Mayfield zēnu atlētu vienību, kuŗas priekšnieks viņš ir, veicot arī sekretāra un kasieŗa pienākumus. Jau otru gadu pēc kārtas viņš kļuvis izcilākais atlēts (Athletes of Year). 17 g. vecā G. Šteina galvenie panākumi bijuši futbolā un basketbolā. Viņš ir Mayfield vidusskolas 12. klases audzēknis, uzvarējis arī Pīla apgabala vidusskolu lodes grūšanā šā gada gadskārtējā sanāksmē. Granta tēvs ir Dr. A. Šteins, BPLA Latvijas brīvības fonda pārstāvis.

● Kanadas nacionālās izstādes laikā 21. aug. naktī ugunsgrēkā iznīcināta Internacionālā ēka, būvēta 1909. g. Šogad šinī ēkā bija iekārtota Spānijas izstāde ar daudzām mākslas vērtībām, kuŗu kopsummu lēš uz 500.000 dol., to skaitā arī spāņu zelta naudas monētas par 60.000 dol. Domā, ka tās sakusušas un vēl glabājas pelnos. Ēkas vērtība bijusi 10 milj. dolaru. Ēka degusi divas stundas pirms uguns pamanīta. Tā nodegusi līdz pamatiem.

● TLB bridža kopas pirmā treniņa spēle 12. septembrī pl. 7 vak. TLB telpās Latviešu namā. Turpmākās spēles, sākot ar 20. septembri, risināsies YMCA telpās, Broadview Ave., pie Dundas ielas.

● Katrīnas Kūlmanes nākošās lūgšanas sanāksmes notiks 5. un 26. septembrī Pitsburgā, ASV. Pieteikšanās braucieniem pie mācītāja J. Pointera, tālr. 449-3707.

● Pēc vairāk nekā trīs nedēļu pavadīšanas Centrālhospitāli, ar laundabīgu audzēju 21. augustā miris 53 g. vecais Osvalds Slocenieks. Nelaikis bija tērvetietis, kur vecākiem bijusi lauksaimniecība. Cīnījies leģionā austrumfrontē un vēlākās kaujās Vācijā. Kanadā sākumā strādājis meža darbos, vēlāk būvniecībā. Darbojās DV Toronto nodaļā, apbalvots ar DV KV atzinības rakstu; bijis arī TLMMK biedrs. Nelaiķi pēdējā gaitā uz Jorkas latviešu kapiem izvadīja māc. A. Briedis. Rosāra bēŗu mājā ērģeļu mūziku spēlēja brīvmāksl. Viktors Kviesis. Nelaika šķirsts bija klāts ar Latvijas karogu, un pie tā stāvēja DV goda sardze. Pie kapa atvadu vārdus no DV teica O. Klavenieks, bet no Toronto mednieku un makšķernieku kluba K. Šverns. Nelaikis testamentu nebija atstājis. Izvadīšanu kārtoja viņa mājas saimnieks Dzintars Bodnieks. Nelaika tuvākie piederīgie miruši dzimtenē, bet Anglijā dzīvo brālēns.

● Savā mājā 19. augustā pēkšņi ar sirdstrieku miris 65 g. vecais Herberts Brēķis. Nelaikim Toronto nebija neviena piederīgā, bet policija sameklēja viņa māsīcu Elfrīdu Lagzdiņu Montrealā, lai kārtotu mirušā mantojuma lietas. H. Brēķis atstājis vērtīgu pastmarku kollekciju. Viņš Latvijā savā laikā spēlējis Armanda Krūmkoka kvartetā Rīgas radiofonā, kā arī Krūmkoka orķestrī Vācijā un Kanadā.

● Archibīskaps A. Lūsis, piedaloties arī māc. J. Cālītim, salaulājis Ināru Androviču un Visvaldi Ziediņu. Māc. J. Cālītis salaulājis Metu Olti un Mārtiņu Blūmu, un Indru Kiesneri ar Michaelu Redmondu.

Latviešu skolas 6. un 7. septembrī uzsāk jauno mācības gadu. DV grāmatnīcā atkal iegriežas mūsu skolu jaunatne, lai izvēlētos jaunākās latviešu grāmatas, kuŗu tur ir liela bagātība, tāpat citu latvisku priekšmetu. Foto: J. Liģers

Prasa pensiju jau ar 60 gadiem

ONTARIO PENSIONĀRU APVIENĪBU KONGRESS HAMILTONĀ

Gadskārtējais Ontario provinces pensionāru centrālās organizācijas (United Senior Citizens of Ontario — USCO) 16. kongress risinājās no 19.—21. augustam Hamiltonā, Makmastera universitātes telpās, piedaloties 397 delegātiem un 212 viesiem. Viens no vecākajiem delegātiem bija Londonas pensionāru pārstāvis 90 g. vecais R. Fultons, kas ir vēl vienīgais no USCO pirmajiem dibinātājiem 1956. gada septembrī Parīzē, Ontario.

No Toronto latviešu pensionāru apvienības kā delegāti kongresā piedalījās valdes priekšsēdis A. Retigs un valdes loceklis J. Ozoliņš, bet no Hamiltonas latviešu pensionāru apvienības — Dobelis.

Delegātus apsveica Hamiltonas pilsētas galva Viktors Kops (Copp), norādīdams, ka inflācija vissmagāk skārusi pensionārus. Pēc tam sekoja USCO prezidenta Džeka Lerettes ziņojums par organizācijas valdes darbību, kas izpaužas trīs galvenos mērķos: apzināt ikvienu pensionāru Ontario provincē, izveidot sekmīgu organizācijas financiālo stāvokli un darīt visu iespējamo veco ļaužu dzīves apstākļu uzlabošanā. USCO apvieno provincē 730 dažādas pensionāru grupas ar 160.000 biedriem. Bez tam vēl darbojas mazākas pensionāru grupas, kas vēl nav apvienotas savā centrālajā organizācijā, kādēļ kopējais pensionāru skaits Ontario provincē ir ap 300.000.

Lai savus mērķus īstenotu, USCO izdara rakstveida iesniegumus federālajās valsts, provinces un pašvaldību iestādēs, kā arī sūta savus delegātus uz visas Kanadas pensionāru apvienību konferenci, kas šogad notiks 23. un 24. septembrī Montrealā. Pensionāri apvienojušies arī globālā mērogā, un Pasaules pensionāru organizācijas kongress notiks no 6. līdz 10. oktobrim Losandželosā.

Pagājušā darbības gadā USCO Jaunā horizonta programmas ietvaros saņēma 14.000 dol. piešķīrumu, t .i, tikpat daudz kā Toronto latviešu pensionāru apvienība, kuŗai arī nākošam darbības gadam piešķirts tuvu pie 6000 dol. Iespējams, ka tas būs pēdējais piešķīrums, turpmāk līdzekļus gādājot pašiem.

Savā gadskārtējā kongresā pensionāri arī balsoja par 94 iesniegtām rezolūcijām, no kuŗām kā galvenās pieņēma 32. Par vislabāko atzina Toronto latviešu pensionāru apvienības rezolūciju, kas atbilda veco ļaužu vajadzībām par medicīnisko palīdzību, brīvajām ārsta parakstītām zālēm, prasot vairāk veco ļaužu mītņu un lēto dzīvokļu izveidošanu u. c. Kā svarīgākā prasība minama pensijas maksāšana jau ar 60 dzīves gadiem, līdzšinējo 65 gadu vietā. Tā ka visi latviešu pensionāru rezolūcijas punkti bija labi pārdomāti, tad tos pieņēma par bazi, pievienojot pārējos iesniegumus, starp tiem, pensijas paaugstināšanu līdz 200 dol. mēnesī, paaugstināt papildpensiju, uzlabot veco ļaužu mītnes, samazinot gaidīšanas laiku uzņemšanai mītnēs, atbrīvot pensionārus no nodokļiem — vieniniekus ar ienākumiem līdz 3600 dol. un ģimenes līdz 7200 dol. gadā. Prasīti arī lielāki valdības pabalsti pensionāru centriem, satiksmes līdzekļu lietošana visā Kanadā par puscenu un citi uzlabojumi.

Pēdējā kongresa dienā ievēlēja USCO valdi, no 13 uzstādītiem kandidātiem ievēlot 11. Toronto latviešu pensionāru apvienības priekšsēdis A. Retigs pēc tam piedalījās Jaunā horizonta programmas apspriedē. Kanadas nacionālās izstādes prezidents bija izsludinājis 29. augustu par pensionāru dienu, rīkojot pensionāru grupu pārstāvjiem pusdienas Karalienes Elizabetes ēkā ar agrākā Kanadas ministru prezidenta Džona Difenbekera uzrunu. Sanāksmē bija aicināts piedalīties arī Toronto latviešu pensionāru apvienības valdes priekšsēdis.

Toronto latviešu pensionāru apvienība atsāks savas kārtējās ziemas sezonas sanāksmes un nodarbības 3. oktobrī Latviešu namā. —ls—

KANADĀ

EDMONTONA

● DV Edmontonas nodaļas mednieku un makšķernieku sekcijas rīkotās makšķeršanas sacensībās pie Baptista ezera L. Gruntes ceļojošo balvu otru gadu no vietas ieguva A. Bachs, jauniešu klasē uzvarēja J. Vilks. Sacensības vadīja sekcijas vadītājs J. Atvars. Pēc nedēļas nodaļas sporta sekcija sekcijas vadītāja M. Laipenieka vadībā rīkoja šaušanas sacensības ar sporta pēcpusdienu. Šaušanā senioru klasē pirmo vietu ieguva M. Laipenieks, otru J. Atvars, trešo P. Heinbergs. Dāmu klasē pirmo vietu izcīnīja C. Džonesa, otru E. Heinberga un trešo V. Džonesa. Sacensības notika E. Džonesa lauku saimniecībā pie Salu ezera. Piedalījās 14 dalībnieki. Sporta pēcpusdienā V. Brūža vasaras mītnē pie Salu ezera bija pulcējušies 55 dalībnieki no vecās un jaunās paaudzes. Sekcijas vadītāja M. Laipenieka un palīga V. Čaika vadībā notika sporta nodarbības, kur šautru mešanā uzvarēja C. Džonesa, mauriņu šautru mešanā J. Atvars; bumbas mešanā mērķī jauniešiem uzvarēja K. Baroniņš un „cross-country" skriešanā V. Džonesa. Izcīnītās balvas uzvarētājiem pasniegs nodaļas 20 gadu jubilejas svinībās 28. septembrī. —ns.

Austrālija nepieņem krievu patvēruma lūdzēju

KĀ NORISINĀJĀS BĒGĻA AIZVEŠANA

Mūsu laikraksta iepriekšējā numurā jau ziņojām par 18 g. veco padomju mūziķi Georgu Jermolenko, kas pēc internacionālās mūziķu konferences Austrālijā atteicās ar padomju delegāciju atgriezties Maskavā. Par šo notikumu mūsu Austrālijas redaktors Ed. Šmugajs papildus ziņo:

Svētdien 11. augustā atteicās kāpt lidmašīnā atceļā uz Pad. savienību 18 g. vecais krievu vijolnieks Georgs Jermolenko un lūdza Austrālijas valdībai patvēruma tiesības. Lidlaukā viņu pieņēma mācītājs Džonsons, pie kuŗa tas palika pa nakti. Arī pārējie krievi neaizlidoja, bet palika Rietumaustrālijas galvaspilsētā Pertā kur šis gadījums notika.

Jau pirmdien, uz krievu pieprasījuma, Jermolenko Džonsonam atņēma un aizveda uz viesnīcu, kur bija apmetušies pārējie krievi. Sākās Austrālijas valdības un preses pārstāvju jautājumi Jermolenko, vai viņš tiešām vēloties palikt Austrālijā? Sākumā atbildes bija noteiktas, ka viņš nevēlas atgriezties Pad. savienībā, bet pēc dažu stundu pavadīšanas kopā ar pārējiem krieviem, Jermolenko sāka „šaubīties".

Pēc turpat nedēļas ilgas skaidrošanās, kur bēglis, kā daži laikraksti norādīja, visu laiku faktiski bija cietumnieks, beigās ar Austrālijas valdības ārlietu ministra rīkojumu, piektdien 16. augustā, Jermolenko ar pārējiem krieviem iesēdināja lidmašīnā un aizveda uz Singapūru, no kurienes ar krievu lidmašīnu to tālāk aizveda uz Pad. savienību.

Divu nedēļu laikā Austrālijas valdība izdarījusi divus lielus reveransus Pad. savienībai — uzdāvinājusi tai Baltijas valstis un nodevusi tiesāšanai un iznīcināšanai apdāvinātu mūziķijaunekli, kas lūdza Austrālijas valdībai patvēruma tiesības Laikrakstu, radio un televīzijas ziņojumi par šo izdošanu uz brīdi pat apēnoja Baltijas valstu jautājuma aktuālitāti, bet nu šos abus notikumus ved zināmā kopējā sakarībā. Daudzi pamatoti jautā, kur iet Austrālijas valdība? Pēdējā, tikko publicētā Galopa aptaujā valdības akcijas nokritušas no 49,6 pirms vēlēšanām maijā uz 41,6 proc. tagad.

Jermolenko bija jāaiztransportē ar armijas lidmašīnu, jo biļešu kontrolieŗi Pertas civīlajā lidlaukā atteicās krievus lidmašīnā ielaist. Laikraksti tagad asi pārmet, ka Jermolenko krieviem izdots. Visi smejas par to, ka ārlietu ministrs esot saņēmis no Pad. savienības sūtņa solījumu, ka Jermolenko „nekas ļauns nenotikšot", jo par palikšanu Austrālijā esot izteicies „savā jaunības neprātā", bet pēc tam to esot nožēlojis un atkal vēlējies atgriezties Pad. savienībā. Viena avīze pat ieteica ārlietu ministram pabūt kaut dažas stundas kopā ar 250 mārciņu smagu atlētu — čekistu vienā istabā, tad arī viņš, droši vien, būtu izteicis vēlēšanos braukt uz palikšanu Pad. savienībā.

Lai nu kā, bet visi pēdējo divu nedēļu valdības un ministru prezidenta Vitlama darbi, vai pareizāk, nedarbi norāda, uz kuŗu pusi stūrē Austrālijas kreisā strādnieku partijas valdība. Cerēsim, ka tā neaizstūrēs par tālu, ka nebūs vairs ceļa atpakaļ, un ka liberāļu opozicija būs pietiekami spēcīga, lai no šīs nelaimes mūs pasargātu.

Ed. Šmugajs

Austrālijas liberāļu partijas parlamenta frakcijas ārlietu vadītājs A. Pikoks. Pa labi P. Sakne demonstrācijā ar Latvijas plakātu.

Teātŗu festivāls Austrālijā

Šo festivālu vai teātŗa svētkus, kas trīs dienas risinājās Melburnā, teātŗa kritiķe Māra Kalniete vietējā latviešu laikrakstā nosaukusi par jaundarbu festivālu, jo visas četras lugas bija jaundarbi, kuŗas sarakstījuši Austrālijā dzīvojošie latviešu rakstnieki. Interesanti atzīmēt, ka neviena latviešu centra teātŗa ansamblis nebija izvēlējies kādā citā pilsētā dzīvojošā rakstnieka lugu, bet gan no „savas" pilsētas un pie tam — pašu teātŗa ansambļa.

Tā Sidnejas latviešu teātris reprezentējās ar „pašu rakstnieka un aktieŗa" Ulža Siliņa lugu Pilsoņa Avota lieta; Austrālijas latviešu teātris (Melburna) — ar atkal „pašu" Ernas Lēmanes lugu Solterra; Adelaides latviešu teātŗa ansamblis sniedza sava režisora M. Bumbieŗa sarakstīto lugu Mans krusttēvs, un pēdējo (ne pēdējā vietā!), M. Kalnietes vārdiem izsakoties: „Labākas kvalitātes izrādi kā viņu rutinētie kollēgas sniedza Adelaides latviešu drāmas studija ar Visvalža Dulpiņa režijā sagatavoto Mērijas Dulpiņas (drāmas studijas vadītāja) lugu Kam pieder galvaskauss?" U. Siliņa lugai režisore bija Lija Veikina, E. Lēmanes lugai — P. Elsiņš, un M. Bumbieris bija režisors pats savai lugai.

M. Kalniete jautā: „Vai jaunais pasākums, spēlēt tikai Austrālijas latviešu autoru lugas, attaisnojas?" Viņa pati atbild ar noteiktu jā, tālāk paskaidrojot: „Tāpat kā teātris nevar eksistēt, ja tam nav lugu, ko spēlēt, arī drāmas rakstnieks nevar pastāvēt, ja nav kas viņa lugas spēlē, un šī konkrētā prasība deva viņiem jaunu mudi. Ansambļi dabūja asināt spēkus, ar jaunu, vēl iepriekš nespēlētu norišu un tēlu tulkojumiem, un divas no iegūtajām lugām noteikti pastāvēs mūsu teātŗu ,inventārā'. Visām četrām lugām satura pamatā ir kāds šodienas kopsaucējs: zinātniski meklējumi, ideoloģiska filozofija, politiskas attiecības, kaut kas pāri vienkāršai ikdienai un cilvēku konfliktiem vien. Divi darbi ir reāli, divi nereāli, divi darbojas latviešu vidē, divi internacionālā. Tālāko autori veido un risina gluži individuāli."

Otrā teātŗa kritiķe Ņina Luce „pārrunu pēcpusdiena" šo festivālu arī novērtējusi pozitīvi, atzīdama, ka visām četrām lugām „vijas cauri kāds kopīgs pavediens — cīņa pret varu, despotismu." U. Siliņa lugā ir „mums visiem labi pazīstamā politiskā cīņa, taču pāri tai galvenais šķiet trimdas un dzimtenes attiecību motīvs." M. Bumbieŗa luga esot ģimenes attiecību risinājums, bet par M. Dulpiņas lugu Ņ. Luce teikusi, ka tur esot „neskaidra ideja" un ka talkā „vajadzētu vēsturnieku vai mistiķi." Par E. Lēmanes lugu teikts: „Solterra — saules zeme, kuŗā darbojas dzīves pabērni, rādīdami, ka cilvēka daba nemainās."

Tiklīdz no festivāla bija atgriezies Latviešu apvienības Austrālijā un Jaunzēlandē teātŗu nozares vadītājs Imants Sveilis, viņu intervēja šī laikraksta Austrālijas redaktors. I. Sveilis izteicās:

„Festivālu atklāja ar Ulža Siliņa lugu Pilsoņa Avota lieta, tai sekoja Miervalda Bumbieŗa Mans krusttēvs un Mērijas Dulpiņas Kam pieder galvaskauss. Nobeigumā redzējām Ernas Lēmanes Solterra.

Godalgošanas komisija, kur piedalījās divas teātŗa kritiķes — Ņina Luce (Sidneja) un Māra Kalniete (Melburna) un divi dzejnieki — Kārlis Ābele un Inārs Brēdrichs, par labākajām festivāla lugām atzina U. Siliņa Pilsoņa Avota lieta un E. Lēmanes Solterra. Šīs abas lugas ir jāatzīst par ievērības cienīgiem mūsu trimdas drāmaturģijas sasniegumiem, un jānožēlo, ka tās nevarēs piedalīties globālajā latviešu lugu konkursā.

Par labāko ansambli šinī festivālā godalgošanas komisija atzina Austrālijas latviešu teātri (Melburna). Šis teātris vēl guva citus pagodinājumus: P. Elsiņš — labākais režisors un galveno lomu tēlotājs, I. Erdmane un I. Mežaks — atbalstošo lomu kategorijā. A. Veisberga no Adelaides drāmas studijas guva „Paiju" kā labākā galveno sieviešu lomu tēlotāja, kā arī Induļa Nīča pieminas balvu, jo viņa ir jaunāka par 25 gadiem. Divi Sidnejas latviešu teātŗa aktieŗi — L. Veikina un K. Ābeltiņš izpelnījās „Paijas" atbalstošo lomu kategorijā.

Festivāla laikā notika arī Latviešu teātŗu apvienības Austrālijā padomes sēde I. Sveiļa vadībā, kur izstrādāja apvienības statūtus. Pēdējā festivāla dienā notika visu ieinteresēto sanāksme, kur debatēja par festivālā redzētajām lugām, iestudējumiem, aktieŗiem un par godalgošanas komisijas lēmumiem.

Visas četras festivāla lugas bija ļoti labi apmeklētas, dažās zāle bija pat izpārdota, kas norāda, ka latviešiem vēl arvien teātris ir daļa no dzīves. Vakaros pēc izrādēm festivāla dalībnieki pulcējās pie klātiem galdiem. Nākamā gada festivāla rīkošanu uzticēja Adelaides teātriniekiem."

Ed. Šmugajs

SĪKĀS ZIŅAS

AMERIKAS LIELCEĻU VALDNIEKS

Kad Čarls un Franks Dūriji 1893. gadā izgudroja viencilindra benzīna dzītu braucamo līdzekli, bija sākušies automobiļu ēra. 1895. gadā visā ASV bija tikai 4 šādi braucamie līdzekļi, no kuŗiem divi saskrējās Sanluisā, radot pirmo auto sadursmi un ievainojot abus braucējus. Tagad auto sadursmes ASV prasa ik gadus 60.000 dzīvību, neskaitot ievainotos. Henrijs Fords 1908. gadā izlaida pirmo modeli „T". 1909. gadā uz ASV ceļiem jau bija 124.000 auto, 1916. gadā — 1.600.000 un 1925. gadā — 17.000.000. Šajos ziedu laikos 150 auto ražošanas sabiedrības izmēģināja laimi, bet 1960. gados tikai četras nodarbojās ar automobiļu ražošanu: General Motors, Ford, Chrysler un American Motors. Kopsumma 1965. gadā ražots 9.329.104 automobiļi, 1972. gadā — 8.701.694 un 1973. gadā — 9.660.857. Katrs septītais strādnieks nodarbināts autorūpniecībā, tai radniecīgos vai ar to saistītos uzņēmos. 3850 līdz 4250 mārciņu smags auto ar vienu ASV galonu degvielas varēja nobraukt 12,9 jūdzes 1964. gadā, bet tikai 10,8 jūdzes 1973. gadā. Pērngad uz vienu auto ASV bija 2,5 cilvēki, bet Ķīnā — 22.000.

VAI ATCERATIES CEPELĪNU?

Tas nolidoja vairāk par miljonu jūdžu, ieskaitot lidojumu apkārt zemes lodei 1929. gadā, kuŗu veica 21 dienā un savā 9 gadu dienesta laikā pārvadāja 200.000 pašažieŗu. Pēc otra gaiskuģa Hindenburga sadegšanas, Ņujorkā, 1937. gada maijā, Grāfu Cepelīnu nojauca, kaut arī visā darbības laikā tam nebija nevienas nelaimes, neskatoties uz to, ka bija pildīts ar ūdeņradi. Šis gaiskuģis varēja pārvadāt vienā laikā 20 pasažieŗus un 12 tonnu preču ar maksimālo ātrumu 60 jūdžu stundā. Pēdējā laikā interese par gaiskuģiem atkal atdzīvojusies, un šo problēmu pārrunā techniskā presē. Gaiskuģa loma būtu galvenokārt preču pārvadāšanā — līdz 500 tonnu ar 100 līdz 130 jūdžu ātrumu stundā. Ūdeņraža vietā paredz lietot hēliju, ko tagad var ražot samērā lēti. Dzinējs varētu būt kodolenerģija. Gaiskuģim ar 100 jūdžu stundas ātrumu vajaga tikai 7% no dzinējspēka, kas jāpatērē lidmašīnai pārvadājot to pašu kravu.

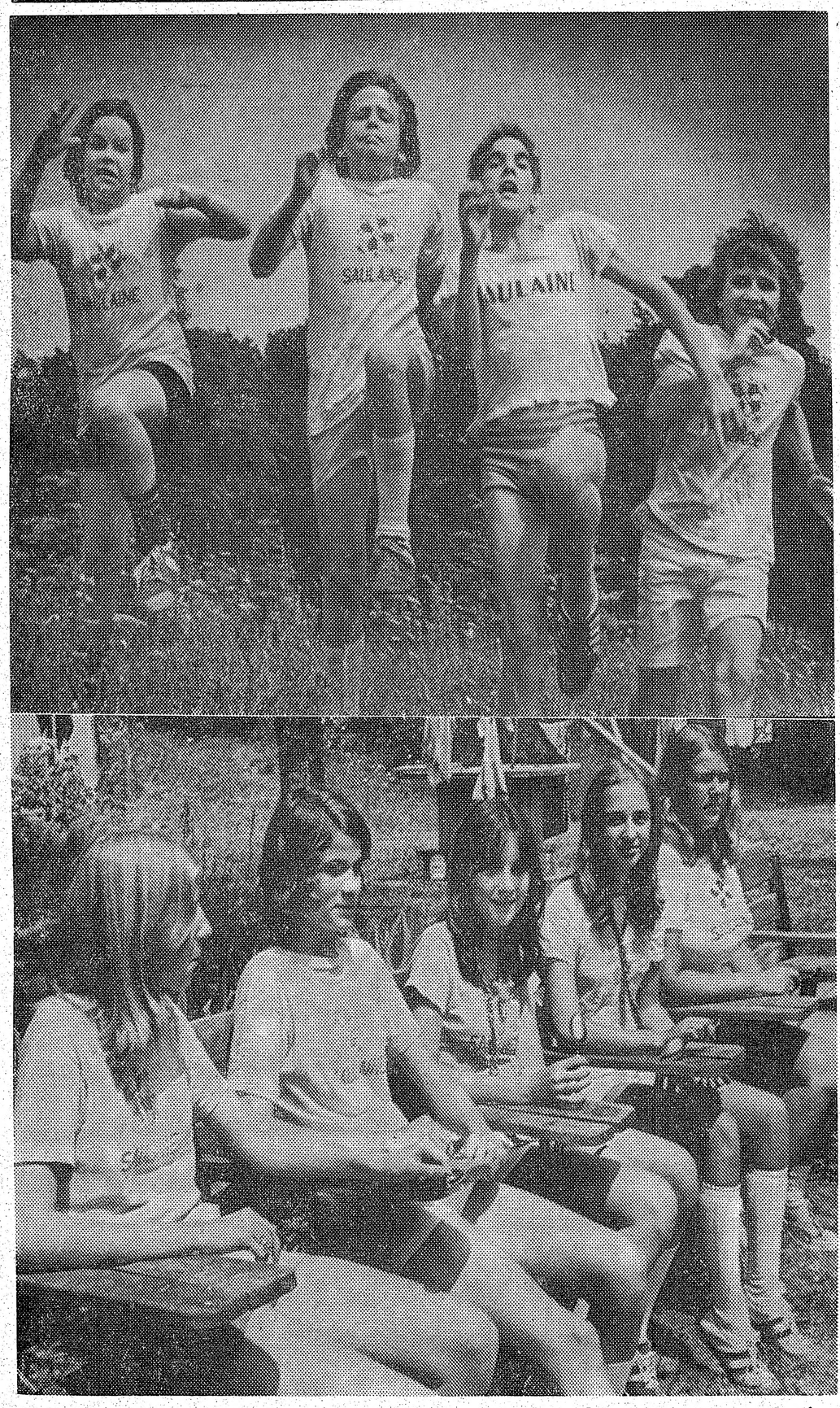

Ar augusta mēnesi visas bērnu un jauniešu vasaras nometnes izbeigušas darbību, lai jaunieši turpinātu latvisko izglītību latviešu skolās, kas septembrī uzsāk jauno mācības gadu. Augšējā attēlā ainas no pēdējām dienām Saulaines nometnē — skrējienā pāri laukumam, no kreisās: Andris Briedītis (Toronto), Pēteris Timšāns (Niagara), Mārtiņš Pētersons (Sv. Katrīnas) un Juris Ezergailis (Toronto); apakšā — pusdienas gaidot, no kreisās: Ingrīda Tauriņa,Astrīde Kaņķe, Anna Reinberga, Nora Turkēvica un Sandra Karule, kas dzīvo Pensilvānijā, ASV, bet vasarā ierodas Saulainē. Foto: J. Liģers

Opozicijas vadītājs runās baltiešiem

Austrālijas baltiešu padome, ko Melburnā vada igaunis M. Ots, 8. septembrī Melburnā rīko vietējo baltiešu organizāciju pārstāvju sanāksmi, lai iesniegtu Austrālijas baltiešu pārstāvju prasības Baltijas valstu inkorporācijas atzinuma lietā federālā parlamenta opozicijai. Sanāksmē Melburnas latviešu namā apsolījies ierasties un teikt uzrunu opozicijas līderis B. M. Snedens. E. Dēliņš ziņoja par sarunām, kas viņam Baltiešu padomes uzdevumā bijušas ar opozicijas vadītāju un viņa padomniekiem, uzsverot, ka baltiešu tautas grupām un opozicijas partijām pašlaik ir kopējas politiskas intereses. „Nekad vēl mūsu Austrālijas dzīvē 25 gadu laikā šejienes sabiedriskā doma nav tā savilņojusies baltiešu labā, kā pašlaik," teica runātājs.

„Mums jāizmanto visi rīcībā esošie līdzekļi, lai Baltijas valstu inkorporācijas jautājumu paturētu sabiedrības degpunktā līdz 17. septembrm, kad sesijas turpinājumā sanāks abas federālā parlamenta kameras Kanberā. Tādēļ arī nepieciešama reprezentatīva baltiešu sabiedrības tikšanās ar opozicijas vadītāju 8. septembrī Melburnā, kas jāizceļ presē, radiofonā un televīzijā."

Senāta darba kārtā joprojām ir senātora Vitersa iesniegtā rezolūciju, kas prasa Baltijas valstu inkorporācijas atzīšanas nosodīšanu. Līdzīgas debates un rezolūciju iespējams panākt arī tautas vietnieku namā. Valdības opozicija parlamentā jau 9. augustā paziņoja, ka tā savu nostāju Baltijas valstu jautājumā nemaina un nemainīs.

Austrālijas baltiešu padome apstiprināja E. Dēliņa Melburnas latviešu organizāciju sanāksmē iesniegto četru punktu plānu, kas paredz jau pieminēto publisko sanāksmi ar B. Snedenu, 10.000 vai vairāku parakstu savākšanai Tautas vietnieku nama petīcijai, telegrammas senātoriem un vēstules visiem strādnieku partijas parlamenta locekļiem, prasot to ieskatus un paredzētos soļus Baltijas valstu inkorporācijas atzīšanas jautājumā.

Parlamentam atsākot sesiju, septembŗa beigās Kanberā paredzēta plaša baltiešu demonstrācija parlamenta ēkas priekšā. No Latvijas konsula R. G. Mekkomasa Melburnā saņemta ziņa, ka ar Austrālijas ārlietu ministrijas 15. augustā datētu rakstu ārlietu ministrija viņu vairs neuzskata par Latvijas pārstāvi un tā vārdu svītrojusi no konsulārā saraksta.

BALTIJAS TAUTU FEDERĀCIJAS KANADĀ TELEGRAMMA AUSTRĀLIJAS MINISTRU PREZIDENTAM E. VITLAMAM

Baltijas tautu federācija Kanadā nosūtījusi Austrālijas ministru prezidentam E. G. Vitlamam 20. augustā datētu telegrammu, kuŗu parakstījis Baltijas tautu federācijas Kanadā vicepriekšsēdis G. Sukse un visu triju Baltijas tautu centrālo organizāciju Kanadā priekšsēži, no igauņiem — U. Petersū, latviešiem J. Mežaks un lietuviešiem — E. Čuplinskas. Telegrammā minēts, ka baltiešu federācija, kas Kanadā pārstāv 100.000 tur dzīvojošo igauņu, latviešu un lietuviešu, protestē pret Austrālijas valdības lēmumu atzīt Baltijas valstu iekļaušanu Pad. savienībā, tā nododot šo zemju tautas lielākajam pasaules vergu meistaram — Pad. savienībai. Telegrammas noraksts piesūtīts arī Austrālijas augstākajam pilnvarniekam Kanadā J. S. Ingramam Otavā.

Baltijas tautu federācijas Kanadā vicepriekšsēdis G. Sukse federācijas un 100.000 Kanadā dzīvojošo baltiešu vārdā griezies ar īpašu rakstu arī pie jaunā Kanadas ārlietu ministra Allana Makkekena Otavā, lūdzot satikšanos šoruden, atsaucoties uz labajām attieksmēm arī ar līdzšinējo Kanadas ārlietu ministru Mičelu Šārpu.

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

14. septembrī pl. 8 vak. Brockton High School telpās (Awde Street) Mārtiņa Zīverta luga Totems Austrālijas Latviešu teātŗa viesizrādē.

15. septembrī pl. 4 pēcp. Brockton High School telpās (Awde Street) Ašāra komēdija Tupenis Austr. Latviešu teātŗa viesizrādē.

14. un 15. septembrī — Latviešu fonda gadskārtējā dalībnieku sanāksme Nedēļas nogale nākotnei notiks Valhallā, Islingtonā, Ont. ar padomes un valdes locekļu vēlēšanām.

21. septembrī pl. 9 no rīta Bērzainē Kanadas Daugavas Vanagu meistarsacīkstes šaušanā. Pēc tam saviesīga dzīve.

21. septembrī pl. 7 vak. Latviešu namā Valmieras un tās novada 30 gadu atstāšanas atcere ar svētbrīdi. Pēc tam groziņu vakars. Rīko novadnieki.

29. septembrī plkst. 15 Latviešu namā — 1973. g. godalgoto rakstnieku pēcpusdiena.

Piedalās I. Vīksna, I. Šķipsna, A. Zemdega, G. Janovskis, J. Babre, M. Andžāne. LPB Kanadas kopas sarīkojums.

12. oktobrī, Toronto, ASV Bostonas ansamblis viesosies ar lugu Rīga dimd — Mārtiņa Zīverta vēsturisku spēli par kalendāru nemieriem 16. gadsimta Rīgā.

19. okt. pl. 7 vak. DV namā Toronto nodaļas gadasvētki.

19. oktobrī — 7.30 vakarā Latviešu namā LMM kluba sezonas atklāšanas balle ar medījumu un zivju izlozi.

26. oktobrī Toronto teātris izrādīs Kārļa Vitlingera lugu Vai pazistat piena ceļu? V. Pukata režijā.

2. novembrī — Latviešu nama 10 gadu atceres sarīkojums ar koncertu, vakariņām un balli. Piedalīsies Viestura vīru koris, solisti A. Spricenieks un E. Beitāne. Sarīkojuma vadītājs Edgars Ābele.

8. nov. Sv. Lorensa centrā DV teātris Kanadā izrādīs Gunāra Griezes komēdiju Te runā Stariņš. Režisors Gunārs Vērnieks no Montrealas.

9. nov. pl. 7.30 vak. DV namā Kaŗavīru daudzinājums.

9. novembrī, — plkst. 7 vak. Sv. Andreja baznīcas telpās, V. Kārkliņa „Sarkanvīns". H. Miķelsona režijā. Ģimnazijas abitūrientu sarīkojums.

Toronto koncertapvienības koncerti

17. oktobrī pl. 8 vak. Town Hall — pianists Arturs Ozoliņš.

5. decembrī pl. 8 vak. Convocation Hall — Skaidrīte Hildebrante no Indianapoles (soprāns) un Anita Rundāne (ērģeles).

1. februārī pl. 8 vak. Town Hall — Norma Auziņa (vijole) un Ronalds Leonards (čells).

12. aprīlī pl. 8 vak. Town Hall — Ileāna Pētersone, Stokholmas operas soliste (mecosoprāns).

1975. gada

25. un 26. janvārī Latviešu namā M. Zīverta „Ķīnas vāze". TLTA ģimnazijas Draudzīgā aicinājuma sarīkojumi.

1. febr. DV, Toronto tautas deju grupas Daugaviņa lieluzvedums.

8. februārī, sestdien, Latviešu namā Jaunās Gaitas 100. numura jubilejas sarīkojums — Kokteilis ar vakardienas balsīm un skatiem, šāsdienas un rītdienas dzeju.

SV. KATRĪNAS

7. septembrī pl. 10 no rīta Sv. Katrīnu L.M.M.K. rīko ekstermās māla baložu un mazkalibra šaušanas sacensības St. Catharines Gun Club šautuvē. Pēc sacensībām pl. 8 vakarā notiks uzvarētāju apbalvošana un saviesīga dzīve 101 Garnet ielā (Immaculate Conception Centre). Visi laipni ielūgti.

BRAMPTONĀ

28. septembrī DV Bramptonas nodaļas 20 gadu atceres sarīkojums. Piedalās DV vīru koris ar uzvedumu Ejam mēs latviešu zēni, Juniors Farmers Building, Eliott St., Bramptonā.

LATVIEŠU APRIŅĶIS

21. septembrī — plkst. 7.30 pēcp. Šelburnā Community Center telpās Latviešu lauksaimniecības biedrības Pļaujas svētki. Programmā māc. I. Gaides svētbrīdis, Sv. Katrīnu kokļu ansambļa un tautisko deju kopas Jandāls priekšnesumi. Kopējas vakariņas un saviesīgs vakars ar Pļaujas svētku loteriju.

Ieeja, ieskaitot vakariņas, 5 dol. no personas. Bērniem ieeja brīva.

Padomju iekārta sagrāvusi ģimenes dzīvi

LATVIEŠU NACIONĀLĀ FONDA IEGŪTĀ INFORMĀCIJA PAR NOSKAŅU DZIMTENĒ 1974. GADA VASARĀ

Šīs vasaras ziņas no okupētās Latvijas sastādās no vairākām iztaujām Rīgā, Ventspilī, Bauskā, Jelgavā.

Kāpēc okupētajā Latvijā vislielākais laulību šķiršanās skaits Pad. savienībā? Atbilde: padomju iekārta — marksisms-ļeņinisms sagrāvis ģimenes nozīmi morāli un ruinējis ekonomiski. Tagad, šķiet, par vēlu nodarītās nejēdzības izlabot, kaut arī pēdējos gados padomju vara to cenšas darīt, lai saglābtu savu iekārtu no bojā ejas alkoholā, izvirtībā un neatbildībā pret līdzcilvēku un „sociālistisko iekārtu ceļā uz komūnismu". Padomju iekārtu nespēj nodrošināt jauno ļaužu ģimeņu dibināšanos ar pamatelementiem — dzīvokļiem un sociāliem pabalstiem daudzbērnu ģimenēs, ne arī ar piemērotu darbu. Rezultāts — jaunatnes depresija, „vienas dienas mīlestība" reģistrēta dzimtsarakstu nodaļā, ātra šķiršanās un atkal viss no gala. Mēs esam sprostā — saka jaunieši — mums nepietiek ar padomju savienības cietumu — tālāk mūs nelaiž.

Kā nodrošināti vecie ļaudis tēvzemē? Atbilde: Veco ļaužu grupa okupētā Latvijā atrodas sliktos dzīves apstākļos. Liels vairums pensionāru mēģina savu dzīvību izvilkt ar 35 rubļiem mēnesī, jo pensijas aprēķināšanā daudzkārt netiek ieskaitīti izkalpotie gadi pirms padomju varas okupācijas. Vecie ļaudis lūdz drēbes, apavus, medikamentus, arī vitamīnus un taukvielas. „Brīva ārstniecība ar kaut cik iedarbīgiem medikamentiem" — pastāv tikai uz papīra.

Informācija no brīvās pasaules? Atbilde: Informācija no brīvās pasaules sasniedz tikai tos, kas par tādu interesējas ārzemju raidījumos, vai arī saskarē ar ciemiņiem no rietumu zemēm. Pēdējos sakarus kontrolē čeka. To zina tēvzemē turpat vai visas ģimenes, kas tos sakarus izveidojušas gan čekas mudinātas, gan savā iniciātīvā. Avīžu, grāmatu iesūtījumi, nesasniedz domāto mērķi.

Par ko Staļina laikā tēvzemē piesprieda 10 gadus izsūtījumu Sibirijā? Par šādu publisku sarunu darba vietā: „Man ir gari mati, bet tie ir mani. Bet nu manos matos ir utis, bet tās nav manas. Un maniem draugiem arī ir gari mati un visiem ir utis, bet tās nav viņu."

Vai Amuras-Baikala dzelzceļa līnijas izbūvē komjauniešiem jāpiedalās piespiedu kārtā? Atbilde: Nē. Pieteikušos skaits pārsniedz pašreizējo vajadzību. Lielā daļa brauc uz trīs mēnešiem darbos un visi grib „lielo rubuli pelnīt." Tādu nevar nopelnīt nevienā būvbrigādē Latvijā, arī citas grupas ne. Vilina arī visādi piedzīvojumi un izpelnīšanās — Brežņeva atzinību — komjaunieši ceļ dzelzceļa līniju. Tas var palīdzēt materiālā karjērā — izglītības ceļā. Protams, ir arī nobirums. Ne jau visi atgriežas. Amuras-Baikala darbos pašlaik vāc bijušos karavīrus, kā darba spēku, uz ko var paļauties.

Ko saka latvieši tēvzemē — ko mums darīt brīvajā pasaulē latviešu tautas labā?

Atbilde: Liela daļa iztaujāto nezina ko darīt. Mazākā daļa — politiski aktīvākā, kas klausās ārzemju raidījumus un iegūst arī citu informāciju — atbild: vairāk konkrētu pasākumu starptautiskā politiskā laukā — mazāk dižošanos ar iegūtiem organizāciju namiem, mazāk lielīšanos ar savu materiālo turību. Kas mums no tā tiek?

Rīgā, arī Liepājā, Madonā, daudz runā par Bulgārijas „vēlēšanos" pievienoties Pad. savienības republiku saimei — atstājot savu satelīta statusu.

Rindas pie pārtikas veikaliem, arī citiem, ir pastāvīgais pavadonis tā „saucamā Pad. savienības sociālistiskā iekārtā" Rīgā un citās okupētās Latvijas pilsētās. Rīgā kolchozku centrāltirgū visgarākās rindas ir pie stenda, kur pārdod lopu iekšas, cūku astes un citus atgriezumus. Gaļas stendos preces neatbilst strādnieku naudas makam. Te rindu nav. (Šķiņķis bez kaula maksā 3,80 rubļu kg, vārīts 4 rubļi).

Pad. savienības spaidu darbu nometnēm un baltiešu likteņiem tajās brīvajā pasaulē ir plašāka informācija ,jo ziņu avotos ieskaitāmi atgriezušies vācieši lielā skaitā, arī citas nacionālitātes. Tēvzemē atgriezušies ar savu informāciju pazūd bailēs no čekas atriebības — klusē. LNF

Miris pirmais Atlantijas okeana pārlidotājs Lindbergs

Havajas salā Maui 26. augustā 72 g. vecumā miris aviācijas pionieris Čarlijs Lindbergs, kas bez nolaišanās 1927. gadā pārlidoja Atlantijas okenu. Nāves iemesls ļaundabīgs audzējs. Viņš apbedīts turpat Havajā. Par savu pirmo nepārtraukto lidojumu, kuŗu veica vienmotora lidmašīnā no Ņujorkas līdz Parīzei, Lindbergs saņēma 25.000 dol. godalgu. Šo lidmašīnu 60 dienās bija uzbūvējis kāds jauns amerikāņu inženieris, Lindberga draugs. Kad lidmašīna bija gatava startam, okeana pārlidotājs tajā varēja uzņemt tikai 451 galonu degvielas, divas pudeles dzeŗamā ūdens un nedaudz pārtikas vielu. Lindbergs pārlidoja okeanu 33 stundās un 29 minūtēs.

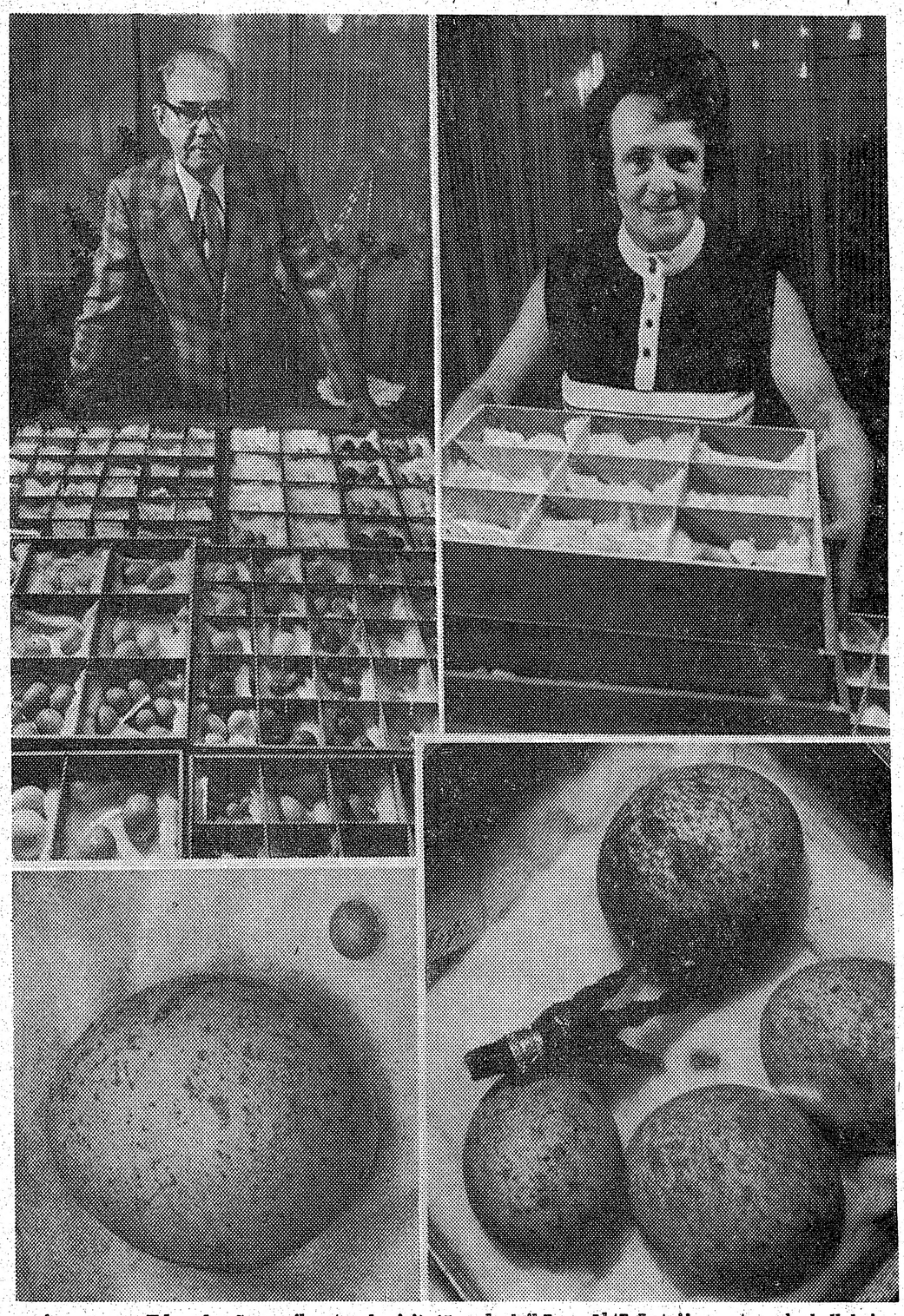

Agronoma Eduarda Spravņika (pa kreisi) 15 gadu laikā savāktā Latvijas putnu olu kollekcija ir viena no vērtīgākajām dabas kollekcijām. Tā sākta kopot jau 1928. gadā, un pēdējās olas pievienotas 1941. gadā. Kollekcijā atrodas 700 olas no 130 dažādām putnu sugām. Tagad šī kollekcija ar Kanadas valdības atļauju atvesta no Latvijas uz Toronto. Šo vienreizējo darbu, iesaiņojot un atvedot, veikusi Spravņika dzīvesbiedre Velta (pa labi). Apakšā pa kreisi — lielākā un mazākā Latvijas putnu ola (melnā gandra un zeltgalvītes). Pa labi redzamas ērgļa olas un apgredzenotā ērgļa kāja ar ierakstu: „Rīga — ornitoloģiskais centrs, Nr. 64775", ko E. Spravņiks ap 1973. gadu pats apgredzenojis. Kā šī kāja pievienota kollekcijai un kad, nav noskaidrots. Foto: J. Liģers

Uz Kanberu plūst protesta telegrammas

Protesta balsis pret Baltijas valstu inkorporēšanu Pad. savienībā no Austrālijas puses Kanberā atskan arī no ASV un Eiropas baltiešiem. Tā Apvienoto Laltiešu komitejas priekšsēdis G. Meierovics apmeklēja Austrālijas vēstnieku Vašingtonā Patriku Šovu, kas Meierovicu informēja par savas valdības soļiem un nolasīja arī valdības telegrammu, kuŗā teikts par konsula O. Rozīša svītrošanu no konsulāriem sarakstiem Austrālijā. Latvijas sūtniecības vadītājs Vašingtonā Dr. A. Dinbergs nodeva Austrālijas sūtniecībai Vašingtonā notu, kuŗā protestē pret šo Austrālijas valdības soli.

Arodbiedrību savienības vadītājam Mīnijam Baltiešu apvienotā komiteja nosūtīja telegrammu, lūdzot viņu izmantot starptautiskos sakarus, lai panāktu Austrālijas valdības lēmuma atcelšanu. Protesta telegrammu Austrālijas valdībai nosūtīja arī PBLA prezidija priekšsēdis Uldis Grava.

Eiropā pirmais protestēja Latviešu nacionālais fonds, nosūtot telegrammu Austrālijas sūtnim Stokholmā. Telegrammu parakstījis Dr. V. Ģinters. Līdzīgas telegrammas Austrālijas vēstniekam Stokholmā nodeva arī Igauņu nacionālais fonds, Baltijas komiteja un lietuvieši.

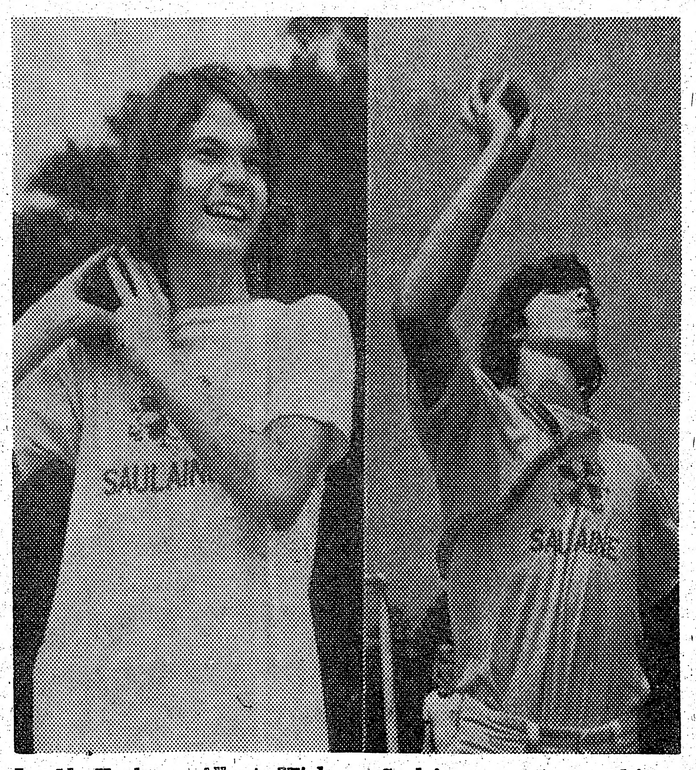

Ingrīda Kaņķe un Alberts Vītols no Saulaines nometnes rādīja labus sasniegumus lodes grūšanā. Foto: J. Liģers

Bostona protestē

Bostonā trīs vakarus risinājās Maskavas Bolšoi Ballet izrādes vēsturiskajā Music Hall telpās. Izrāžu laikā etniskās grupas izdalīja tūkstošiem skrejlapiņu un nesa plakātus. Lietuvieši nesa Simas Kudirkas palielinātu ģīmetni — „Laidiet viņu ārā!" Citas balsis sauca: „Viņš ir Amerikas pavalstnieks!" Ukraiņi nesa plakātus, prasot Moroza, Kornovilas, Sverstika un citu atbrīšanu. Žīdi bija noorganizējuši skaļruni ar savām dziesmām. Uzmanību vērsa jaunieši, kas bija ģērbušies svītrotajās cietumnieku drānās.

Demonstrāciju laikā pie demonstrantiem ieradās Bostonas pilsētas domnieks Džozefs Tirnijs un pavēstīja tikko pirms dažām stundām Bostonas pilsētas valdes namā pieņemto rezolūciju, kuŗā nosodīts Austrālijas valdības lēmums atzīt Baltijas valstu okupāciju. Tas notika lietuviešu sabiedriskā darbinieka Antonija Matioškas izkārtojumā. Latviešu preses biedrības valdes locekļi Osvalds Akmentiņš un Oļģerts Liepiņš savas organizācijas vārdā pateicās Tirnijam ar rokas spiedienu.

Lietuviešu namā 15. augustā pulcējās lietuviešu organizāciju pārstāvji, lai pateiktos domniekam Dž. Tirnijam par atbalstu. Tai pašā laikā ALTS namā notika latviešu pulcēšanās, lai noklausītos Daniela Brūveŗa ziņojumu par stāvokli Latvijā un viņa diviem brāļiem, kas atrodas apcietinājumā Rīgā. Sanāksmē nebija ieradušies 3 televīzijas raidītāju pārstāvji, tāpat no vietējiem amerikāņu laikrakstiem, lai gan bija solīts. DV un KC pasniedza D. Brūverim aploksnes ceļa izdevumu segšanai.

Kā kuriozs minams kādas organizācijas amatpersonas izteiciens Austrālijas valdības lēmuma lietā par Latvijas un pārējo Baltijas valstu okupācijas atzīšanu: „Bet vai mēs kā ASV pavalstnieki drīkstam protestēt pret Austrālijas valdības rīcību?" Līdzīgi tad varētu jautāt, kādēļ to darīja Bostonas pilsēta? Tā bija brīvības un tiesību apziņa, kas lika runāt!

Rezolūcijā, kas izdota 12. augustā un ko parakstījis Bostonas pilsētas domnieks Džozefs Tirnijs (Joseph M. Tierney), teikts:

Austrālijas valdība atzinusi Lietuvas, Latvijas un Igaunijas pievienošanu Pad. savienībai. Austrālijas valdība ar savu rīcību ignorējusi Baltijas tautu daudzās dzīvības un gadus, kas ziedoti suverēnitātes iegūšanai no apspiedējas Pad. savienības. ASV, kas ir brīvības simbols un pretojas apspiešanai, atzinušas Baltijas tautu patstāvību; ASV ir arī Austrālijas sabiedrotā un rūpējas par tās drošību. Bostonas pilsēta solidārizējās ar tūkstošiem baltiešu, kas tai devuši savu pienesumu un izvēlējušies Bostonu par savu mājvietu. Bostonas pilsētas padome, pulcējoties savā šīsdienas sanāksmē, izsaka vilšanos un nožēlu par Austrālijas valdības lēmumu atzīt Pad. savienības tiesības uz Baltijas valstīm un nosoda Austrālijas valdības rīcību.

Beigās teikts, ka rezolūcijas norakstu piesūtīs Austrālijas sūtniecībai Vašingtonā.

Latviešu preses biedrības viceprieksšsēdis O. Akmentiņš 13. augustā laikrakstā The Boston Globe bija ievietojis vēstuli, norādot uz Austrālijas valdības kauna pilno soli, atzīstot agresora laupījumu un liedzot brīvību Baltijas tautām, kas jau 4000 gadus dzīvo savā zemē un vēl joprojām cīnās par savas brīvības atgūšanu. Osvalds Akmentiņš izteicis rakstveida pateicību Bostonas pilsētas pašvaldības pārstāvim Tirnijam par rezolūciju, ko pats personiski bija atnesis demonstrantiem pie pilsētas mūzikas halles, kur no 12.—14. augustam Maskavas Bolšoi baleta izrāžu laikā notika demonstrācijas. O. A.

Mūžībā aizgājis nodaļas biedrs

Osvalds Slocenieks

dzimis 1921. gada 10. februārī,

miris 1974. gada 21. augustā, Toronto.

Skumjās

DV Toronto nodaļas biedru saime

Katram mākonim sudraba maliņa

VĒTRA AUSTRĀLIJĀ PRET BALTIJAS VALSTU OKUPĀCIJAS ATZĪŠANU

Sākot ar 4. augutu Latvijas un pārējo Baltijas valstu vārds Austrālijas presē, radio, televīzijā, parlamentā, sanāksmēs un pat uz lielas un krogos minēts varbūt vairāk nekā visos 26 gados, kopš pirmais kuģis ar baltiešiem ieradās Austrālijā. Arī toreiz, 1947. gada 30. novembrī, kad pirmais imigrantu kuģis no Vācijas General Heintzelman sasniedza Austrāliju ar Baltijas valstu ieceļotājiem, visa Austrālijas prese rakstīja par šo vienreizējo notikumu; tāpat ziņoja radio un runāja uz ielām un krogos kā šodien. Starpība tikai tā, ka toreiz reti kāds no mums prata atbildēt uz jautājumiem, angļu valodas nepratšanas dēļ iemantojot pat nicināšanu, „kur tāds šeit gadījies, kas pat neprot valodu?"

Toreiz mūs visus „nokristīja" par „boltiem", jo nācām no Baltijas valstīm. Vēlāk, kad no Vācijas sāka ierasties arī citi ieceļotāji, kā poļi un ukraiņi, arī tos tāpat sauca par „boltiem". Tie nu sāka protestēt un tā radās nosaukums „jaunaustrālieši". Kad arī pret to sāka protestēt it kā diskriminācijas dēļ, tad pārgāja uz starptautisko nosaukumu „imigranti", kas palicis visu laiku. Latviešu pieņemto un parasti lietoto trimdinieka nosaukumu austrālieši nelieto, jo no viņu viedokļa mēs neesam nekādi trimdinieki, kas izsūtīti trimdā, bet ieceļotāji — imigranti.

Vēlāk, saplūstot Austrālijā simtiem tūkstošu imigrantu, no visām Eiropas valstīm, mēs palikām minoritātē, būtu aizmirsti un „iekausēti" kopējā tautību katlā, ja nebūtu jau ar pirmo iebraukšanas dienu sākuši ķepuroties, spuroties un visādos iespējamos un dažreiz pat šķietami neiespējamos veidos parādīt savu identitāti. Labi atceros, ka no visiem pirmā transporta latviešiem, mums diviem — K. Reintālam (tagad dzejnieks K. Kāre) un man — bija līdzi grāmata Baigais gads angļu valodā (ja vēl varbūt kādam bija, tad tas to neteica), un kad bija nolemts, ka tā jādāvina toreizējam imigrācijas ministram A. Kolvelam, ar K. Reintālu vilkām lozes, jo neviens negribējām šķirties no sava eksemplāra. Es izvilku dāvināmo lozi un personiski pasniedzu savu eksemplāru ar attiecīgu uzrunu, jo jau toreiz pratu dažus teikumus angļu valodā.

Zīmīga sagadīšanās! Tas bija strādnieku valdības ministrs, kas mūs sagaidīja un apsveica, un faktiski nezināja nekā par mums un mūsu valstīm. Kad 26 gadus esam austrāliešus un viņu valdības iepazīstinājuši ar sevi un mūsu problēmām, tad tā atkal ir strādnieku valdība, kas nu gan sīki zinot par mums un mūsu centieniem Latvijas neatkarības labā, Baltijas valstis pārdod Padomju savienībai. Kādā no iepriekšējiem šīs avīzes numuriem, kāds „sarkano aceņu īpašnieks" A. Plaudis, no Melburnas savā lasītāja vēstulē tā saslavēja kreiso Vitlama valdību, ka neitrālam lasītājam un apstākļu pazinējam apšķebinājās dūša. Nu šis pats Vitlams, klusām un nevienam neko nesakot, pateica krieviem, ka viņa valdība oficiāli atzīst Igaunijas, Latvijas un Lietuvas inkorporāciju Pad. savienībā.

Tas bija visiem baltiešiem „sitiens pakrūtē". Bet ar šāda veida brutālu un godīgā ciņā nepieļautu sitienu, Austrālijas ministru prezidents un viņa valdība sacēla pat neitrālos vērotājos tādu brēku, ka tā vēl nav apklususi pat 2 nedēļas pēc šī sitiena un, cik vērojams, turpināsies vēl ilgi, jo mēs nebeidzam atgādināt, ka mums pakrūtē vēl arvien sāp un ka mēs esam dabūjuši ne tikai fizisku, bet arī morālisku sitienu.

Un kā jau minēju, tieši šī morāliskā sitiena dēļ, par mums runā, raksta, kliedz, demonstrē, fotografē un visādi citādi izdarās tā, ka nepaiet neviena diena, ka kaut kur nebūtu pieminētas Baltijas tautas. Par cik Vitlams mūs degradēja politiski, neskaitāmi lielākā mērā esam cēlušies ideijiski un mūsu identitāte un popularitāte, kā arī interese par okupētajām valstīm šajās divās nedēļās atsveŗ pat 20 gadu pūles. Tātad, katram mākonim sudraba maliņa.

Tagad mazliet tuvāk pie dažiem zīmīgiem faktiem. Vispirms, jau pats opozicijas vadītājs V. Snedens nosūtīja ministru prezidentam G. Vitlamam telegrammu, prasot atbildes uz 7 jautājumiem šajā lietā. Otrkārt, vairāki senātori un apakšnama locekļi nosūtīja kopēju telegrammu karalienes pārstāvim Austrālijā — ģenerālgubernātoram, kuŗā teikts, ka viņi ir sašutuši par šādu valdības rīcību tādēļ, ka: 1. šāda akcija „salauž rietumu pasaules morālo nostāju, kuŗa pastāvējusi jau kopš 1940. gada uz tā pamata, ka Baltijas valstu aneksiju no Pad. savienības puses, atzina par tīru agresijas aktu un nosodīja"; 2. ka „tieši pirms vēlēšanām ministru prezidents vēstulē baltiešu sabiedrībai paziņoja, ka viņa valdība ir pret šādu politiku" un 3. ka šī de jure atzīšana ir notikusi starp 28. un 30. jūliju, kad parlaments darbojās, bet to paziņoja atklātībai tikai tad, kad parlaments bija aizgājis brīvdienās.

Tā austrālieši, aizstāvēdami savu prestižu, aizstāv arī mūsu lietu. Gandrīz katras avīzes slejās un daudzu lielāko avižu ievadrakstos rakstīts par Baltijas valstu pārdošanu Pad. savienībai, lai tādējādi nolīdzinātu Vitlamam ceļu uz Maskavu šī gada septembrī.

Protams, liela daļa no visas šīs brēkas notikusi pateicoties mūsu iniciātīvai un mērķtiecīgai rīcībai. Vispirms jau tūlīt 3. augustā, pēc šīs ziņas parādīšanās atklātībā, LAAJ prezidija priekšsēdis G. Bračs nosūtīja G. Vitlamam un nodeva presei rādu telegrammu:

„Šīsdienas paziņojums, ka Austrālija ir oficiāli atzinusi Padomju kontroli pār Baltijas valstīm — Igauniju, Latviju un Lietuvu — ir radījis bažas baltiešu izcelsmes Austrālijas pavalstniekos. Šī akcija, kas nedod nekādu labumu Austrālijai, ir apzīmogojusi un atzinusi rusifikācijas, politiskās un reliģiskās apspiešanas un padomju režīma ekspluatācijas aktus Baltijas valstīs. Vēl vairāk, tā graus pamatus Vakareiropas valstu prasībām Ženēvas konferencē pēc cilvēku tiesību un brīvības atzīšanas zemēs zem padomju kontroles. Mēs dziļi nožēlojam šo akciju un stingri protestējam pret to, ka jūs atzīstat varu, bet ne tiesības. Tādēļ mēs lūdzam minēto jūsu lēmumu grozīt."

Sekoja virkne citu iesniegumu no visu Baltijas valstu organizācijām un privātpersonām, kopējas demonstrācijas ar poļu un ukraiņu piedalīšanos, intervijas radiofonā un televizijā. Galvenais ir tas, ka izņemot ārlietu ministra paziņojumu parlamentā, ka „jārēķinās ar reālitātēm", jo 30

(Turpinājums 13. lp.)

Ierosinājums dibināt etniskās preses aģentūru

Ontario etniskās preses apvienības prezidija sēdē apsprieda provinces valdības iekšlietu un sociālās palīdzības ministrijas ierosinājumu par atsevišķas etniskās preses aģentūras organizēšanu valdības protektorātā. Šāda pasākuma galvenais nolūks būtu Ontario provinces valdības rēgulāra informācijas piegāde etniskai presei, pretim saņemot informāciju par etnisko grupu vajadzībām. Rudenī paredzēts Kanadas etniskās preses federācijas kongress Vankuverā vai Montrealā.

Kanadas etniskās preses federācija kopā ar Ontario etniskās preses apvienību nosūtījusi ministru prezirentam Trudo iesniegumu, apliecinot savas simpatijas ukraiņu cietējam, brīvības cīnītājam Valentinam Morozam un pārējiem nacionāliem ukraiņu intellektuāļiem padomju ieslodzījumos.

Kosiginam...

(Turpinājums no 5. lp.)

vietas izpildītājs princis Huans atpūšas Majorkā. Portugales prezidents ģen. Antonio Spinola atraidījis apmešanos oficiālajā prezidenta vasarnīcā un pavada savas brīvdienas ziemeļos no Lisabonas, meža vidū esošā luksa viesnīcā un nodotas izjādēm gar meža strautiem.

Skandinavijas ministru prezidenti atsākuši darbu pēc viņu oficiālā vasaras atvaļinājuma jūnijā un jūlijā. Beļģijas ministru prezidents Leo Tindemans aizbraucis uz Šveici, bet Holandes premjērs Jūps Ujils nesen atgriezies no atvaļinājuma Portugalē.

Katram mākonim . . .

(Turpinājums no 12. lp.)

gadus Baltijas valstis pieder de facto Pad. savienībai, ko dažas avīzes publicēja bez komentāriem, visi laikraksti nosoda šo valdības akciju. Laikrakstos parādās daži pavisam interesanti atreferējumi, kā, piem., kāds parlamenta loceklis jautājis parlamentā, vai Austrālija ir pieteikusi karu Igaunijai, Latvijai un Lietuvai? Kāds laikraksts salīdzina, kā tas izskatītos tagad, ja Hitlers būtu okupējis Angliju un valdījis tur 30 gadus un nu, „rēķinoties ar reālitātēm", Austrālija šādu okupāciju legālizētu? Vēl pat 15. augustā lielākā Sidnejas rīta avīze The Sydney Morning Herald redakcijas ievadrakstā apskatīja Baltijas valstu jautājumu un konstatē, ka šī valdības akcija ir „sliktākais no nedarbiem" un ka „rēķināšanās ar reālitātēm" ir ardievas morālitātei. Daži laikrakstu ievadnieki prasa, kādēļ Austrālijas valdībai vajadzēja steigties ar šādu inkorporācijas atzīšanu, ja to nav darījusi ne Anglija, nedz ASV? Daži norāda, ka līdz šim tikai divas valstis ir atzinušas šo inkorporāciju — Šveice un Somija, pie kam pēdējai tas bijis jādara, lai nenokaitinātu savu „lielo draudzīgo kaimiņu". Vairāki rakstītāji norāda uz to, ka tagad Austrālija ir legālizējusi 1939. gadā Hitlera un Staļina slepeno līgumu par Baltijas valstu okupāciju. Arī vairāku mūsu tautiešu raksti publicēti Lasītāju vēstuļu nodaļās visās lielākajās Austrālijas pilsētu avīzēs.

Mēs nerimsimies! 16. augustā Sidnejā organizāciju pārstāvju sanāksmē, LAAJ vicepriekšsēža Jaundienvidvelsā G. Bērziņa vadībā, piedaloties LAAJ prezidija priekšsēdim G. Bračam un DV Austrālijas valdes priekšsēdim J. Masulānam, nolēma vākt ziedojumus visos publiskos sarīkojumos šīs akcijas turpināšanai vismaz tik ilgi, kamēr atkal sāks darboties, pēc īsa pārtraukuma, Austrālijas federālais parlaments un tad mēģināt panākt, lai senāts šo valdības lēmumu atceltu. Mūsu pusē jādabū tikai daži „neatkarīgie" senātori un tad tas būtu iespējams. Sidnejieši pulcēsies kopā Latviešu namā vēl 8. septembrī, lai lemtu ko tālāk darīt, bet galvenais, lai atvērtu makus šīs akcijas financēšanai. Jau 16. augusta sanāksmē viens pensionārs paziņoja, ka akcijai ziedo 100 dol.

Dzīvosim, darbosimies, tad redzēsim, kādi būs panākumi.

Ed. Šmugajs

LATVIEŠU CEĻOJUMU BIROJS

RĪKO 1974. G. UZ

Austrāliju —

CHARTER lidojumu — uz skautu un gaidu lielo nometni „RADU CILTS" un kultūras dienām. 29 dienas — 15. dec. līdz 11. janv., 1975. g.

TORONTO — SYDNEY — PERTH $860.-

PIEPRASIET BRĪVU KATALOGU

LATVIAN VACATION CLUB

12636 S.E. 161 St., Renton, Wa. 98055 U.S.A. ((206) 255-6082

PĀRSTĀVIS KANADĀ

Mr. P. RATNIEKS —

DV Bookstore, 491 College St., Toronto, Ont.

Canada. M6G 1A5. Tel. (416) 921-7121.

ziggy's

fantastic foods

Līdzšinējais TIP-TOP MEATS delicatessen

Eiropiešu delikatešu un gaļas veikali

Minētajos veikalos jūs vienmēr atradīsit

„SPECIĀLAS CENAS"

1727 Bloor St. W. (pretim Keele pazemja stacijai) ● Yorkdale Shopping Centre ● Fairview Mall ● Ziggy's at Sherway Gardens ● Scarborough Town Centre ● Bramalea City Centre ● Huron Square Shopping Centre, Cooksville, 2500 Hurontario St. ● Westcliffe Mall, Hamilton, Mohawk Rd. & Upper Paradiese ● un šādos LOBLAWS veikalos: 480 St. Clair Ave. West ● 2877 Bayview (Bayview Village S. C.) ● Eastgate Square ● Stoney Creek White Oaks Plaza, London ● 596 Montreal Rd., Ottawa ● 2085 Carlingwood, Ottawa ● 2241 Riverside Dr. (Billings Bridge), Ottawa ● 1040 Princess Street, Kingston.

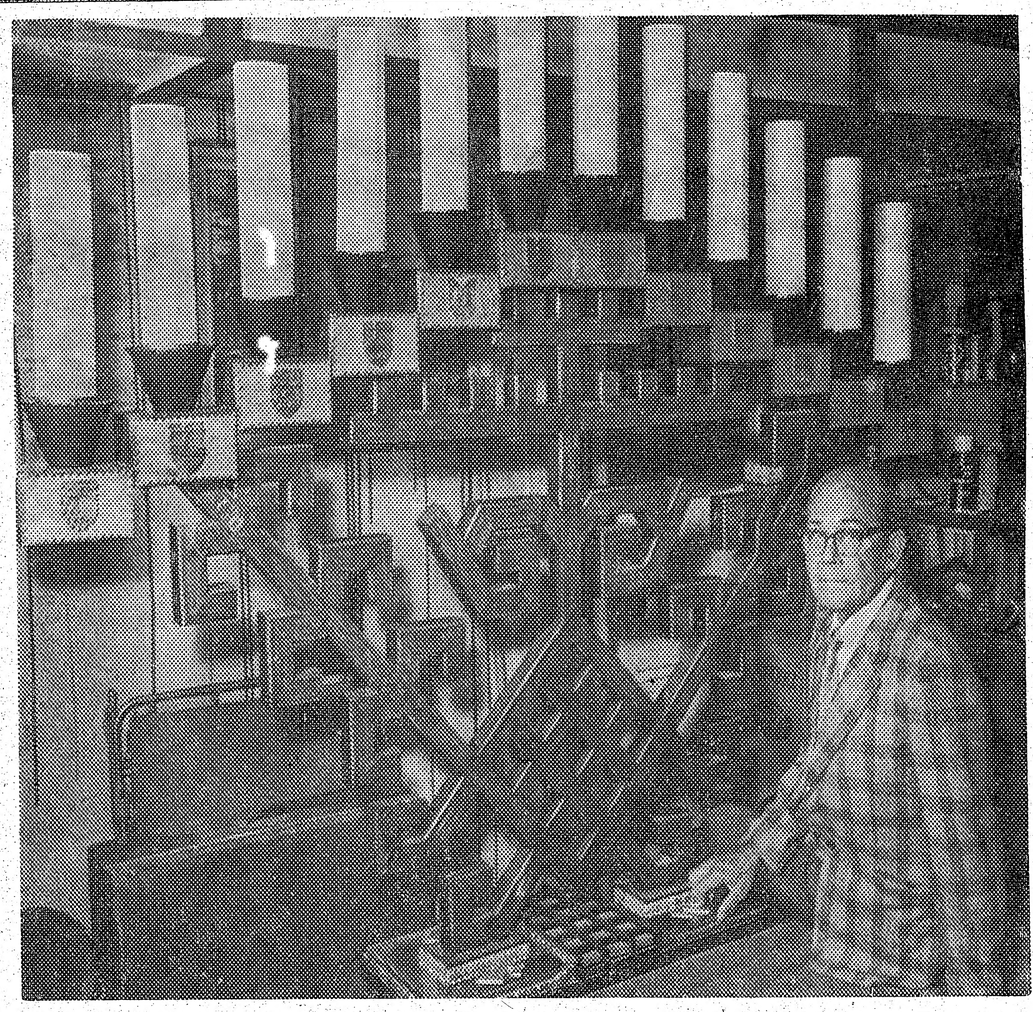

Agr. E. Spravņika Toronto gatavotais milzu svečturis ar 65 un 84 collu izmēriem. Tas sver 220 mārciņas un ir lielākais, kādu jebkad kāds latvietis ir gatavojis. Materiāls ir dzelzs caurules, kapars, misiņš un nerūsošais tērauds. Latviskā Saules koka (saukts arī Austras koks) ielokā izveidoti Kanadas 10 provinču un 2 territoriju vairogi krāsās.

Foto: J. Liģers

LKOK Oskaram Caunītim 75 gadi

LKOK kapteinis Oskars Caunītis 6. augustā pārkāpa 75 gadu slieksni. Kā 19 gadus vecs jauneklis, tūdaļ pēc Cēsu Ausēja reālskolas beigšanas, viņš iestājās brīvības cīnītāju rindās Cēsu rotā, kura vēlāk pievienojās Kalpaka bataljonam, pārstaigā visus kaujas laukus brīvības cīņās, sasniegdams virsleitnanta dienesta pakāpi un par varonību iegūdams augstāko apbalvojumu — Lāčplēša kara ordeni. Iestājoties miera laikam, viņš ilgus gadus kalpo 2. Ventspils kājnieku pulkā, ir vairākus gadus šī pulka adjutants un šajā laikā arī saraksta šī pulka vēsturi. Pēc tam dienestu pilda Alūksnē — 7. Siguldas kājnieku pulkā, īsi pirms Otrā pasaules kara demobilizēdamies, pārejot Rīgas pilsētas civildienestā. Sākoties Otram pasaules karam, viņu atkal redzam cīnītāju rindās: Latviešu leģiona 32. grenadieru pulkā sākumā pilda btl. adjutanta pienākumus, tad komandē pulka štāba rotu un beidzot bataljonu. Lielajās atkāpšanās kaujās 1944. gada jūlijā viņu smagi ievaino. Kara beigās jubilārs pārdzīvo visas tās pašas likstas, kuras skāra Latviešu leģiona vīrus sabiedroto gūstā, ieskaitot Cēdelgemu. Te viņš ir aktīvs DV organizācijas dibināšanas dalībnieks, palikdams tās saimes rindās arī pēc atgriešanās no Beļģijas Vācijā. O. Caunītis četrus gadus nostrādā britu joslas invalidu pārskološanas centra administrācijā, bet kopš 1952. gada darbojas DV atbildīgajā archīva pārziņa amatā. Te viņš arī uzsāk kopot ziņas, liecības un dokumentus par Latviešu leģiona gaitām Otrā pasaules karā, likdams pamatus Leģiona vēstures tapšanai. Šķiet, ka jubilārs ir sakopojis visas rietumu pasaulē pieejamās ziņas par latviešu karavīru likteņiem, un neatsveramu darbu veicis grāmatu par Latviešu leģionu sagatavošanā un publicēšanā. Jau iznākušo trīs sējumu tapšanā pildījis arī militārā redaktora pienākumus. Kam bijusi izdevība iegriezties Augustdorfā vai tagad Minsterē un apskatīt O. Caunīša, šķiet, lielāko mūža darbu, tam būs bijusi arī izdevība ieskatīties šī viena cilvēka darba rezultātos. Ja vispār ir izdevies cik necik pienācīgi sagatavot pārskatus un sarakstīt grāmatas par mūsu vīru cīņām Otrā pasaules karā, tad tas ir vai vienīgi O. Caunīša nopelns. Par nopelniem šajā darbā Oskars Caunītis ir apbalvots ar DV organizācijas augstāko goda zīmi — DV nozīmi zeltā.

Vēl daudz labu darbu!

Vilis Hāzners

Zaļumsvētki Latviešu pagastā

Zaļumsvētki Latviešu pagastā.

Pēc notikušajām DV Druvas un Bramptonas nodaļu šaušanas sacīkstēm A. Kalniņa lauku saimniecībā, par ko jau bija ziņots mūsu laikraksta iepriekšējā numurā, saimniecības dārzā risinājās zaļumsvētki. Dienā vēl notika volejbola spēles un DV Kanadas valdes sēde.

Viesus, kas to vēlējās un tādu bija vairāki, ar Kanadas piensaimniecību iepazīstināja Mārtiņš Kalniņš. Varēja apskatīt arī raibaļas, teles un bullēnus, kuŗus parasti Kanadā redzam tikai no lielāka attāluma. Ragaiņu un bezragaiņu skaits farmā ir ap 50 un bija jābrīnas, kā ar tiem var tikt galā daži cilvēki, kaut arī viss mechanizēts.

Zaļumsvētkus ievadīja A. Kalniņš, kas ir arī DV Druvas nodaļas priekšsēdis un tajos pulcējās ap 120 dalībnieku. Starp tālākajiem viesiem bija arī Bafalo DV apvienības vanadžu kopas priekšniece Anna Štrausa. Par viesu labsajūtu rūpējās DV Druvas nodaļas vanadzes ar priekšnieci Astrīdu Beņķīti, bet par deju mūziku gādāja E. Zakuls, kas spēlēja akordeona pavadījumus arī dziesmām, kuŗas dziedāja M. Ādama, H. Miķelsons un vairāki citi no apmeklētājiem. Hugo Miķelsons, kā parasti, demonstrēja arī kādu veiklības triku. Loterijā laimestu ieguvēji bija Helga Groskopfa, Asja Avota, O. Kļavenieks, Dzidra Stirāja un J. Kalniņš.

O. K.

KANADAS ZIŅAS

HAMILTONA

● Lai gan vēlu, tomēr atzīmējama ziņa, ka Hamiltonas DV iestājušies Etniskā padomē Hamiltonā, kā arī piedalās Daudzkultūru centrā (Catherine St. S.), kur paredzēts rīkot arī Hamiltonas DV nodaļas gada svētkus. Tāpat Hamiltonas DV un vanadzes šovasar pirmo reizi piedalījās visu etnisko grupu sarīkojumā Gage parkā ar savu novietni, par kuŗas iekārtošanu saņēma pirmo godalgu.

● Hamiltonas laikraksts The Spectator ziņoja, ka Zigmunds Vītols no Hamiltonas cietis avariju, lidojot ar privātu lidmašīnu. Lidmašīna piederējusi kādam kanadietim. Z. Vītols tajā atradies viens pats. Motora traucējuma dēļ viņš nolaidies kādas farmas laukā ziemeļos no Burlingtonas. Lidmašīnai bojāts propelleris un vieni sāni, bet lidotājs palicis neievainots.

● Šinīs dienās no Eiropas atgriezās Latvija Amerikā fotografs Jānis Dāvis Hamiltonā, bet 28. augustā DV CV jaunatnes nozares vadītāja un L. A. līdzstrādniece Baiba Šmita-Kalēja, kas vienu gadu strādāja Minsteres latviešu ģimnazijā un sniedza ziņojumus no Eiropas.

J. G.

ŠELBURNA

● Latviešu lauksaimnieku biedrības Pļaujas svētku sarīkojums 21. septembrī pl. 7.30 vak. Šelburnā, Community Centre telpās ar svētbrīdi un sekojošiem priekšnesumiem, kuŗos piedalīsies Sv. Katrīnu kokļu ansamblis un tautas deju kopa Jandāls. Vakariņas, deja un Pļaujas svētku loterija.

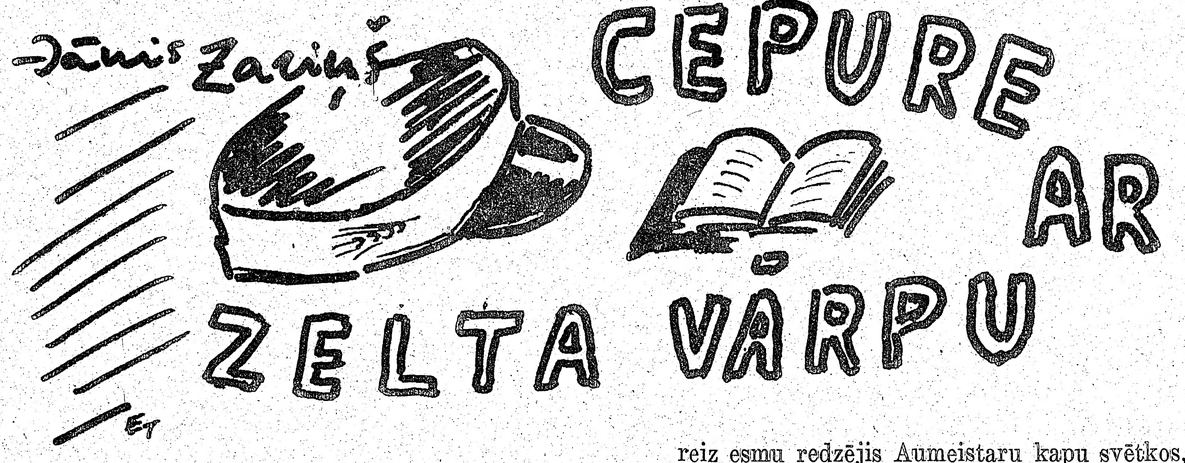

(46. turpinājums)

„Nu jūs darāt, ko zināt. Es iešu pie dāmām," un viņa ieiet skolā.

Eju pie skolas apkalpotāja. Tur salasījušies tie lauksaimnieki, kas atveduši savas sievas uz sapulci. Viņiem uz galda ir pāris pudeļu šņabja un kanniņa ar alu un speķa pīrāgi.

„Nn taisni, kā svētdienas rītā pienākas. Alus un pīrāgi der labi kopā," saku ieiedams.

„Ak tu ieradies ar tiem skaistajiem ērzeļiem. Ir gan labi, ja zirgu var pirkt par valsts naudu. Nav jāskatās uz santīmu. Nebrīnīsimies, ka mūsu nodokļi ar katru gadu iet uz augšu," saka vecais Pīlādzis un tūliņ ielej glāzē alu. To pasniedzis, viņš uzsit man uz pleca: „Dzer un nebēdā. Man jau tas muldamais vienmēr valā."

„Paņemu alus glāzi, izdzeru un uzkožu pīrāgu. Alus gan garšo kā atvadējies. Izdzēris tomēr saku:

„Tas varens miestiņš. Var redzēt, ka jaunkalnieši prot brūvēt alu," slavēju. Ja es būtu teicis taisnību, ka alus ir novadējies, tad būtu ieguvis ienaidniekus. Varētu gadīties, ka viņi vairs mani neievērotu un nekādā gadījumā nepiedāvātu pīrāgus un alu. Ja es pateiktu, ka viņi slikti lauksaimnieki, to viņi ļaunā neņemtu, bet ja iedrošinātos kritizēt viņu brūvējumu, tad nelabais gals būtu gaisā.

Viens no lauksaimniekiem, saukts Jūlijs Breņķis, pieceļas, sniedz man roku un saka:

„Sēdies tik klāt pie galda. Tas, lūk, tur galda galā ir skolas apkalpotājs Saliņš. Mēs baudām viņa viesmīlību."

„Paldies, Breņķa kungs. Tiešām, launkalnieši ir laipni ļaudis," saku komplimentus. Esmu jau skolā tik daudz iemācījies, ka sabiedrībā nav jāskopojas ar komplimentiem.

„Tam tā jābūt. Mēs esam pārāki par smilteniešiem. Lai gan mūsu zemīte ir smilšaina, mēs protam dabūt labu ražu. Sevišķi labi aug mieži un kartupeļi. Kartupeļus vedam uz Trikātas brūzi un miežus uz Gatartas alus brūzi. Vienam otram lauksaimniekam naudas, ka nezin kur likt," smejas vecais Pīlādzis, tad ieduļ ar pirkstu man krūtīs jautādams:

„Nu, un no kurienes tad tu pats? Taču neesi vietējais. Vai esi blomēnietis?"

„Esmu cirgalietis," nosaku nopietni, sniegdamies pēc pīrāga. Brokastis neesmu ēdis. Pēc divu stundu jājiena svaigā gaisā esmu izsalcis.

„Ak tad pat no tik lielas tālienes nāk uz Smilteni skolā. Jā, pareizi. Pagājušā sanāksmē Vīganta kundzi pavadīja rīdzinieks Jānis Cālis. Citreiz atkal kāds tur rīdzinieks Pelde. Jā, skaistajai kundzei jau izvēle liela. Puiši kā ozoli. Droši vien vecais nekam neder. Jāmeklē jaunāki," nosaka Breņķis. Visi sakustas. Viņiem Breņķa piezīme patīk, bet vecais Pīlādzis norāda:

„Nepalaidi muti. Domā ko gribi, bet nerunā skaļi. Tev jau pašam ir sieva gandrīz divdesmit gadus jaunāka. Bērnu tev tāpat kā Vīgantu ģimenei nav. Droši vien tev arī sieva būs jāsūta uz piensaimniecības skolu," viņam uzbrūk Pelēcis.

Cik redzams, Brencis šādu Pelēča piezīmi nebija gaidījis. Viņš nosarkst un sastostās. Nevarēdams atrast vārdus atbildei, viņš pieceļas un iziet laukā teikdams:

„Jāiet apraudzīt zirgu."

„Ne jau zirgu, bet savu jauno gaspažu. Breņķis jau savējo uzpasē kā kādu lielmāti. Viņa jau arī tur no tavas puses. Ja nemaldos, Breņķis pārveda sievu no Lugažiem. Tas jau tavā pusē," saka Pīlādzis, atkal ieliedams glāzēs alu.

„Lugažu pagasts ir gan mūsu blakus pagasts, bet no manām mājām ir vairāk nekā trīsdesmit piecus kilometrus. Vēl nekad tur neesmu bijis. Lugaziešus kādreiz esmu redzējis Aumeistaru kapu svētkos," atbildu ņemdams glāzi. Tanī brīdī telpā ienāk jauns puisis. Visi skatās uz viņa spīdošajiām galošām.

„Labrīt, kungi. Vai tad tik agri stiprais jau galdā?" saka ienācējs.

„Tas Pabērzu Lecis. Viņam vienmēr kājās jaunas galošas. Viņš pat gulēt ejot tās nenovelkot. Tāpat redzēsi viņu ar galošām Jāņu dienā, kā arī Smiltenes kapu svētkos. Vecajam Lecim arī jauna madama. Nekas, puisis uz goda. Nu, ko tu te lielies ar savām spīdošajām galošām? Labāk velc laukā pusstopu. Vecais Lecis taču tevi nelaida no mājas laukā tukšā. Taču atvedi viņa jauno lielmāti uz sanāksmi," atkal smejas Pīlādzis. Tagad redzu, ka viņa deguns, kas sākumā bija sarkans, tagad pārvēršas zils. Launkalniešu piezīmes ir gan ļoti stipras. Neliekos zinis. Pazīstu lauku cilvēkus, ka viņiem ir asas mēles. Sevišķi pie alus glāzes katrs tiek aizkārts, ja tikai kaut kur var piekerties.

Smiltenes prāvests Kundziņš kādam baznīcēnam, kas gājis sūdzēties, ka kaimiņi viņu par daudz apceļot, teicis:

„Nedod iemeslu kaimiņiem piekerties, un viņi liks tevi mierā. Otrkārt, neesi vairs mazais bērns, kam vajadzīga mātes aizbildniecība. Sargā pats sevi, tad arī citi tevi sargās."

Šos vārdus vietējie vēl bieži pieminēja sanāksmēs, dzīrēs un satiekoties.

Kad dāmu sanāksme beigusies, mēs tiekam uzlūgti pie viņām uz kafiju. Pasniedz pašgatavotu vīnu un zemeņu liķieri. Tas arī pagatavots no Launkalna zemenēm un spirta.

Līdzko ieejam pie dāmām, runīgie launkalnieši apklust. Liekas pavisam jocīgi. Vai tie ir tie paši launkalnieši, kas pirmīt tik skaļi trieca apkalpotāja istabā? Sasveicinoties ar Vīganta kundzi, viņi galanti palokās, un vecais Pīlādzis pat noskūpsta roku vienai dāmai. Kāda dāma, redzēdama Pīlādzi tik galantu, iesaucas:

„Ej, Jāni, nobučo manu roku arī. No rīta gan slaucu govis, bet tagad ir tīras."

Visi pārspriež sabiedriskas lietas un, protams, arī politiku. Visi kā viens ir uzskatos, ka nākamās vēlēšanās, kas nav vairs tālu, jāgādā, lai šinī rajonā sociālisti netiktu pie stūres.

„Mums pietiek sarkano jau Smiltenē. Laukos te viņiem nav ko darīt. Kā tas izskatītos, ka mūsu puiši sāktu teikt mums saimniekiem un norādīt, ko darīt. Smiltenē uz akmeņiem sarkanie var patrakoties, bet šeit, Launkalnē — nekad. Mēs paši zinām ko darīt," svarīgi saka Pīlādzis.

„Jā, tagad tu gudrs runātājs. Toreiz, kad mēs balsojām, vai sarkanos strēlniekus ielaist Smiltenē, tad tu biji kā ūdeni mutē ieņēmis. Tagad nu lielais runātājs. Ielaidām viņus Smiltenē kā utis kažokā," saka kāds patukls launkalnietis, kura vārdu vairs neatceros.

„Nekas. Turpmāk politikā piedalīsies arī dāmas. Skaistais dzimums gādās, lai tādas lietas vairs neatgadītos. Kas noticis, noticis. Nekļūdās tikai tas, kas neko nedara. Turieties! Nākošā sapulcē es atkal būšu klāt kā magla," saka atvadoties Vīganta kundze. Tad viņa pienāk pie manis un prasa:

„Nu, kā patika? Vai nebija garlaicīgi?"

„Nemaz nē. Šie kungi ir ļoti asprātīgi. Bija patīkami dzirdēt viņu domu," saku atvadīdamies Vīganta kundzei.

„Būtu zinājuši, ka jūs atvedat sev līdz jaunu puisi, tad mēs būtu paņēmuši līdz savas meitas," saka viena no dāmām.

„Kas to būtu zinājis. Pagājušo reizi Cāļu Jāni jau piesaistīja Kauliņu Emīlija, un agrāk jau Pilenģa Māre piesaistījusi Peldes kungu," vēl piemetina, kad ejam laukā.

(Turpinājums sekos)

SPECIĀLOS rubļu CERTIFIKĀTUS labāko dāvanu uz

LATVIJU

Tagad labāku nekā jebkad agrāk

INTERTRADE EXPRESS CORP.

To sakām mēs un to saka arī jūsu piederīgie.

Par tiem jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, par daļu no parastās vērtības, tas ir apm. tā, ka jūs būtu iegājuši veikalā ar $100 un nopirkuši mantas $200 vai $300 vērtībā, vai pat vairāk.

Speciālos rubļu certifikātus var arī ļoti izdevīgi apmainīt pret parastajiem rubļiem.

PILNĪGA GARANTIJA UN APDROŠINĀŠANA

Certifikātu piegāde mājās apm. 3 nedēļu laikā.

Speciālā rubļa vērtība ir $2.60

Pieprasait mūsu illustrētos katalogus.

PASŪTINAIT TAGAD tikai caur

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd. Street, Fifth floor NEW YORK, N.Y. 10010, tālr. 982-1530

Ļoti svarīgi — Automobiļi Ātra piegāde

Izvēlaties no šiem jaunajiem modeļiem:

	Cenas US $
Zhiguli Vaz 2101	**$3494.00**
Jaunais, uzlabotais (Export Model)	
Zhiguli Vaz 2103	**$4007.00**
Zhiguli Vaz 2102 Station Wagon (Export Model)	**$3853.00**
Moskvith 412 IE	**$3544.00**
Moskvith 408 IE	**$3259.00**
Moskvitch 426 IE Station Wagon	**$3698.00**
Moskvitch 427 IE Station Wagon	**$3968.00**
Zaporozhets Zaz 968	**$2234.00**
Zaporozhets Zaz 968 E. jauns	**$2389.00**

Pieprasait mūsu speciālo illustrēto apkārtrakstu ar automašīnu attēliem. Pieņemam pasūtinājumus arī DZĪVOKĻIEM. PĀRSŪTĀM LIETOTAS DRĒBES.

Iebraucēji no USSR, pieprasait speciālo informāciju! Mums ir 25 gadu pieredze šais darījumos un mums ir tūkstošiem apmierinātu klientu.

Speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana

Intertrade Express Corp., 125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010, kas speciālizējusies jau 25 gadus dāvanu sūtīšanā uz Pad. Savienību, ziņo, ka speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana piederīgiem Latvijā.

Speciālie rubļi ir četrreiz vērtīgāki par parastiem, tāpēc tie ir izdevīgāki. Saņēmēji ar tiem var iegādāties visu speciālajos Vneshposyltorg ārzemju valūtas veikalos par apm. ¼ no mantu vērtības parastos rubļos, vai pat lētāk.

Speciālos rubļu Certifikātus var izdevīgi apmainīt arī parastajos rubļos par dārgāku likmi. Mēs varam jums ieteikt sazināties ar INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, 5th Floor, New York, N. Y., 10010, tālr. 982-1530 un pieprasīt bezmaksas illustrēto katalogu.

SPORTA APSKATS

SIDRABENĒ SACENŠAS JAUNATNE

103 dalībnieki bija gadskārtējās Kanadas latviešu jaunatnes meistarsacīkstēs vieglatlētikā, kas notika Sidrabenes sporta svētku ietvaros, pulcējot arī kuplu skatītāju skaitu. Sadalīti četrās vecuma grupās, jaunie sacensoņi rādīja it atzīstamu sniegumu, sacenšoties populārākās vieglatlētikas disciplīnās.

Roberta Plūmes mūžīgi ceļojošās piemiņas balvas, kuŗu izcīņā blakus vieglatlētikai vērtē arī peldēšanu, šogad glabāšanā uz vienu gadu saņēma Rita Treigute un Viktors Skujiņš, bet pārējās ceļojošās balvas — Latviešu karavīru balvu Ilze Kraujiņa, Edg. Plūmes balvu Rita Treigute, DV Kanadas valdes balvas Vilis Ozols un Viktors Skujiņš, bet J. Brožes balvu Jānis Ozoliņš. Sidrabenes nometnes dāvātās balvas labākajiem savās vecuma grupās ieguva Maira Bertholde, Ilze Kraujiņa, Rita Treigute, Ingrīda Kaņķe, Ronalds Cicurskis, Vilis Ozols, Viktors Skujiņš un Jānis Ozoliņš.

Sacensības kuplināja daži atklātās klases atlēti, un labākie tehniskie rezultāti, nevērtējot vecuma grupas, bija: meitenēm — 100 m Valda Pauzere 14,3, Rita Treigute 14,7, Velta Dāboliņa 15,0, Gunta Mackare 15,1 sek. 200 m — Valda Pauzere 30,1, Velta Dāboliņa 31,4, Rita Treigute 31,5 sek. Augstlēkšanā Rita Treigute 1,40, Diana Litauniece 1,35, Astrīda Kalna, Ināra Lūse, Astrīda Kaņķe, Valda Pauzere — visas 1,30 m. Tāllēkšanā Valda Pauzere 4,27, Rita Treigute 4,26, Ilze Kraujiņa 4,12 m. Lodes grūšanā Anita Zute 8,47, Astrīda Kaņķe 7,26, Sabrina Knostenberga 7,00 m. Diska mešanā Rita Treigute 22,20 m, Aina Tilupa 19,16 m.

Zēniem — 100 m Mārtiņš Grimba 12,4, Viktors Skujiņš 12,6, Jānis Ozoliņš 12,7, sek. 200 m — Dāvids Lapiņš 25,4, Viktors Skujiņš 26,9 sek. 400 m — Kārlis Pētersons 58,4, Dāvids Lapiņš 59,7, Ivars Blūms 60,0 sek. Augstlēkšanā Arvīds Sīlis 1,83, Juris Zivtiņa 1,75, Gunārs Paukšēns 1,70, Andris Bergvalds 1,60 m. Tāllēkšanā Juris Zivtiņa 6,05, Viktors Skujiņš 5,59, Jānis Ozoliņš 5,31 m. Lodē (7,25 kg) Valdis Matisons 10,49, Juris Zivtiņa 10,13 m. Diskā (vīr.) Valdis Matisons 33,80, Juris Zivtiņa 29,14 m. Šķēpā (vīr.) Jānis Ozoliņš 37,18, Andris Bergvalds 31,82 m.

Sacensības vadīja LSAK vieglatlētikas nozares un Latviešu vieglatlētikas kluba (LVK) darbinieki.

* * *

Sidrabenes atklātajās peldēšanas sacensībās, kas sekoja vieglatlētikas meistarsacīkstēm, cīņas par Sidrabenes pārvaldes dāvātām ceļojošām balvām bija ne mazāk sīvas, un beidzās ar Vagneru ģimenes triumfu, jo meiteņu klasē balvu izcīnīja Daina Vagnere, bet zēnu grupās vienādas sekmes guva Roberts un Aldis Vagneri. Sacensībās startēja 43 dalībnieki, un Sidrabenes nometnes balvas sekmīgākajiem vecuma grupās ieguva Kartīna Cakula, Ronalds Cicurskis, Daina Vagnere, Aldis Vagners, Aina Černenoka, Roberts Vagners, Ingrīda Kaņķe un Arvīds Sīlis.

VISI VIEGLATLĒTI

aicināti piedalīties Kanadas latviešu gadskārtējās meistarsacīkstēs, svētdien, 8. septembrī, pl. 11 LSAK stadionā Sidrabenē. Programmā visas populārās disciplīnas. Reizē notiks arī tradicionālās senioru sacensības atlētiem virs 40 gadiem.

KANADAS LATVIEŠU MEISTARSACĪKSTES VOLEJBOLĀ

notiks sestdien, 5. oktobrī, Toronto. Programmā vīriešu, sieviešu, kā arī jaunatnes vienību spēles. Pēc sacensībām tradicionālā volejbola meistarsacīkšu balle un LSAK sportistu apbalvošanas vakars Toronto Latviešu namā. Spēlēs Runči trimdā. Ieejas kartes ($3.50) savlaicīgi rezervējamas pie LSAK valdes locekļiem un klubu priekšniekiem. G. G.

DVF ŠAUŠANAS SACĪKSTES ANGLIJĀ

Daugavas vanagu fonda šaušanas meistarsacīkstes trīs starptautiskos paņēmienos notika pie Donkasteras. Jaunu rekordu dāmu klasē sasniedza Austra Freimane, labojot 1970. gada sniegumu par 5 punktiem. Pārējās klasēs sasniegumi bija pieticīgi. Sacensības risinājās šaujot no 50 jardu attāluma. Jaunatnes klasē līdz 15 gadiem bija iespējami 100 punktu, šaujot gulus no atbalsta. Dāmu un jaunatnes klasē no 15—18 g. Visās pārējās klasēs 200 iesp. p.

Rezultāti: dāmu klasē — Austra Freimane (Donkastera — 127 p.); jaunatnes klasē (līdz 15 g.): Māra Pulera (Mansfilda — 57 p.); jaunatnes klasē (15—18 g.): E. Vītiņš (Česterfilda — 97 p.); strēlnieku klasē (18—50 g.): L. Ceriņš (Dārbija — 98 p.), V. Bergmanis (Līdsa — 86 p.) un R. Stalmeistars (Mansfilda — 85 p.); senioru klasē (virs 50 g.): V. Rubikis (Darlejmūra — 116 p.), A. Pulers (Mansfilda — 70) un A. Ulmanis (Mansfilda — 48); Meistarklasē: K. Kļaviņš (Česterfilda — 158 p.), E. Krauze (Česterfilda — 155) un A. Freimanis (Donkastera — 149).

DVF sporta daļas vadītājs A. Freimanis uzvarētāju apbalvošanā sveicināja dalībniekus no DVF valdes priekšsēža L. Rumbas un izteica prieku par mūsu šāvējiem A. Freimani un E. Krauzi, kuŗi izcīnīja balvas DV globālās šaušanas sacensībās pagājušā gadā.

Strēlnieks

VILCIENS „APĒD" SLIEŽU CEĻU

No Frankfurtes, Vācijā, ziņo, ka darbā laists vilciens, kas priekšā novāc sliedes un gulšņus, un pakaļgalā atvieto ar jauniem materiāliem. Šis esot modernākais sliežu ceļa pārbūves paņēmiens pasaulē un līdz šim lietots tikai Rietumvācijā. Desmit stundās vilciens spēj pārbūvēt 2000 metru, kamēr to pašu darbu tanī pašā laikā varētu veikt 400 vīru pēc parastās metodes. Pašlaik darbā ir divi šādi vilcieni. T. A.

SKYLINE
REAL ESTATE LIMITED
J. JANKOVSKIS, PRES.
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI
APDROŠINĀŠANAS AĢENTŪRA
OBLIGĀCIJAS
ĪPAŠUMU NOVĒRTĒŠANA
Galvenais birojs:
87 Roncesvalles Ave
TORONTO 3, Ont.
533-8553

Visu iecienītā un iemīļotā

Maria L. Bērziņš kundze

ir mirusi

Ir apklususi sirds,
kas tik bagātīgi sprēgāja gaismu
un sirds siltumu pār visiem ap sevi.

Vēl gribējās dzīvot,
Vēl ziedoni sveikt,
Izira sapnis,
Satumsa nakts. . .

Sērās

T. Taurītis

Izdevumi no kā baidās padomju muitnieki

Gandrīz vienā laikā iznākuši divi izdevumi: Pasaules brīvo latviešu apvienība ASV izdevusi Latvietis Latvietim 2. numuru, bet Latviešu nacionālais fonds Zviedrijā savu izdevumu Brīvībai 11. numuru. Lai gan abi izdevumi domāti tiem pašiem lasītājiem, to saturs ir atšķirīgs. Izdevuma Latvietis Latvietim saturā ir četri garāki raksti. Nozīmīgākais ir DV priekšnieka J. Frišvalda apraksts par DV organizāciju un raksts Lielīšanās nevietā.

DV priekšnieks aprakstījis DV darbību visā brīvajā pasaulē, minot dažus raksturīgākos skaitļus un norādot uz jauno maiņu un nacionāliem uzdevumiem. Lielīšanās nevietā stāsta par „Kultūras sakaru komitejas" vadītāja Latvijā I. Lešinska ziņojumu Rīgas radiofonā, ka trimdinieki bijuši ciemos Latvijā un redzējuši turienes kultūras sasniegumus, bet rietumos viesojušies Latvijas kultūras darbinieki, kas rādījuši savus sniegumus. Rakstā norādīts, ka trimdas latviešiem Latvijas apmeklējumā nav bijis iespējams rādīt savus sasniegumus. Rakstītājs arī jautā, vai dzimtenē nevarētu atļaut iesūtīt rietumos iespiestās latviešu grāmatas un laikrakstus?

N. Kreišmaņa raksts Kad mēs brīvi bijām aptver vairāk nekā divas lappuses. Tur apskatīta Latvijas saeima, politiskās partijas, lauksaimniecība, rūpniecība, izglītība un kultūra neatkarības laikā. Ievietots arī turpinājums no pirmajā numurā iesāktā U. Jāņsona raksta Latviešu padvaloda, kā arī divi foto attēli. Vienā ALAs priekšsēdis I. Spilners Ženēvā piestiprina piemiņas plāksni pie ozola, otrā LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs runā ar Kanadas ārlietu ministru M. Šārpu.

LNF izdevums īsumā apraksta daudzus notikumus, kas varētu interesēt lasītāju tēvzemē. Apskatīts baltiešu memorands 14 ārlietu ministriem Otavā. Dažas rindas veltītas baltiešu delegācijas apciemojumam pie toreizējā ASV viceprezidenta Forda, ir raksts par Latvijas konsula piedalīšanos pieņemšanā Montrealā un par Apspiesto tautu nedēļu. Norādīts arī uz latviešu valodas mācīšanas iespējām Melburnas universitātē Austrālijā, rakstīts par gaidāmiem dziesmu svētkiem Kanadā 1976. gadā, par padomju valdības aizliegumu nodegušās Rūjienas baznīcas atjaunošanas palīdzībai, par latviešu kristīgās jaunatnes kursiem, par otrreizējo Latvijas piemiņas plāksnes atjaunošanu Ženēvā, ko paveicis A. Skrēbers, par Daugavas Vanagu valdes lēmumiem Anglijā, kā arī par iespējamo latviešu kultūras darbinieku sanāksmi 1976. gadā Toronto. Aizrādīts arī, ka ASV nav mainījusi nostāju Baltijas valstu jautājumā, bet divos rakstos atgādināts, ka prezidenta Niksona brauciens uz Maskavu nekā nav devis. Vēl ir raksti par latviešu strēlniekiem, baletdejotāja Barišņikova vēlēšanos palikt brīvībā, dziesmu dienām Anglijā 1975. gadā, divi raksti par Solžeņicinu, aizrādījums, ka pagrīdes laikraksts Pad. savienībā atkal turpina iznākt un daži citi raksti. Vēl lasāms norādījums, ka Latvju biedrības Lielbritanijā apgāda lielākais pasākums ir žurnāls Ceļa Zīmes.

Daļai trimdas latviešu tomēr nelieka saprotami, kāpēc vajadzīgi divi līdzīgi izdevumi līdzīgam mērķim. Izskaidrojums laikam meklējams apstāklī, ka darbojas arī divi informācijas biroji ar līdzīgiem uzdevumiem, kas abi atrodas vienā zemē — Zviedrijā. Nav vajadzīgi pierādījumi, ka divas latviešu organizācijas strādā Latvijas un latviešu labā, vajadzīgi pierādījumi, ka šo darbu var darīt kopējiem spēkiem ar labākiem panākumiem.

Vk.

Toronto pilsētas

ATKRITUMU SAVĀKŠANAS PLĀNS

Tā kā pirmdiena, 2. septembris, ir svinamdiena, atkritumus šai dienā neaizvāks.

Pirmdienas darbus izdarīs otrdienā, bet otrdienas savākšanu — trešdien.

R. M. BREMNER
Commissioner of Public Works
City of Toronto.

RELIĢISKĀ DZĪVE

Salamans

Salamans bija pārņemts no lielummanijas, bet viņš nebija liels. Viņš cēla savu valsti augstu, lai tā kristu zemu.

Salamana lielais templis nebija lielāks par mūslaiku dievnamu. Tā godība ir aprakstīta svētos rakstos. Dievnams bija domāts Dievam, bet tai pašā laikā pašam Salamanam bija 12.000 jātnieku un 1400 kaŗa ratu, pilis, cietokšņi, flote. Lai to visu no architektūrisktiem sapņiem pārvērstu īstenībā, vajadzēja tautu padarīt par vergiem. Lai ļaudis varētu samaksāt kārtējos nodoļus, tie dzīvoja būdās un cieta badu. Salamans nekad nepakustināja pirkstu savu pavalstnieku labā. Tie smagi nopūtās, bet Salamans pieprasīja vairāk ciedras koka pilis un vairāk zelta dzeŗamo trauku.

Salamans esot bijis gudrs, varbūt tas bija viņa valdīšanas sākuma gados. Svētos rakstos viņš ir parādīts kā patmīlīgs despots, kam prāts ne visai stabils, jo viņš izšķērdēja lielu mantojumu un mirstot atstāja valsti irstošos pamatos, ļaudis neapmierinātus un dumpīgus. Egoists, baudkāris, tiranns virš nomira bez kāda goda un cienības izpausmes no savu pavalstnieku puses.

Salamans tomēr ir atstājis rakstus, kas ir mūsu bībelē: 3000 sakāmvārdus jeb pamācības un 1005 dziesmas. Dziesmas rakstītas jaunībā, sakāmvārdi pusmūža saprātā, bet viņa „mācītāja raksti" nāk no viņa mūža beigu cēliena, kad dzīve ir izbaudīta un atrasts, ka „viss ir niecība".

Lai celtu stipru valsti, vajadzīgs „kaut kas" labāks par Lībana ciedru kokiem, vajadzīgs Dievs!

Lasi: 1. Ķēniņu gr. 1—2 nodaļas, 4:32, 10:26, 11:31. 2. Laiku gr. 1.—9. nod.).

Vaigs

Vaigs jeb seja. „Viņa (Jēzus) vaigs spīdēja kā saule." Mat. ev. 17:12.

Vai jums jebkad bijusi vēlēšanās zināt, kāds īsti Jēzus izskatījās? Neviens šodien to nezina, un tīr labi, ka mēs nezinām. Ir dažādi gleznojumi un zīmējumi, bet tie tikai atspoguļo mākslinieka fantaziju. Bībele saka: „Viņa vaigs spīdēja kā saule." Tas nenozīmē, ka vienmēr tā bijis, bet gan tikai vienā atsevišķā gadījumā, tā sauktajā Apskaidrošanas kalna notikumā.

Vai jūs kādreiz esit domājuši par savu vaigu? Seja atstaro „iekšējo cilvēku". Mūsu sejas izteiksme dažreiz runā skaidrāku valodu nekā mūsu vārdi. Aiz mūsu smīna var slēpties mūsu nicināšana, aiz izraudātām acīm mūsu bēdas, aiz mūsu smaida mūsu labprātība. Kāds varēja būt Jēzus vaigs, kad bērni ap Viņu drūzmējās, kad Viņš mazākajiem ļāva ierāpties savā klēpī? Bērni aiz sejas izteiksmes jūt sirdi. Kāda bija Jēzus sejas izteiksme, kad Viņš runāja ar samarieti pie Jēkaba akas? Kāds bija Jēzus vaigs, kad Viņš izdzina no tempļa pagalma visus, kas tur pārdeva un pirka? Kāds izskatījās Jēzus, kad Viņš naktī pieņēma negaidītu ciemiņu, rakstu mācītāju Nikodēmu un dienā sarunājās ar Martu un Mariju Betanijā? Kāda bija Jēzus seja, kad, pie krusta piesists, Viņš izrunāja vārdus: „Tēvs, piedod viņiem, jo viņi nezina, ko tie dara?"

Kāda ir Jēzus sejas izteiksme, kad Viņš tagad noskatās uz tevi lasot šīs rindas?

KUNGS, ES MEKLĒJU TAVU VAIGU!

Augustīna lūgsna

Pēc Tava nama godības, Tēvs, ilgojas mūsu gars un kāro skatīt Tavu skaidrību. Kad nākšu es Tava vaiga priekšā, kad man būs pilnība?

Jēzu Kristu, Tu mans glābiņš, kad dzīvei uzmācas tumsas rēgi, vadi manu kuģi cauri viļņiem, ka dzelmju bezdibenis mani neaprij, bet es nonāku pie Tevis.

Kungs, es meklēju Tavu vaigu un debesvalstības ieeju, lai es varu nākt Tavā priekā un slavēt Tevi un Tavu žēlsirdību. Es stāvu pie Tavām durvīm; manu sirds ilgošanos Tu redzi un manas nopūtas Tev nav apslēptas. Uzņem mani savā mūžīgajā priekā. Tavās rokās es pavēlu savu garu. Āmen.

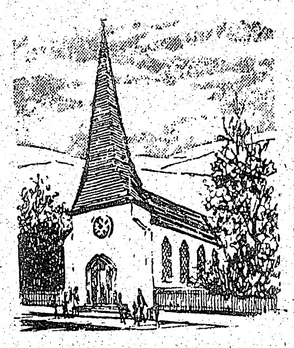

BAZNĪCU ZIŅAS

TORONTO

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Cresc., Toronto 21, Ont., tālr. 766-5525. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral. Ave.

1. septembrī pl. 10 no rīta dievkalpojums.

8. septembrī pl. 11 no rīta Kapu svētki Jorkas kapsētas latviešu kapos.

Māc. J. Cālītis. Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto. Mājā 126 Vanhorne Ave., Willowdale Ont., tālr. 493-8211. Sidrabenē tālrunis 1-878-9016. Māc. A. Čops, 84 John Street, Weston. Tālrunis 249-6593.

8. septembrī pl. 11 no rīta Kapu svētki Jorkas kapsētas latviešu kapos.

15. septembrī pl. 3 pēcp. dievkalpojumu vada māc. Ā. Čops.

22. septembrī pl. 11 no rīta dievkalpojums.

29. septembrī pl. 11 no rīta dievkalpojums.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev. lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā, 361 Danforth Avenue.

1. septembrī pl. 11 rītā dievkalpojums Tālavā.

8. septembrī pl. 11 rītā kapu svētki Toronto latviešu kapos Jorkas kapsēta.

15. septembrī pl. 2 pēcp. dievkalpojums.

29. septembrī pl. 2 pēcp. dievkalpojums.

Māc. prāv. Dr. B. Kokins, 100 Sunnyside Avenue, tālr. 533-9456. Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā, 1021 College Str.

Katoļu dievkalpojums Toronto jūlija un augusta mēnesī nenotiks; nākošais būs tikai svētdien, 15. septembrī, pl. 12.30, lietuviešu baznīcā, 1021 College ielā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze, 18 Victoria Avenue South.

1. septembrī, plkst. 11 priekšpusdienā dievkalpojums.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel. HU 9-3224. Montrealas latviešu ev. lut. Trīsvienības draudzes Sv. Jāņa baznīca, 4345 Marcil Ave.

8. septembrī pl. 13.30 dievkalpojums baznīcā.

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

BRAMPTONĀ

22. septembrī pl. 1.30 pēcp. dievkalpojums Grace United baznīcā.

PRIEKA VĒSTS

Kristīgs latviešu radio raidījums
kartu svētdienu pl. 2.45 pēcp.
no Niagara WHLD raidītāja
Vilnis 1270 AM
Vadītājs Dāvids Miķelsons
60 Stevenson Rd., Rexdale, Ont., tālrunis 749-0832

Latviešu misijas radio raidījums
„BRĪTIŅŠ AR DIEVU"
Nepārtraukti 19. gadagājumā
Katru svētdienas rītu no pl. 9 — 9.30
Vilnis 1270 AM.
No Niagara WHLD raidītāja
Vadītājs A. Laksmanis, 106 Dorset Rd. Scarborough, Ont.. Tālr. 261-4218.

Augstākais Pavēlnieks cīnītāju mūžības pulkā aicinājis
Latviešu leģiona mācītāju
kpt. **Voldemāru Rulli**
Miris 1974. gada 27. jūlijā ASV, 64 gadu vecumā.

Duss Miervaldis savā pilī,
Duss viņa ļaužu pulks . . .

Dziļā cieņā un skumjās piemin
Osvalds Kļavenieks Kanadā

Mūžībā aizgājis mūsu ilggadīgais kluba biedrs
Osvalds Slocenieks
dzimis 1921. gada 10. februārī,
miris 1974. gada 21. augustā.
Viņu mīļā piemiņā paturēs
Toronto mednieku un makšķernieku klubs

Vilma Kurzemnieks
dzimusi 1906. gada 8. jūnijā Rīgā,
mirusi 1974. gada 3. augustā Toronto.
Sv. Jāņa ev. lut. latviešu draudzes Toronto Palīdzības Fonds

Berlines mūris

Jau vairākus gadus starptautiskās konferencēs un galotņu apspriedēs tiek runāts par politisko atslābumu un valstu savstarpējo sadarbību, bet saspīlējums nemazinās. Viens no galvenajiem saspīlējuma faktoriem ir Berlīnes problēma. Par Berlīni atbildīgas ASV, Pad. savienība, Anglija un Francija. Ignorējot četru lielvalstu parakstīto nolīgumu, satiksme ar Rietumberlīni atkal traucēta un incidenti pie Berlīnes mūŗa un uz robežas turpinājas, šaujot uz cilvēkiem, kas bēg uz rietumiem.

13. augusts bija Berlīnes mūŗa uzbūves gada diena. Jau tūliņ pēc robežas nospraušanas starp abām Vācijas daļām, sākās Austrumvācijas iedzīvotāju bēgšana uz rietumiem. Berlīne bija visizdevīgākā vieta robežas pāriešanai. Katru dienu pāri par 1000 cilvēku atstāja savu dzmteni, tā saucamo Vācijas demokratisko republiku.

Lai pārtrauktu iedzīvotāju masveidīgo bēgšanu uz Rietumberlīni, toreizējais valsts vadītājs Valters Ulbrichts pavēlēja 1961. gadā uzcelt aizsprostus. Pilsētā, visas robežas gaŗumā, tika uzcelti drāšu žogi un 6 metru augsts betona mūris. Rietumberlīnes iedzīvotāji to nosauca par „Kauna mūri". Kauns ir visai cilvēcei, ka 20. gadsimta lielo kultūrālo sasniegumu laikmetā, kad pastāv daudz starptautisku likumu un līgumu ne tikai cilvēku tiesību aizsardzībai, bet arī noteikumi dzīvnieku aizsardzībai, klasiskās kultūras šūpulī Eiropā uzcelts mūris, lai aizturētu cilvēku bēgšanu no komūnistiskas valsts, kur viņiem tika solīta laimīga dzīve.

Bēgšana uz rietumiem neapstājās arī pēc aizsprostu un Berlīnes mūŗa uzbūves, bet tikai samazinājās, jo aizsprostu, drāšu žogu un augstā mūŗa pārvarēšana bija saistīta ar lielu risku. Tādēļ daudzi meklēja citus bēgšanas ceļus un veidus: raka tuneļus ar izeju Rietumberlīnē, citi robežpārejas punktos slēpās gaļas transporta ledus vagonos, automobiļu kofeŗu telpās, vai meklēja citus veidus. Robežšargiem pavēlēts šaut uz katru, kas dodas pāri robežai uz rietumiem, saņemot apbalvojumus un paaugstinājumus, arī naudas prēmiju 400 markas un 2 nedēļu atvaļinājumu.

Pagājušā gada jūlijā valsts apbalvojumu saņēma 7 robežsargi, kuŗi atklājot uguni uz trim bēgļiem, vienu smagi ievainoja, aizkavējot pārbēgšanu. Svinīgajā balvu pasniegšanas ceremonijā robežsargu „augsto morāli" cildināja partijas centrālās komitejas loceklis Ferners. Kāds cits robežsargs, kas 1965. gadā nošāva Rietumvācijas tirgotāju Dēbleru un viņa līgavu smagi ievainoja, kad viņi motorlaivā kļūdoties pārbrauca robežlīniju Teltova kanālī, saņēma par to zelta pulksteni, 200 marku naudā un 14 dienu atvaļinājumu.

1972. gada vidū robežas nocietinājumus papildināja vēl ar sevišķi gaŗu dzeloņdrāšu žogu 3,2 m. augstumā. Uz žoga trijās horizontālās līnijās piestiprināti ar smailiem galiem tērauda žubuŗi. Virs katras šo žubuŗu līnijas atrodas smalkas stiepules, savienotas ar automatiski šaujamās aparātūras nolaižamo ierīci. Ir pilnīgi neiespējami, kāpjot pāri žogam, neaiztikt šīs stiepules, kas tad izraisa šrapneļu uguni no sešiem, uz stabiem piestiprinātiem, piltuvveidīgiem stobriem divos virzienos. Ar speciālu mašīnu cirstās šķembas tiek izšautas cilvēka galvas augstumā, vidukļa un kāju lielu līmenī. Tas spēj iznīcināt katru dzīvību 25 metru radiusā.

Visi robežas nocietinājumi ietverti vairākās līnijās — joslās. Pirmā uztveršanas josla ir vairāku kilometru plata. Tur ir uzstādīti dažāda veida kavēkļi — klūpdrātis, cilpas un vadi automatiskai gaismas un signālraķešu izšaušanai. Uztveres joslā, ar viena kilometra atstarpi, izbūvēti pazemes betona bunkuri ar trīs vīru sardzi katrā. Bez tam, uztveres joslas dienestā iesaistīti speciāli dresēti vilku sugas suņi. Viņu skaits ir pāri par 500 un tos vēl palielina. Aiz bunkuru līnijas, visas robežas gaŗumā, stiepjas 3 metri dziļš grāvis motorizēto bēgļu aizkavēšanai. Tad seko pirmais dzeloņstiepļu tīkla žogs, dažās vietās pieslēgts augstsprieguma elektriskai strāvai. Pārvarot pirmo žogu, bēglis nokļūst joslā, kas pārklāta visjaunākām „T" mīnām. Gadījumā, ja kādam vēl laimējas veselam vai ievainotam pārvarēt visus šos aizsprostus, tad viņš atdursies pret nāves sienu — sevišķo dzeloņstiepļu tīkla žogu ar šrapneļu šaujamiem automatiem uz dzelzbetona stabiem. Šim pēdējam žogam tikt pāri nav vairs nekādas izredzes. Skrošu lādiņi sakapās bēgļa ķermeni.

Agrāk vēl bija noecētā josla, kur robežšargi uzmeklēja pārbēdzēju zābaku pēdas un pagatavoja ģipsa atlējumus, līdzīgi kā kriminālistiem. Tad meklēja aizbēgušā piederīgos vai draugus, lai pielietotu tiem dažādas represijas. Tagad šī josla zaudējusi savu nozīmi un apaug ar zāli. Visas valsts robežas gaŗumā, 1346 klm., izbūvēts asfaltēts ceļš ātrai militāro mašīnu kustībai.

Pagājušā gadā sākās centrālizētas elektroniskas signālaparātūras installācija. Līdz ar to katra nokļūšana pie aizsprosta žogiem ir neizbēgami saistīta ar speciālo vadu saskari un tas, attiecīgā robežsargu komandpunktā, iededzina elektronisko aparātūru. Sekundes laikā uz šachveidīgas tāfeles parādās, kuŗā iecirknī un robežpunktā kaut kas notiek. Gadījumā, ja kādu bojājumu dēļ automatiski šaujamā aparatūra neiedarbojas, tad dežūrējošais robežsargs ar spiedienu uz pogas to iedarbina.

Viens kilometrs dzeloņstiepļu tīkla žoga ar šaujamiem aparātiem izmaksā 4 miljoni markas. Robežas nocietināšanai tika izcirsti meži, nojaukti ciemi un nonivelēti pauguri, bet pāri par 10.000 neuzticamo iedzīvotāju pārvietoti uz attālākiem rajoniem. Pāri par 8.000 hektaru auglīgas zemes, kas ar savu ražu varētu pabaŗot ne mazāk kā vienu miljonu cilvēku, apbūvēta ar dzīvību iznīcinātājām ierīcēm. Uz robežas stāv labi apbruņots robežsargu karaspēks, ap 45.000 vīru, lai aizkavētu cilvēku bēgšanu no valsts ar komūnistisko režīmu, kuŗam pēc Marksa un Ļeņina mācības būtu jāsagādā paradīzes dzīvi visai cilvēcei.

Pēc robežas nospraušanas 1946. gadā, līdz Berlīnes mūŗa izbūvei 1961. gadā, no Austrumvācijas uz rietumiem pārbēga pāri par 3 miljoni cilvēku un pēc tam 34.420 cilvēku, arī 2.400 kaŗavīru. Caur citām valstīm izbēguši 121.000. Pie Berlīnes mūŗa nošauti 69 cilvēki un uz robežas 98. Ievainoto un gūstā saņemto ir ap 2 tūkstoši. Par palīdzību bēgšanā pēdējos divos gados apcietinātas 250 personas, bet no jūnija mēneša šogad notiesātas 50 personas.

Chruščovs savas vizītes laikā Austrumberlīnē, skatījās mūrī un priecājās: „Tas ir liels sasniegums sociālistisko valstu suverēnitātes sargāšanai." Līdzīgu atzinumu izteikuši arī tagadējie padomju partijas un valdības vadītāji.

Pēc mūŗa uzbūves Rietumberlīne kļuvusi par tūristu un ārzemju delegāciju apmeklējumu pilsētu. Zinātnieki, publicisti, vēsturnieki, politiķi un vienkārši ceļotāji no visas pasaules tagad dodas uz turieni, lai redzētu komūnistiskās celtniecības „architektūru" — Berlīnes mūri. Berlīnes mūris ir visiespaidīgākais komūnistiskās tirannijas monumentālais piemineklis. Tas simbolizē visus komūnisma noziegumus, pastrādātus pret cilvēci un ir visiespaidīgākais marksisma-ļeņinisma ideoloģijas portrets.

„Ar Berlīnes mūri, kas ir Vācijas demokratiskās republikas robeža, mēs varam būt lepni," teica kompartijas centrālkomitejas loceklis filozofijas profesors Aleksandrs Abušs 9. starptautiskajā kongresā veltītajā vācu filozofa Hegela piemiņai, kas notika Antverpenē. ASV prezidents Kenedijs sava apmeklējuma laikā Berlīnē 1963. gadā teica: „Ja kāds vēl arvien nesaprot, kāpēc brīvās un komūnistiskās pasaules starpā pastāv saspīlējums, tad tam jāapmeklē Berlīne."

Arī rietumvalstu kompartiju līderi Berlīnes apciemojumos nespēj noslēpt savu sašutumu. Berlīnes mūris un tā sprosti, novērošanas torņi ar prožektoriem un ložmetējiem torņu šaujamās spraugās, mājas ar aizmūrētiem logiem un durvīm atstāj šausmīgu iespaidu. Katrs, kas to reiz skatījis, nekad nespēs aizmirst kā izskatās robeža, kur beidzas Rietumeiropa un sākas Austrumeiropa, noslēgta ar betona mūri, ietīta dzeloņdrātīs, ar automatiskiem šaušanas aparātiem un mīnu laukiem.

Berlīnes mūris ieies vēsturē kā cilvēces kauna monuments, bet tagad tas ir nopietns brīdinājums visiem, kas vēl ciena brīvību!

I. **Blaževičs**

Grāmatas dāvanām un pašu priekam

J. Zariņš — Kāvu gados III d.	$10.00
A. Rasa — Tā stunda ir klāt, stāsti	$5.50
A. Austriņš — Garā jūdze, rom.	$7.50
J. Rudzītis — Tālos ceļos, savos ļaudīs	$6.00
Jānis Gailis — gleznu repr. mape - krāsās	$25.00
K. Arums—Ganu zēns un velns un citas pasakas	$2.50
A. Lindgrēma — Trakais Emīls, bērnu bilž. gr.	$4.00
88 Latviešu tautas dejas un apdares	$25.00
T. Puisāns — Nogrimušās jaunavas mantojums	6.50
L. Bārene — Ardievas, romāns	6.00
J. Babre — Svētums nav greznība	6.50
Kā to sauc (latviski un angliski) bērniem	7.00
A. Brigadere — Sprīdītis, ilustr.	$9.60
Alise Osis-Stunda — Dzejnieks un nepazīstamā (Eduards Vulfs 1. pasaules kaŗa vidē)	6.50
T. Krūka — Aiztecējuši ūdeņi dzirnas negriež, rom.	6.00
Ā. Zveja — Vārdi - atspulgi, dzeja	4.00
K. Ieviņš — Dvēseļu nemiers, rom.	6.50
M. Kovaļevska — Deviņpadsmit	11.00
R. Līdums — Latvieši - brīvības meklētāji	6.00
A. Bērziņš — Kārlis Ulmanis	$8.00
Ē. Raisters — Es Rīgu sirdī jūtu, dz.	5.50
G. Janovskis — Uz neatgriešanos, rom.	$6.50
P. Jurevičs — Pretstatu pasaule, esejas	6.50
H. Krauja — Nemiera vīns, dzejoļi	4.50
I. Brēdrichs — Vakarvējš, dzejas	5.50
Baltic States (Studijas par Baltijas valstīm)	10.00
A. Dzērvīte — Latvju raksti	25.00
J. Klīdzējs — Tās balsis, tās balsis	6.00
Archīvs XIII	7.00
J. Grīnblats — Jaunkundz, nepareizi savienots	5.60
E. Spēks — M. T. Viktoria, rom.	7.00
A. Ivaska — Solis silos, dzejas	6.50
E. Aistars — Goda diena, rom.	5.50
Dz. Zeberiņa — Ģimenes pavards	5.50
Dr. H. Tichovskis — Bīskaps Jāzeps Rancāns — dzīve un darbs	7.50
V. Kārkliņš — Dieva zeme, rom.	$7.50
Z. Mauriņa — Dzīves jēgu meklējot, esejas	6.00
Ē. Stons — Dzīves alkas, rom.	7.50
Ģen. O. Dankers — No atmiņu pūra	7.50
A. Grīns — Zemes atjaunotāji	12.00

Daugavas Vanagu grāmatnīcā

491 College Street, Toronto, Ont. M6G 1A5

Pasta sūtījumiem 10% no pasūt. Tālr. 921-7121

Saviem radiem un draugiem Latvijā

Jūs varat nosūtīt

PĀRTIKU ▪ RUBĻU CERTIFIKĀTUS

AUTOMOBIĻUS ▪ MOTOCIKLETUS

Tuvāka informācija

DV GRĀMATNĪCĀ,

491 College St., Toronto. Tel. 921-7121

DĀVANAS KATRAM GADĪJUMAM

KERAMIKA, ROTASLIETAS, ĀDAS UN KOKA IZSTRĀDĀJUMI, AUDUMI, GRĀMATAS, APSVEIKUMU KARTĪTES

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ

Latviešu namā, 491 College ielā, Toronto, Ont. M6G 1A5
(atvērta katru dienu no pl. 12 dienā līdz 8 vak.,
vasaras laikā sestdienās, un svinamās dienās slēgta).
Pieņem maksājumus par laikrakstu un sludinājumus.
Pārsūtām naudu, certifikātus un saiņus uz Latviju (pēc kataloga). Tuvākai informācijai zvaniet.

921-7121

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

Ziemeļnieki II daļa	$7.50
Ceļa zīmes Nr. 54.	$2.50
O. Liepiņš — Gustavs Vaza trimdā, rom.	$14.80
Latviešu Sinonīmu vārdnīca	$8.00
J. Venners — Ģimenes mājas augļu dārzs	$6.00
O. Dzērvītis — Atmiņas par LU studentu korp.	$2.00
Ed. Freimanis — Ielas dārznieks, dzej.	$5.00
Kāre— Vienkāršība, dzej.	$6.50
A. Sābris — Lokanums un spīts	$6.00
Elv. Kociņa — Jādzīvo vien ir, rom.	$8.00
R. Aizupe — Sešpadsmit gadi Sibirijā	$12.00
M. Ozolnieks — Dzīves cīņa, stāsti	3.25
V. Kārkliņš — Teika par septiņiem kuģiem, rom.	$8.00
Z. Liepa — Atspulgu nams, dzej.	$5.00
V. Pelēcis — Malenietis karā, atm.	$5.50
P. Krūza — Virtuves māksla	9.60
E. Dunsdorfs — Latvijas vēsture 1710—1800	$22.50
Latvju dainas — Reiņa Birzgaļa ilustr.	8.00
Bergmaņu Valerijas — Velga, rom. I	6.00
Oļģerta Liepiņa — Stirnas pār kalniem I—II	15.00
Ceļa zīmes Nr. 53	2.50
G. Janovskis — Kur gaiļi nedzied, rom.	7.50
Al. Grīns — Trīs Vanagi, rom.	6.00
A. Barons — Paaudžu mezglos, rom.	6.00
Andr. Eglītis — Audiet mani karogā, dzej.	4.00
Indriķa Livonijas chronika	6.00

DV GRĀMATNICA

491 College ielā, Toronto, Ont. M6G 1A5. Tālr. 921-7121

Pārsniedzot $10 pasūtinājumu, pieskaitiet 5% pasta izdevumu segšanai. Zem desmit dolariem 10 % pasta izd.

Laikrakstam **LATVIJA AMERIKĀ**

125 BROADVIEW AVE., Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu	$21.—
☐ 6 mēnešiem	$11.50
☐ 3 mēnešiem	$ 6.—

Mr., Mrs., Miss. .....

Adrese: .....

.....

Jauns abonents Δ pagarinājums Δ

Čekus lūdzam rakstīt uz
LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD. vārda.

Disneja pasaulē

ATVAĻINĀJUMA PIEZĪMES

Disneja pasaule ir viena no ievērojamākām vietām Floridā, kas saista jaunus un vecus, kur ir ko vērot vai pašam līdzdarboties. Ieejas maksa gan liekas augsta, bet par to var pavadīt 15 stundas dažādās nodarbībās, ja neapgurst ātrāk. Tā atrodas ap 30 jūdžu dienvidos no Orlando pilsētas. Ceļš uz turieni vienmēr mašīnu pārpildīts. Liekas, ka Disneja pasauli šogad tomēr apmeklē mazāk nekā iepriekšējos gados, kad vietas moteļos bija grūti dabūjamas; apmešanās maksāja līdz 50 dolariem par nakti vienai ģimenei. Toreiz gandrīz visur būvēja jaunus moteļus un jaunus restorānus. Tagad vairs neredz nevienas jaunbūves, bet moteļu pārvaldnieki nopūlas, lai piepildītu istabas. Kāds motelis jau pavasarī sludinājās Ņujorkas avīzēs, ka telpas dod par puscenu visam gadam, jāiemaksā tikai pirmajai dienai, bet ierašanās laiku un ilgumu var paziņot vēlāk. Ēdiens tomēr dārgs. Kādā vietā labas vakariņas ar iepriekšēju galdiņa rezervāciju četriem cilvēkiem pārsniedza 50 dol.

Ieejas maksa Disneja pasaulē apvienota ar dažādu sarikojumu un izrāžu apmeklēšanu. Pirms biļešu pirkšanas jāizdomā, vai šo vietu apmeklēs divas vai vienu dienu, vēlēsies redzēt 8 vai 12 sarīkojumus un izpriecas. Pēc tam atkal jāizvēlas, vai no ieejas vārtiem uz sarīkojumu vietām dotīes viensliežu vilcienā, ar kuģīti vai izmantot motorizēto karavānu. Lielākā daļa apmeklētāju izvēlas viensliežu vilcienu, kaut uz to jāgaida daudz ilgāk.

Nav viegli izvēlēties pievilcīgākās izrādes no apmēram 40 atrakcijām. Katrā vietā jāgaida ārpusē 95 gradu karstumā. Protams, 15 stundās visu nevarēs apskatīt, jo uz katru izrādi caurmērā jāgaida 20 līdz 30 minūšu. Liekas, ka pati labākā izrāde bija tā, kur nevajadzēja nekādas ieejas biletes. To rādīja privāts mākslīgās šķiedras izmantošanas uzņēmums ar nosaukumu — Burvju paklājs. Tā ir filmu izrāde, izmantojot 360 gradu ekrānu apkārt visai apaļai zālei. Skatītājs it kā stāv uz šī burvju paklāja un apceļo pasauli. Iespaids it kā brauktu ar lidmašīnu pāri dažādām zemēm, sēdētu Venecijas gondolā, brauktu ar auto pa Parīzes vai Romas ielām, atrastos vēršu cīņu arēnas vidū starp toreadoriem un matadoriem, vērotu Kopenhagenas Tivoli dārzu vai klausītos valšu mūziku Vīnē.

Prezidentu zālē var iepazīties ar visiem ASV agrākajiem prezidentiem, kas veidoti vaskā, bet spējīgi kustēties. „Spoku mājā" var iepazīties ar redzamiem un neredzamiem spokiem, var apmeklēt Miki pelīti, Sniegbaltīti, Pēteri Panu, Toma Sojera salu vai ceļojumu uz mēness. Var izvēlēties arī braucienu vilcienā, gaisa gondolās, dažāda lieluma kuģīšos vai laivās, džungļu braucienus, ar zirgu, veclaicīgu auto vai divstāvu autobusu. Var arī vērot veco laiku filmas ar Čarliju Čaplinu, klausīties tropisko putnu dziesmas, apskatīt Sniegbaltītes pili, fotografēties zem palmām vai bananu kokiem, atpūsties uz soliņa vai dzesēt slāpes un iekost.

Ar krēsla iestāšanos Disneja pasaule ir apgaismota, un visas ēku kontūras mirdz elektriskās gaismās. Pl. 9 vakarā ir Disneja parāde, ko ievada orķestris. Vēlāk sākas raķešu uguņošana. Apmeklētāji šeit var uzturēties līdz pusnaktij.

V. Irbe

Ar pīpi uz jumta

Rietumu pasaulē jau labu laiku norisinās sieviešu atbrīvošanas kustība, prasot sievietēm lielākas tiesības. Kāda latviešu laikraksta lasītāju vēstulē bija izteikta vēlēšanās, lai latviešu sievietēm dotu lielāku iespēju darboties Amerikas latv. apv. valdē. Ja agrāk valdē sievietes vispār nebija, tad pēdējā valdē no apmēram 20 locekļiem sešas ir sievietes, ieskaitot arī tehniskās darbinieces. Amerikāņi sievietēm izgudrojuši arī jaunu uzrunu, lai nebūtu vairs jāsauc par jaunkundzēm un kundzēm. Angļu valodā jaunais apzīmējums ir „Ms", ko izrunā kā „Miz". Tagad nav vairs problēma kā precētās un neprecētās sievietes uzrunāt. Arī okupētajā Latvijā tagad ir biedrenes un pilsones.

⁂

Latvietes daudz precas ar nelatviešiem, bet latviešu puiši „atriebjas" un apprec nelatvietes. Ņujorkas draudzei pēdējos trijos mēnešos no astoņām laulībām sešas bijušas jauktas. Kāda latviete Longailendā izvēlējusies par vīru nēģeri. Šo pāri latviešu sabiedrībā neredz, jo sieva latviešu valodu aizmirsusi, bet vīrs to vēl nav paspējis iemācīties, lai gan kopā dzīvo kādus 6 gadus.

⁂

Varētu domāt, ka pirmie auto numuri būtu izgudroti Amerikā. Tomēr tā nav. Šogad pagāja 75 gadi kopš izdots pirmais auto numurs. To saņēmuši Minchenes dvīņu brāļi Daniels un Hermans Beisbarti. Ķeizariskās Bavārijas policija viņiem pasniegusi numura plati ar melnu vieninieku uz dzeltena pamata 1899. gada pavasarī, kuru piestiprinājuši savai mašīnai, Vartburgas ražojumam. Daniels pratis stūrēt, bet Hermans bijis līdzbraucējs un iestartējis mašīnu, kas bija jādara ar roku, jo toreiz vēl nebija automatiskās aizdedzes. Par numuru izdošanu automašīnām sāka runāt jau 1895. gadā Luksemburgā, kad Anglijā nodibinātā Europlate sabiedrība domāja, kā spēkratus reģistrēt. Vācieši tomēr pasteidzās pirmie. Amerikāņi tikai 1901. gadā Ņujorkas pavalstī. Divus gadus vēlāk numurus spēkratiem sāka izdot arī Anglijā. Plati ar numuru „A1" pārdeva izsolē 1959. gadā par 7000 dolariem, bet plati RR1 1968. gadā par 25.920 dolariem. Pirmo ar benzīnu dzīto mašīnu uzbūvēja Kārlis Fridrichs Bencs 1885. gadā Manheimā, kas sasniedza līdz 10 jūdžu stundas ātrumu.

Ezītis

Ja esat nodomājuši iegādāties

jaunu 1974. gada automašīnu,
apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS

CHEVROLET - CHEVELLE - CAMARO
OLDSMOBILE - CHEVY II - VEGA

Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi

HANS PLAUDE **Tālr. HO 6-1131**

Robertson Motors Ltd.

1555 Danforth Av., Toronto 6,

Toronto austrumu daļā

IZĪRĒJAMS DUPLEKS

— 4 istabas, virtuve un apsildāma veranda.

Tālr. 463-1314.

Laikraksta
LATVIJA
AMERIKĀ

atsevišķus numurus var pirkt Toronto latviešu veikalos un DV grāmatnīcā, 491 College St., kā arī LA spiestuvē, 125 Broadview Ave.

Tīka mēbeles tieši no importētāja noliktavas. Dzīvojamo, ēdam- un guļamistabu iekārtas. Atvērts no pl. 9—9, svētd. no pl. 1—5. **EINAR CLAUSEN** Ltd., Hwy. 7., nedaudz austrumos no Bramalea, tel. 459-0760

Daugavas Vanagu nams
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽADIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
125 BROADVIEW AVE
Tel. 465-5225
Daugavas Vanagu klubs
atvērts biedriem un viesiem no pl. 12 dienā — 12 naktī, pirmd. līdz ceturtdienai lesk. piektd. un sestd. no pl. 12 — 1 naktī, svētdienās no pl. 12 — 9 vakarā.
DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRĀ IZVĒLĒ. SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

kas? kur? ko?

Town & Country R. E. Ltd., Realtor
V. PALMA pārstāvis

377 Glengarry Ave., Toronto 12, Ontario
TĀLR. 782-7246
Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai — 782-7246. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

VALUDE
DIMANTI — PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont., tālr. 533-2837

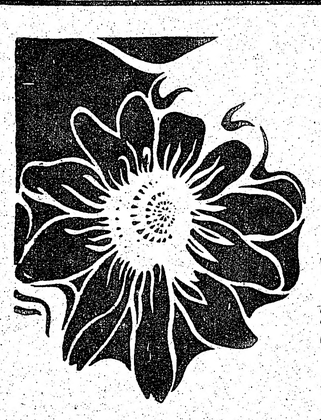

Fotografisku darbu lieluzņēmums ar atzītu kvalitāti un reputāciju pat ārpus Kanadas.
Atlaide
Benjamiņa filmu laboratorija
247 RICHMOND ST. E.
TORONTO, ONT.
M5A 1P2
Tel. (416) 863-1166

MĀJU ĪPAŠNIEKI, KAM NEPATĪK KRĀSOT SAVU MĀJU!
Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku — bez starpniekiem
ALUMINUM SIDING
- JUMTA IZBŪVES APŠUVUMI (dormers)
- LIETUS NOVADA CAURULES
- LOGI
- DURVIS
- MARĶĪZES (Awnings)
- JUMTA PĀRKARES (Soffit and fascia)

Īpašnieks Arturs Mīme
CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
534-2864 536-5794
2226 Dundas St. W.
Toronto. M6R 1X3

A. Eglītis — TV RENTALS
19" $10.00 mēnesī
23" $10.00 mēnesī
krāsu $18.00 mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401
805 St. Clair Ave. W., Toronto, Ont., tel. 654-1154

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
141 DANFORTH AVE.
Tel.: HO 5-9905 *Ausma Miķelsone*

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM un P.S.R.S.
Bez muitas: Motocikli, veļas mazgājamās mašīnas, televīzijas aparāti, ledusskapji u.t.t. Automašīnas lūdzam pieprasīt pirmās, jo to daudzums ierobežots. Jūs varat pasūtināt pārtikas saiņus līdz 40 mārciņām. Mēs pārsūtām apģērbu saiņus līdz 19,75 mārciņām. Visi sūtījumi ir apdrošināti. Mūsu veikalā ir plašā izvēlē dažādi materiāli apģērbiem un citas preces.
Ātra apkalpe ■ Slēgts trešdienās ■ Atvērts no plkst. 9 rītā līdz 7 vak., sestdienās no pl. 9 — 5 pēcp.
BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ont.,

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZĪRĒ TELPAS
sarīkojumiem viesībām klāj viesību galdus
Tel. 922-2931

LATVISKI KAPA AKMEŅI

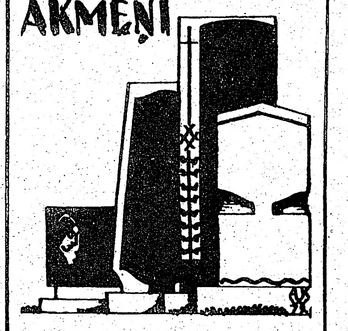

latvieša izpildījumā
A. A. Kopmanis
19 Millbrook Cr.
Toronto 6.
Tālr. 466-5126

Visāda veida iespiedumdarbi

- VIZĪTKARTES
- IELŪGUMI
- BIĻETES
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS UN APLOKSNES
- GRĀMATAS
- KALENDĀRI
- MĒNEŠRAKSTI
- LAIKRAKSTI
- UN LĪDZĪGI IESPIEDUMDARBI

VEICAM

- LAIKUS
- LABI
- UN PAR MĒRENĀM CENĀM

amber

PRINTERS AND PUBLISHERS LIMITED
SPIESTUVE UN KANTORIS:
125 BROADVIEW AVE. TORONTO, ONT. M4M 2E9
TĀLR. (416) 466-1514

Prezidents ilgākam laikam

(Turpinājums no 1. lp.)

rēt, ja pieķos gados cenu un algu līmeņa pieaugumu neļautu pārsniegt par 8% gadā.

Šī cīņa nebūs viegla. Raksturīgs ir Dženerālmotora (GMC) gadījums. Tūlīt pēc stāšanās amatā, Fords pārmeta šim lielajam autorūpniecības koncernam pieteikto ražojumu cenu pacelšanu par 10% nākamajā gadā. Pretakcija bija tāda, ka pieteikto 10% vietā cenas nākošam gadam tikšot paaugstinātas tikai par 9%.

Jāapbrīno Forda ātrā pieskaršanās pretrunīgajai Vietnamas dezertieru problēmai. Kara veterānu kongresā Čikagā prezidents Fords izteicies, ka būtu jāatrod ceļš, kā šie amerikāņu jaunekļi varētu savu vainu izpirkt, saskatot šajā jautājumā eventuālu amnestijas iespēju. Amerikāņu prese tikpat kā noklusēja, ka pēc Forda aizbraukšanas Čikagas veterāni pieņēma vienbalsīgu rezolūciju, kurā noraidīja jebkādu amnestijas iespēju.

Domājams, ka līdz Rokfelera amatā stāšanās dienai prezidents ārpolitiskos jautājumos paļausies tikai uz Kisingera padomu. Kipras jautājums vēl nav atrisināts. Iespējams, ka Kisingers ar Fordu apzinās, ka eventuālai Kipras sadalīšanai divās autonomās daļās būtu tādas pašas sekas kā Korejas, Vietnamas, Vācijas un Īrijas sadalīšanai. Manuprāt, tas būs Rokfellers nevis Kisingers, kas salāpīs Vašingtonas attieksmes ar Veco kontinentu. Jaunais Rietumvācijas kanclers Helmūts Šmits izveidojies par Eiropas „stipro vīru". Viņa nostāja pret ASV ir draudzīga, tāpat tuvākos mēnešos gaidāma Vašingtonas attieksmju uzlabošanās ar Parīzi.

Laikā, kad visa pasaules uzmanība bija veltīta Votergeites skandalam, Kremlis bez liela trokšņa neatlaidīgi veidojis sev paklausīgu komūnistu vadoņu koaliciju. Tūlīt pēc Jom Kipura kara Vidējos austrumos, Maskava atzina, ka arabu eļļas ierobežojums ir lielisks ierocis rietumu pasaules iebiedēšanai un pat novājināšanai. Pad. savienības komūnistu partijas ideologa Suslova palīgs Boriss Pamorevs jau šī gada janvārī kādā runā apgalvoja, ka kapitālisms Eiropā un citur esot jau nobriedis revolūcijai.

Gada sākumā 67 komūnistu partiju vadītāji pulcējās Prāgā, lai atzīmētu kādu „vēsturisku" jubileju, proti, žurnālam Miera un sociālās problēmas Prāgā bija pienācis 15. darbības gads. Dienvidslavu komūnisti nebija aicināti, bet Zagrebā apgalvoja, ka Maskava ar smieklīgo žurnāla jubileju faktiski sasaukusi paklausīgo komūnistu vadoņu konferenci, lai apspriestu tālākās ekspansijas plānus. Dienvidslaviem, droši vien, bija taisnība, jo janvāŗa beigās Briselē sanāca rietumvalstu kongress, kuŗā, starp citu, konstatēja, ka „pašreizējo kapitālistu valstu nostāja prasa visu darba ļaužu koordinētu rīcību." Itālijas un Francijas komūnistu partiju vadoņi mēģina radīt koaliciju ar sociālistiem. Lielas pārmaiņas notikušas arī Grieķijā, Portugalē un Spānijā. Tā ir likteņa ironija, ka Spānijas jaunais pavaldnieks princis Don Huāns par savu padomdevēju izvēlējies Kalvo Sarezu, kas pievienojies nelegālās spāņu komūnistu partijas ģenerālsekretāram Kariljo, lai sāktu veidot „demokratu juntu".

Viss tas liecina par Kremļa stratēģu politisku aktīvitāti. Jaunā Kremļa agresijas plānu apturēšana būs viens no Džeralda Forda svarīgākajiem ārpolitiskajiem uzdevumiem.

Aleksandrs Ķegumnieks

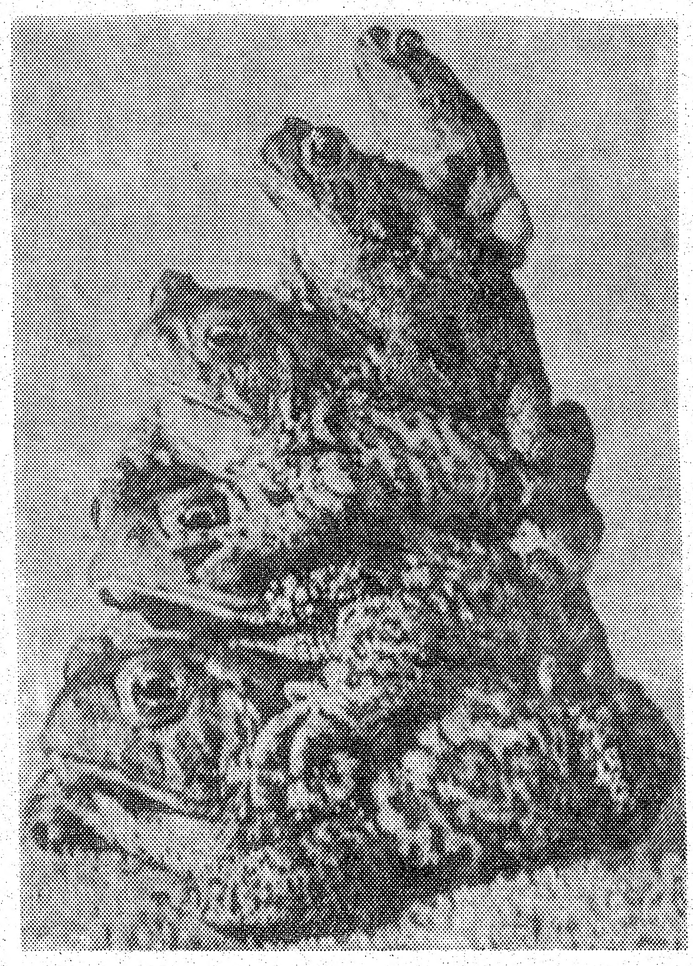

Varžu piramida

SĪKĀS ZIŅAS

NAFTA JŪŖAS DZELMĒ

Ievērojot, ka puse pasaules naftas atradņu atrodas zem ūdens, arvien vairāk palielinās meklēšana pēc „melnā zelta". Urbšanas platformas līdz 100 metru dziļumā balsta uz tērauda kolonnām. Lielākiem dziļumiem, līdz 330 m, lieto peldošas platformas, ar smagiem enkuriem jūŗas dibenā. Meklējumi pēc zemūdens naftas notiek visā pasaulē, bet galvenokārt Meksikas jūŗas līcī un Ziemeļjūŗā. Urbšanas ierīces būvē speciālas sabiedrības un izīrē naftas pētīšanas uzņēmumiem, kas parasti ir vairāku lielu firmu apvienība, jo urbšanas izdevumi ir milzīgi, sākot ar 40.000 dol. dienā. Visā pasaulē 1973. gada 31. decembrī būves stadijā bija 84 peldošas urbšanas ierīces, no tām trešā daļa ASV.

ATPAKAĻ PIE BURUKUĢIEM

Draudošā naftas krize un paredzamā izmantojamo naftas avotu izsīkšana nākotnē, kā arī nepārtrauktā enerģijas pieprasījuma augšana, mudina meklēt jaunus ceļus kuģu dzīšanai. Kodolenerģijas lietošana kuģos nav devusi paredzētos rezultātus, galvenokārt tādēļ, ka nav bijis iespējams apmierinoši atrisināt drošības jautājumu. Hamburgā izdara modeļu mēģinājumus ar jauna tipa zēģeļkuģiem. Šīs idejas „tēvs" ir būvinž. Vilhelms Prolss. Pašreiz preču kuģu ātrums ir 10 līdz 15 jūŗas jūdzes, bet vēja dzīti kuģi sasniegtu 12 līdz 16 un labvēlīgos apstākļos pat 20 jūŗas jūdzes stundā. Ir izstrādāti plāni 400 pēdu garam 17.000 tonnu zēģeļkuģim, kam ir četri 200 pēdu gari masti. Buru uzvilkšanu un nolaišanu izdarītu ar skaitļotāja palīdzību pilnīgi automatiski, neprasot jūrnieku darba spēku, tā samazinot apkalpi. Tā ka Atlantijas okeanā uz vēju var paļauties 85% no laika, burukuģi ieturētu to pašu laiku kā kuģi ar dizeļmotoriem. Bez tam to darbināšana maksātu mazāk un tie nepiesārņotu vidi. Kuģiem būtu gan palīgdzinēja ierīce, kas to dzītu ar 8 jūdzēm stundā bezvēja laikā.

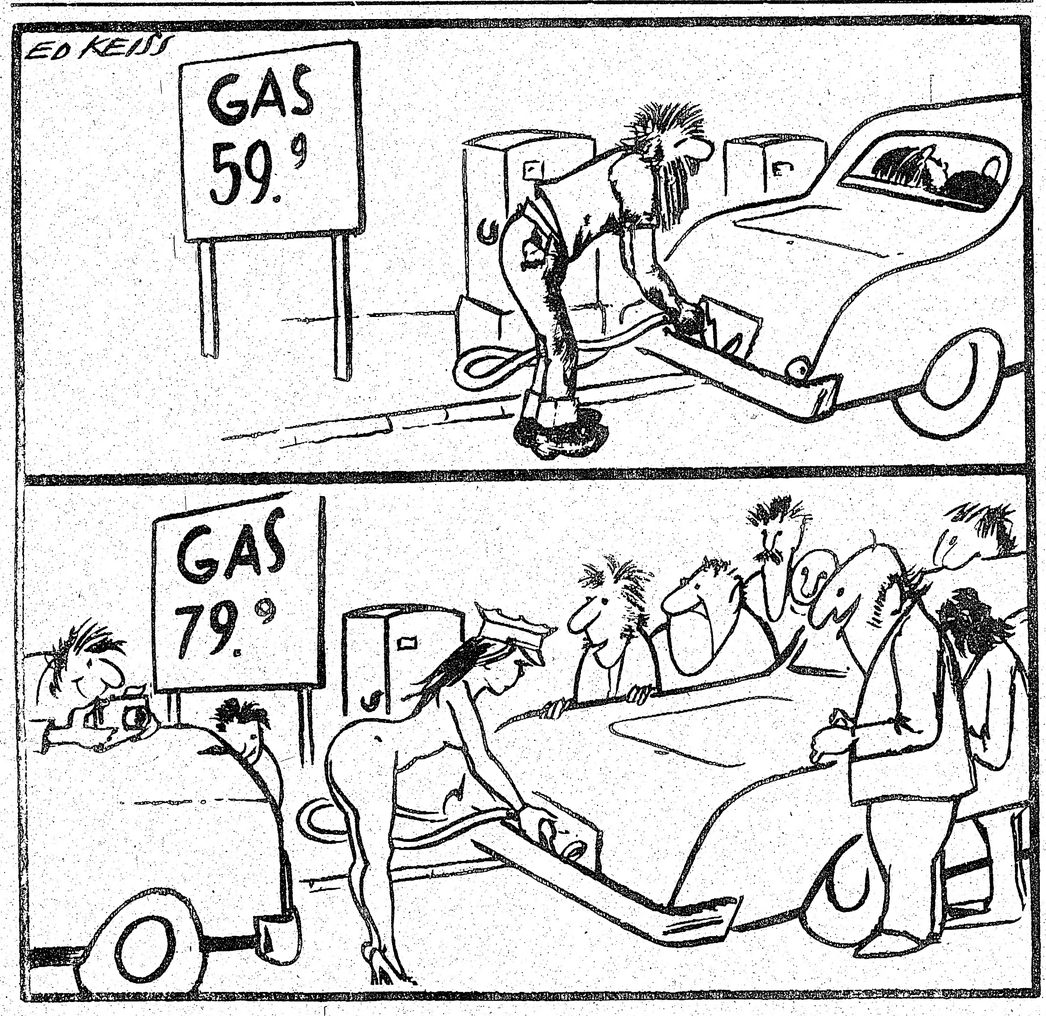

„Jūs maksājat par to, ko pērkat."

Ed. Keiša zīmējums

Iespējama . . .

(Turpinājums no 1. lp.)

savešanā kārtībā. Prof. Dauninga kritika bija jo sāpīga tādēļ, ka viņš bija viens no tiem austrāliešu zinātniekiem, kas 1972. gadā apsveica strādnieku partijas uzvaru vēlēšanās. Vitlama valdība vēlāk prof. Dauningu iecēla par Austrālijas radiofona komisijas (ABC) priekšsēdi.

Soli tālāk gāja bij. ministru prezidents Gortons, pareģojot, ka līdzšinējai lietu attīstībai turpinoties, gada laikā Austrālijā var sagaidīt „ielu cīņas". Ijaba vēstu pilno raidījuma pusstundu noapaļoja latviešu redaktora liecība par sarunu ar Vitlamu 30 aprīlī un viņa katēgorisko „nē" jautājumam par valdības varbūtēju politikas maiņu Baltijas valstu jautājumā.

Dažas dienas vēlāk sekoja bēdīgi slavenais gadījums ar krievu vijolnieku Jermolenko Pertā, kuŗu, šķietami pret paša gribu, valdība lika slepus aizvest no Austrālijas speciālā kara lidmašīnā un nodot krieviem Singapurā tālāk transportam uz Maskavu.

Ar pateicību un gandarījumu jāpiemin, ka austrāliešu atsaucība Baltijas valstu jautājumā ir necerēti un negaidīti dzīva un labvēlīga. Tas attiecas kā uz preses rakstiem, ieskaitot ievadrakstus visietekmīgākajos dienas laikrakstos, tā visdažāko grupu, organizāciju un individu atsaucību, pieprasot informāciju, runātājus u. t. t. austrāliešu klubos un sanāksmēs. Ir pamats domāt, ka šos kontaktus izdosies vēl paplašināt, ierosinot mums labvēlīgu kustību, piemēram, Austrālijas universitāšu, studentu un jaunatnes organizācijās, secina Austrālijas Latvietis.

IEROČU IZSOLĒ

Arvids Jūlijs Kiperts no Vankuveras, Vašingtonas pavalstī, ASV sodīts ar 36 gadiem par banku laupīšanu. Bez tam viņam vēl piespriests 9000 dol. naudas sods. Kiperts bija apsūdzēts 16 banku laupīšanās, bet tiesā viņš atzinās tikai trijos pārkāpumos. Tiesnesis spriedumu paziņoja 24. jūnijā. Tā raksta amerikāņu laikraksts The Oregonian savā 16. augusta numurā. Kiperts sakarā ar šīm banku laupīšanām rietumos bijis pazīstams ar palamu „Yamhill Fats". Sodu viņš izcieš ASV valdības cietumā Meknīla salā.

Pie Kiperta atrasts neparasti daudz ieroču, kopā pavisam 66, vairums revolveri un šautenes. Lai varētu samaksāt tiesas uzlikto 9000 dolaru soda naudu ar tiesas lēmumu konfiscētos ieročus pārdeva izsolē, ko vadīja Oregonas pavalsts maršals E. Lanfords. Izsoles laikā viņš mēģinājis sadzīt izsolāmām mantām augstāku cenu. Pārdotās mantas tomēr nedeva pilnu soda naudu. Par tām ieņēma 7760 dol., bet jāatskaita nepilni 230 dol. sludinājumiem. Iztrūkums būs jākārto Kipertam.

Bet arī tiesas vīriem nebija zināms, vai visi priekšmeti likumīgi pārdoti. Pirms valdības iestādes ieročus konfiscēja, Kiperts dažus priekšmetus dāvinājis citiem. Līdz ar to esot šaubas, vai dāvinātos priekšmetus drīkstēja pārdot, starp kuŗiem esot radio aparāts un trīs pistoles.

Izsolē visdārgāk pārdota kāda koka kastīte ar Teksasas piemiņas pistoli, nazi un zobenu, kas nosolīta par 350 dol. Otra līdzīga kastīte ienesusi 300 dol., bet tā bijusi to priekšmetu sarakstā, kas atdāvināti kādam citam. Par 2 šautenēm samaksāts 275 dol. gabalā, bet 24 citas šautenes pārdotas zem 100 dol. Vairums no 27 pistolēm pārdotas virs 100 dol. Izsolē piedalījušies ap 100 cilvēku.

Vk